IZDAJA ZA GORIŠKO IN BENEČIJO

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 30 lir | Leto XVI. - Št. 72 (4535) | TRST, četrtek 24. marca 1960

Vodstvo KD je solidarno s Tambronijem ki bo danes dokončno sprejel mandat

Levičarja Sullo in Donat-Cattin zaman zahtevata pojasnilo, zakaj je Segni vrnil mandat - Moro: Pogajanja s PSDI in PRI so trenutno prekinjena, ker je sedaj potrebna vlada za odobritev državnih proračunov Ali bodo monarhisti in fašisti Tambronija podprli?

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Danes je bil Fernando Tambroni, ki mu je Gronchi v ponedeljek zaupal mandat za sestavo nove vlade, potem ko je Segni mandat vrnil, ponovno sprejet pri predsedniku republike. Jutri se bo — kot je v ponedeljek napovedal — zopet vrnil na Kvirinal in zelo verjetno dokončno sprejel zaupano mu nalogo, kajti v ponedeljek jo je sprejel le s pridržkom. Verjetnost, da bo nalogo za sestavo vlade definitivno sprejel, je tem večja, ker mu je danes vodstvo krščanske demokracije v posebni izjavi po dolgem sestanku izrazilo svojo «solidarnost in mu zaželelo uspeh».

Današnji sestanek vodstva KD je bil hkrati najvažnejši dogodek dneva. V omenjeni izjavi je med drugim rečeno, da je «vodstvo poslušalo najprej političnega tajnika Mora in Tambronija, ki sta obrazložila politični položaj in razvoj vladne krize.» Vodstvo je bilo mnenja — «medtem ko je v teku poglobljena obravnava za politično razčiščenje z liberalnimi strankami — da je potrebno dati hitro državi vlado, ki bo lahko izpolnila ustavne določbe, zagotovila v tej važni fazi mednarodne politike prisotnost Italije, pomagala pri odobritvi najvažnejših in nujnih zakonov, ki se nahajajo pred parlamentom, vlado, ki naj bi se ravnala v skladu s potrebami države in idealov KD ter v okviru demokristjanskega programa glede na sklepe osrednjega vodstva od 26. in 27. februarja.» Končno je vodstvo KD naročilo predsednikoma obeh parlamentarnih skupin in političnemu tajniku Moru, naj Tambronija pri izvajanju njegove naloge podpreje.

Iz sklepa vodstva KD sledi, da se strinja s sestavo nekakšne poslovne vlade, o kateri se je včeraj toliko pisalo. To potrjujejo tudi izjave, ki jih je dal Moro ob začetku sestanka. Najprej je hotel pojasniti, zakaj je Segni vrnil mandat, s čemer vidijo, da se je Segni znašel pred dejstvom, «da ni obstajala več večina zaradi stališča, ki ga je zavzel nekdo do formule bodoče vlade». Seveda Moro ni povedal, kdo je ta «nekdo», ker bi pač moral naštetí pri tem ne samo desničarje v svoji stranki, temveč tudi vse tiste sile, ki so izvajale pritisk na Segnija izven stranke in sicer vatikanske kroge, jezuite, Katoliško akcijo, «Meščanske odbore», Confindustrio, desničarski tisk itd.

Nato je Moro dejal, da se postavlja «vprašanje obrazložitve javnemu mnenju vsega tistega kar se je praktično zgodilo v dobi ko so bila prekinjena pogajanja za tristransko vlado.» Tudi to vprašanje ni bilo rešeno ker doslej iz uradnih demokristjanskih izjav nihče ne more vedeti kaj se je pravzaprav zgodilo ko so bila pogajanja prekinjena. Zelo verjetno je, da takih izjav vodstvo KD ne bo nikoli objavilo. Ugotoviti pa je treba, da iz tega sledi, da se najvažnejši sklepi prinašajo izven izvoljenih organov KD, sklepi za katere zvedo demokristjanski voditelji včasih šele od novinarjev.

Moro je nato dejal, da pogajanja za tristransko vlado niso zaključena «Sedaj obstajata dve poti: prva je tista, po kateri bi se nadaljevalo po dosedanji poti in pojasnile temne točke, druga pa, da se trenutno to vprašanje odloži in da se nadaljuje s poskusi za rešitev, ko bo položaj manj zmeden,» je dejal Moro.

Nato je izrazil mnenje, da ni treba spričo takega položaja obupati in da je treba začeta pogajanja trenutno opustiti, da bi se «rešile osnovne perspektive.» «Obstaja njuna potreba take vlade, ki bi opravljala nujne upravne zadeve, kakršna je odobritev državnih proračunov,» je poudaril Moro in nadaljeval: «Kako se bo ta vlada karakterizirala, je vprašanje, ki ga mora obravnavati vodstvo.»

Spričo take meglene in protislovne razlage političnega tajnika je bilo logično, da sta Sullo, voditelj levičarske struje «Baza» in Donat-Cattin, prvak sindikalistične struje «Obnova», zahtevala, naj se jasno povedo vzroki, zakaj je moral Segni vrniti mandat za sestavo vlade levega centra. «Če se je Segni odrekel iz osebnih razlogov, je dejal Sullo, potem bi moral Tambroni, ki se je v Florenci pokazal kot zagovornik levega centra, prevzeti njegovo mesto in tristranska pogajanja speljati do konca. V primeru pa, da so Segnijev sklep povzročili politični razlogi, potem jih je treba jasno povedati.» Sullo je nato poudaril, da je možna samo ena enobarvna vlada, in sicer taka, ki bi bila zaprta na desno in ki bi bila programska in še to v najslabšem primeru.

Donat-Cattin pa je najprej pohvalili Mora, da je dobro vodil reševanje krize, dokler niso bila pogajanja prekinjena. Toda razlogi, zaradi katerih so bila prekinjena, niso prepričljivi. Po Cattinovem mnenju je Segni odstopil, ker je vodil pogajanja s premajhnim zaupanjem v sporazum treh strank in zaradi pritiska izvenpolitičnih sil. Toda veljavnost tristranske vlade obstaja, zlasti pa veljavnost petih točk, ki jih je sprejelo vodstvo KD na svoji seji 27. februarja. Tambroni bo moral sedaj povedati, kakšno vsebino bo dal tem petim točkam. V nasprotnem primeru bo sestavil enobarvno vlado, ki bi odprla še hujšo krizo, ker bi taka vlada naletela na podporo desnice in bi se na ta način opirala na tisto večino, ki jo je KD smatrala za nemogočo in nesprejemljivo ter je prav zaradi tega prišlo tudi do vladne krize.

Kot poroča jutrišnji «Il Popolo», bodo Sullo, Donat-Cattin ter prof. Corghi obrazložili razloge, zakaj se z vodstvom KD ne strinjajo, na prihodnjem zasedanju glavnega odbora stranke.

Tudi Malfatti je napovedal, da bo o vzrokih, ki so onemogočili vlado levega centra, govoril na zasedanju glavnega odbora. Pri tem pa je poudaril, da ni mogoče mimo tistih razlogov, ki so prisilili predsednika republike, da je zaupal mandat za sestavo vlade Tambroniju. Ti vzroki so: odobritev proračunov, razorožitvena konferenca, sestanek najvišjih, upravne volitve itd.

Od desničarskih demokristjanskih prvakov sta govorila Lucifredi in Evangelisti. Prvi je obžaloval, da Segni ni poskušal sestaviti centristične vlade, drugi pa je govoril o pisanju agencije «Italija», ki se pripisuje Moru, in o govoru Morovega namestnika Scaglie. V obeh primerih se je omenjala možnost, da se bo nova vlada levega centra posluževala posredne podpore PSI. Še nekateri drugi govorniki so poudarili, da ne ostane sedaj nič drugega kot «administrativna vlada».

Razpravo je zaključil Tambroni. Potrdil je, da ne bo vodil nobenih pogajanj z drugimi strankami, kajti po njegovem mnenju jo glasovi, ki jih bo prejela, ne bodo smeli kvalificirati, kajti «izvajala bo samo tisto, kar bo izvedljivo». V prvi vrsti bo vlada poskrbela za odobritev državnih proračunov, nato bo izvedla ukrepe, ki jih je že odobril parlament. Če bo mogoče, bo vlada izvajala znanih pet točk vodstva KD, toda te točke «ne smejo biti razlog za program», ker njegova vlada bo le upravna vlada: sproti se bo videlo, kaj bo lahko hitro izvedla. Nato je Tambroni dejal, da bo kljub upravnemu značaju obravnavala ustavna in druga vprašanja kot so upravne volitve itd.

«Vlada — je končno poudaril Tambroni — mora omogočiti ponovno otvoritev pogajanj z demokratičnimi strankami, da bi prišlo do nove faze življenja v državi. V zunanji politiki pa bo dostojno branila vlogo Italije v mednarodnem življenju».

Stališče do nove faze vladne krize je danes na svojem sestanku zavzelo vodstvo PSI, ki je ponovno potrdilo veljavnost treh znanih programskih točk: deželе, nacionalizacija električne energije in šola. Te točke so bile predmet pogajanj med KD, PSDI in PRI, ki so bila prekinjena zaradi pritiska desnice. «Vodstvo PSI je mnenja, da sedaj ni čas za «poslovne vlade», temveč za jasne in odgovorne politične obveznosti, izven katerih je zelo dvomljivo, da bi se mogla rešiti vladna kriza, medtem ko je gotovo, da bi se politična kriza poslabšala in bi se odprla pot, ki vodi v krizo demokratičnih ustanov, kar je namen desnice», poudarja poročilo o sestanku vodstva PSI. Socialistični senator Barbareschi pa je izjavil novinarjem, da PSI ne bo spremenila svojega stališča v KD, če bo Tambroni sestavil nekako proračunsko vlado.

Vodstvo fašistične MSI pa je sklenilo da bo določilo svoje stališče do Tambronija, ko bo pojasnil kakšno vlado namerava pravzaprav sestaviti. Monarhisti od PLI pa so sklicali sestanek svojega vodstva za jutri zjutraj.

A. P.

DANES

Komur ni bilo doslej jasno, da v Italiji ne odločajo o njeni usodi demokratično izvoljene stranke s sklepi svojih kongresov, glavnih odborov, vodstev, parlamentarnih skupin, se je moral o tem prepričati v teh dneh reševanja vladne krize. Kdo pa odloča? se bodo upravičeno vprašali čitatelji. Politični tajnik največje politične stranke v državi je na včerajšnjem sestanku njenega vodstva odgovoril s kratko besedo: «Nekdo».

Naši čitatelji dobro vedo, da je ta «nekdo» politična in gospodarska desnica s cerkveno hierarhijo vred. Najbolj zanimivo pa je da včeraj to vodstvo KD, ki je komaj pred pičlimi dnevi sklenilo, naj se Segni pogaja za sestavo vlade treh strank, niti ni razpravljalo o tem «nekdo», kdo je to, še manj pa, da bi se temu «nekomu» uprlo in mu zabrusilo v obraz: ali odločamo mi, demokratično izvoljeni voditelji stranke v sklepu « sklepi našega najvišjega strankinega organa, ki je naš kongres, ali pa odločaš ti, «nekdo», ki se podvizgaš na naše kongrese in naše glavne odbore, naše poslanske in senatorske skupine in na naše vodstvo?

Ta nekdo je torej tak moročnež, da je upognil pred njim hrbet ne le stari Segni, ki ni bil nikoli preveč prepričan o nujnosti vlade levega centra, temveč tudi Moro, ki se je prav v teh zadnjih dneh vseh pomislekov znebil. Se več: tudi Gronchi, ki je vrhovnemu zagovorniku levega centra v KD Tambroniju zaupal sestavo poslovne vlade! In končno tudi Tambroni sam, ki je včeraj izjavil, da bo njegova vlada napravila, kar bo pač mogla, in da niti tistih ubogih pet točk ne more spraviti v svoj program.

Izgovarjajo se, da je vse to le začasno, samo do jeseni... Toda, kdo jameči, da se igra ne bo ponovila in da se ne bo zopet pojavil mogočni «nekdo»?

Hruščev in de Gaulle poudarjata voljo delovati za mir in sodelovanje na svetu

Parižani so Hruščeva povsod prisrčno pozdravljali - Sprejem v Elizejski palači - Danes se začnejo številni razgovori

PARIZ, 23. — Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščev je prišel danes ob 11. uri v Pariz na enajstdneven uraden obisk. Na letališču Orly blizu Pariza je gosta čakal predsednik republike de Gaulle s člani vlade. Hruščeva spremljajo tudi zunanji minister Gromiko, njegova žena Nina, hčere Julija, Rada in Helena, sin Sergej in zet Adjubej, ki je glavni urednik «Izvestij».

Med uradnimi osebnostmi so razen Gromika še podpredsednik vlade Kosigin, minister za kulturne stike s tujino Žukov in načelnik ravnateljstva za miroljubno uporabo jedrske energije prof. Jemeljanov.

Po odsviranju državnih himen in pregledu častne čete je general de Gaulle izrekel v dvorani na letališču Hruščevu naslednje dobrodošlico: «Prihajate v imenu velike države, s katero se je Francija srečala skoraj ob vsaki nevarnosti v zgodovini in ki je bila ob njeni strani med najhujšo vojno; v imenu države, ki ima danes v nemirnem svetu poglavitno mesto; v imenu ljudstva, od katerega bo v prihodnosti v veliki meri odvisen mir med ljudmi.

Vi prihajate tudi polni življenja in dejavnosti, z duhom polnim obširnih načrtov, pripravljeni razgovarjati se z nami o zadevah, ki se tičejo ZSSR in Francije, in tudi o svetovnih zadevah.

Gospod predsednik, mi smo pripravljeni poslušati vas in se dati poslušati, videti vas in se dati videti v dneh, ki ste nam jih posvetili. Vam in gospe Hruščev, vaši družini, vašim tovarišem želim dobrodošlico».

V svojem odgovoru je Hruščev izjavil: «Gospod predsednik, gospod ministrski predsednik, gospe in gospodje. Ko stopam na francoska tla, se predvsem zahvaljujem predsedniku de Gaullu za njegovo vabilo, naj obiščem Francijo. Dovolite mi tudi, da izrazim navzočim našo iskreno hvaležnost za sprejem kot predstavnikom Sovjetske zveze. Ne skrivam, gospod predsednik, da sem sprejel vaše vabilo z zadovoljstvom, da prihajam med vas zelo rad. Zavedam se, da bo to potovanje lahko plodno tako za razvoj francosko-sovjetskih odnosov kakor za okrepitev miru, ki v enaki meri zanima naša dva naroda. Zadovoljen sem, da se srečujem s predsednikom francoske republike, predsednikom de Gaullom, do katerega goji sovjetsko ljudstvo čustva spoštovanja. Veliki francoski patriot general de Gaulle ni klonil glave pred okupatorjem in je pokazal pogum v borbi za neodvisnost Francije. Upam, da bodo naše srečanje in naši razgovori z generalom de Gaullom privedli do boljšega razumevanja med našima dvema državama.

Lansko leto sem imel jaz, kakor tudi drugi voditelji Sovjetske zveze, priložnost obiskati številne države. Ta naša potovanja, ki so včasih zelo dolga, niso turistična. Dobro razumete, da imamo mi državniki mnogo opravil doma. Te vrste potovanj in sestankov imajo neprecenljivo važnost za navezavo koristnih stikov in za plodno sodelovanje med državniki ter prispevajo k medsebojnemu razumevanju in k zaupanju v mednarodnih odnosih, kar zanima vsakega človeka, ki mu je pri srcu usoda miru, najsi bo Rus ali Francoz, Poljak ali Čehoslovak, Američan ali Anglež.

Tudi če bi hoteli obravnavati samo evropske zadeve, imamo z vami, gospod predsednik, kakor tudi za naše kolege, neizmerno delovno področje. Dovolil si bom navesti en primer, ki ga tako Francozi kakor Rusi po mojem mnenju lahko z lahkoto razumejo. Ni redko, da se v Sovjetski zvezi kakor tudi v Franciji še vedno najdejo neeksplodirane bombe in izstrelki, včasih tudi cele zaloge streliva, ki so jih zapustili hitlerjevci med vojno. Ti izstrelki in bombe so raztreseni tu in in tam in velika nevarnost je pri njih odkopavanju. Toda pustiti jih cele pomeni izpostaviti se še večji nevarnosti. Kako storiti? V tem primeru delajo naši minerji pogumno: s spretnostjo in gotovostjo odstranjujejo te nevarne ostanke vojne. Mi državniki moramo ravnati enako, s tem da očistimo našo staro in lepo zemljo ostankov žalostnih let vojne. To je težavna in kočljiva naloga. Toda narodi nam bodo hvaležni če bomo s skupnimi napori uspeli izpoliniti to nalogo. Naj vrtovi cvetejo in naj polja z valovečim žitom pokažejo zemljo očiščeno tempiranih min, ostankov vojne, ki so jo naši narodi trpeli in v kateri so se drug ob drugem borili proti skupnemu sovražniku.

Prišli smo k vam z najboljšimi čustvi. Naše ljudstvo želi prijateljstvo francoskega ljudstva. Sovjeti čutijo globoko simpatijo do ljudstva, ki je dalo velik prispevek k razvoju kulture, znanosti in svetovne tehnike. Iskreno mu želijo veličino in blaginjo. Ta simpatija se ni začela ne danes ne včeraj. Ima, kakor vsi vemo, globoke korenine. Smo za razvoj dobrih prijateljskih odnosov med našima dvema državama na političnem, trgovinskem in kulturnem področju. Položaj v Evropi, in ne samo v Evropi, bo v veliki meri odvisen od razvoja odnosov med našima dvema državama.

Lahko se brez pretiravanja reče, da, če se bosta Sovjetska zveza in Francija, ki sta dve največji državi evropske celine, skupno z vsemi miroljubnimi državami strinjali o temeljnih vprašanjih glede ohranitve miru, ne bo mogla nobena napadalna sila dvigniti glave in motiti mir v Evropi. Z našimi skupnimi napori lahko damo velik prispevek k uvedbi miroljubnega sodelovanja med vsemi državami Evrope. Naše države lahko imajo prav tako važno vlogo pri reševanju vprašanja razorožitve. Danes zjutraj so Sovjeti, ki so prišli na moskovsko letališče, da mi voščijo srečno pot, prosili, naj sporočim Parižanom in vsemu francoskemu ljudstvu njih prisrčen pozdrav in najprisrčnejša voščila. V teh prvih minutah mojega bivanja v Franciji me zelo veseli, da ga sporočim slavnemu francoskemu ljudstvu. Naj živi veliko francosko ljudstvo. Naj živi sovjetsko - francosko prijateljstvo, naj živi mir na svetu.»

Zatem sta oba predsednika v skupnem avtomobilu ob velikem spremstvu odpotovala v Pariz, kjer se je na ulicah zbrala velika množica, ki je pozdravljala sovjetskega gosta. Ob 12. uri je sprevod prišel v palačo zunanjega ministrstva. Prihod Hruščeva so pozdravili s 101 topovskim strelom. Hruščev se je ustavil približno pet minut v zunanjem ministrstvu in je nato odšel v rezidenco predsednika republike, Elizejsko palačo, kjer je imel prvi razgovor z de Gaullom in je z njim tudi kosil.

Okoli 15. ure je Hruščev položil venec pred spomenik neznanega junaka ob slavoloku zmage, pri čemer ga je pozdravljala velika množica. Zatem je položil venec tudi na grobnico v trdnjavi na Mont Valerien, kjer počivajo ostanki 15 od 4500 ustreljenih patriotov med nemško okupacijo. Povsod je Hruščeva pozdravljala velika množica.

Pozno popoldne je Hruščev sprejel v Quay d'Orsayu razne delegacije in več francoskih osebnosti. Sprejel je tudi pisatelja in filozofa Sartra.

Okoli 18. ure je Hruščev sprejel delegacijo «gibanja za mir». Sledil je velik sprejem, ki so se ga udeležili številni diplomatski predstavniki v Parizu. Zvečer pa se je Hruščev udeležil večerje, ki mu jo je priredi de Gaulle v Elizejski palači.

Na večerji sta se Hruščev in de Gaulle pogostoma pogovarjala med seboj s pomočjo svojih tolmačev.

V svoji zdravici po večerji je general de Gaulle izjavil med drugim: «Naše srečanje je vsekakor polno vprašanj. Toda dejansko ste Vi tu, ker sta se hoteli Rusija in Francija videti. Kljub zelo različnima političnima ustrojema sta Rusija in Francija dve mladi državi, hčeri iste matere, Evrope, ki sta vedno čutili druga do druge posebno privlačnost in ki sta bili zaveznici, ko je bil njih kontient ogrožen po prekomerni ambiciji, ki je danes izginila.»

De Gaulle je dalje izjavil, da je dejstvo, da sta Francija in SZ vsaka v enem od obeh taborov, ki delita svet, toda mora da se mora med njima uvesti načelo sodelovanja.

Zatem je de Gaulle v glavnem izjavil: «Če vaša politika in velika država, katere poglavar ste, stremita po pomirjenju in morda po sporazumu, bodite gotovi, da Vas bo Francija poslušala. Če lahko uvedemo mir med državami, ki so povezave z Vašo, in državami, ki so povezane z našo, bo zemljo razsvetlila luč.»

V svojem odgovoru je Hruščev izjavil: Verjamemo, da bo to potovanje pripeljalo do boljšega razumevanja med našima državama. Če hočete prispevati k ohranitvi miru v Evropi, boste uspeli.»

Vprašal se je zatem, ali mora Evropa živeti pod grožnjo militarizma, pod grožnjo novega napada, in je odgovoril negativno: «Ne, gotovi smo, da se v Evropi lahko organizira sistem miroljubnega sožitja. Narodi hočejo mir. Opravičiti moramo njihove upe.» Dodal je, da je potrebno skleniti mirovno pogodbo z Nemčijo. Vsi narodi bodo imeli od tega korist in tudi nemški narod. Čim prej bodo vojaške skupine v Evropi likvidirane tem bolje bo za stvar miru.

Hruščev je takole zaključil: Popolnoma se strinjam, gospod predsednik, s tem, kar ste rekli.»

Predstavnik francoskega zunanjega ministrstva Baraduc je nocoj izjavil, da sta se Hruščev in de Gaulle med svojim današnjim prvim sestankom bolje spoznala in da sta na splošno s svojim govorom na letališču lahko obrazložila stališče vsak svoje države. O podrobnostih bosta govorila na poznejših razgovorih.

Jutrišnji program razgovorov je obširnejši. Hruščev se bo sestal z de Gaullom ob 10 in verjetno bodo navzoče tudi druge osebnosti. Baraduc je izjavil, da bo jutrišnji razgovor med obema predsednikoma v Elizejski palači še vedno privaten. Mogoče pa je, da bosta med tem razgovorom poklicala nekatere svoje sodelavce.

Zunanji minister de Murville pa bo sprejel jutri zjutraj Gromika. Razen tega sta za jutri zjutraj določena druga dva razgovora: na eni strani bo glavni ravnatelj za kulturne in tehnične zadeve v francoskem zunanjem ministrstvu Seydoux sprejel predsednika sovjetskega državnega odbora za kulturne zadeve s tujino Žukova. Na drugi strani pa bo načelnik ravnateljstva za miroljubno uporabo atomske energije v sovjetski vladi Jemeljanov imel razgovor s komisarjem za atomsko energijo Francisom Perrinom in z glavnim upravnikom pri komisariatu za atomsko energijo Couturom.

Protesti proti zločinskemu ravnanju južnoafriške policije proti črncem

Zgražanje v krogih OZN - Nehru: Dogodki so zdramili vest sveta - Anglikanski škof v Johannesburgu izjavlja, da je policija premišljeno streljala na demonstrante - Poziv angleških laburistov na bojkot južnoafriškega blaga

NEW YORK, 23. — V krogih Združenih narodov je zločinski pokol južnoafriške policije nad črnci izzval veliko razburjenje in zgražanje. Vsi odločno obsojajo zločinsko diskriminacijsko politiko južnoafriške vlade, ki se ne ozira na številne pozive in resolucije skupščine OZN.

Devet članov iz skupine afriških držav v OZN je imelo danes skupno sejo v zvezi z dogodki v Južni Afriki. Po seji so sporočili, da skupina odločno obsoja barbarska dejanja, ki jih je izvršila oborožena policija južnoafriške vlade.

Izjava, ki jo je prebral predstavnik skupine, poziva ves svet, naj se pridruži tej obsodbi. Dalje pravi izjava, da je treba takoj napraviti konec nečloveškemu in nekulturnemu ravnanju Južne Afrike v njeni politiki plemenske diskriminacije.

Za jutri je bila sklicana seja afriškoazijske skupine v OZN, v kateri je 29 držav.

«Incidenti, ki so se dogodili v Južni Afriki, spadajo med tiste, ki vplivajo na potek zgodovine. Zdramili so vest sveta», je izjavil Nehru v indijskem parlamentu in je dodal: «Ti spopadi so uvod v še resnejše dogodke, ker se Afričani ne bodo podredili takemu stanju».

Nehru je zatem primerjal dogodke v Južni Afriki pokolu leta 1921 v Amritsaru, ko so britanske čete streljale na množico Indijcev ter ubile od 400 do 500 ljudi. Nehru je dodal, da je bil ta pokol uvod v upor in borbo v Indiji. Dodal je, da stotine milijonov ljudi v Aziji in Afriki ne bodo nikoli sprejele množičnega pobijanja, nadvladanja ter segregacije.

Anglikanski škof iz Johannesburga Ambrose Reeves je izjavil, da je zelo prizadet zaradi krvavih dogodkov, in je obtožil policijo, da je premišljeno streljala na demonstrante. Škof je včeraj obiskal 136 ranjenih črncev v bolnišnici in je izjavil, da se je po razgovoru z mnogimi od njih prepričal, da demonstranti niso izzivali. Zlasti je poudaril, da je med ranjenimi več otrok in starcev, ki niso mogli nikakor ogrožati policijskih agentov. Reeves je izjavil, da je šlo za nameren pokol mirnih ljudi, ter je zahteval, naj se uvede preiskava o dogodkih. Ranjence straži policija.

Koelnski nadškof kardinal Frings pa je poslal nadškofu v Durbanu brzojavko, s katero odločno obsoja rasna nasilja v Južni Afriki. «Prizadet zaradi krvavih zločinov proti nezaščitenim moškim in ženskam, pravi kardinal, vam pošiljam to brzojavko in prosim za mirno rešitev vprašanj v Južni Afriki.»

Izvršilna odbora angleške laburistične stranke in Trade Unionov sta ostro obsodila pokol, ki ga je v ponedeljek izvršila južnoafriška policija nad Afričani.

Laburistična stranka je znova pozvala Angleže, naj pokažejo svoje zgražanje, s tem da bojkotirajo južnoafriško blago. Sindikati pa so pozvali južnoafriško vlado, naj preneha s sistemi, ki jih svetovno javno mnenje obsoja.

Tudi danes so bile v Londonu demonstracije pred sedežem visokega komisariata za Južno Afriko. Demonstranti so zaman skušali izročiti protestno resolucijo. Policija je aretirala deset demonstrantov.

Kanadska laburistična stranka je včeraj pozvala kanadskega ministrskega predsednika Diefenbakerja, naj zavzame odločno stališče proti južnoafriški politiki diskriminacije. V brzojavki ministrskemu predsedniku pravi predsednik laburistične stranke, da mora Kanada storiti vse, kar je mogoče, naravnost na prihodnji konferenci ministrskih predsednikov Common. wealtha, da se napravi konec takemu stanju.

Južnoafriški ministrski predsednik Verwoerd pa je izjavil v parlamentu, da je vlada sklenila dati nalogo dvema sodnikoma vrhovnega sodišča, naj izvršita preiskavo o krvavih dogodkih. Dodal je, da proučujejo tudi možnost, da ustanovijo posebno sodno komisijo, ki naj izvede preiskavo.

Južnoafriška vlada je danes celo uradno izrekla nezadovoljstvo zaradi včerajšnje izjave ameriškega državnega departmaja o pokolu v Južni Afriki. Zunanji minister Južne Afrike je danes poklical k sebi ameriškega poslanika in mu je sporočil nezadovoljstvo zaradi te izjave, «ne da bi se prej informirali, kako so zadeve dejansko potekale».

V Johannesburgu so postavili pred sodišče številne predstavnike Vseafriškega kongresa z obtožbo, da so pozivali domače prebivalstvo, naj kriši zakone. Obtožencev je 13.

Komentar glasila ZKJ

Koristnost razgovorov K. Popović-B. Kreisky

Pričakuje se, da bo izboljšanje odnosov ugodno vplivalo tudi na ureditev položaja slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — Glasilo Zveze komunistov Jugoslavije «Komunist» poudarja danes, da so bili razgovori med avstrijskim zunanjim ministrom Kreiskym in državnim tajnikom za zunanje zadeve Jugoslavije Kočo Popovičem koristni, da so s temi razgovori vzpostavljeni stiki, ki so v skladu z željami obeh vlad, in izraža prepričanje, da bo nadaljevanje začetih razgovorov prineslo nove koristne plodove. Po ugotovitvi, da je bil rezultat razgovorov podpis več sporazumov in dogovor o začetku razgovorov v smislu dolgoročnega trgovinskega sporazuma, izraža «Komunist» mnenje, da bodo tudi ostala vprašanja rešena, ko bodo odnosi med obema državama postali intenzivnejši. V zvezi s tem se lahko pričakuje, da bosta zboljšanje in razvoj avstrijsko-jugoslovanskih odnosov ugodno vplivala tudi na ureditev položaja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. «Demokratično rešitev, piše «Komunist», mora sprejeti avstrijska vlada sama, ker je to predvsem stvar njenih notranjih odnosov. Če se bo to vprašanje pravilno rešilo, zaključuje list ,bosta slovenska in hrvaška manjšina hitro postali most razumevanja in sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo.»

V republiki Srbiji imajo pripadniki narodnih manjšin, podobno kot v ostalih republikah, enake možnosti kot ostala jugoslovanska mladina za šolanje in udeležbo v družabnem in političnem življenju. To je bilo ugotovljeno na današnjem sestanku CK Ljudske mladine Srbije. Pouk v šolah narodnih manjšin (šiptarske, madžarske in turške) ni samo v osnovnih, strokovnih in učiteljskih šolah, temveč tudi na fakultetah v Novem Sadu in na višji pedagoški šoli v Prištini. Na sestanku so podali tudi podatke o številčnem stanju študentov ,pripadnikov narodnih manjšin. Tako je med 404 štipendisti s Kosmeta 218 štipendistov Siptarjev, od 108 štipendistov v okraju Pančevo je 41 štipendistov pripadnikov madžarske narodne manjšine.

B. B.

—«»—

MOSKVA, 23. — Zvedelo se je, da je bil bivši predsednik vlade Bulganin razrešen funkcij predsednika gospodarskega sveta za področje Stavropol in je bil upokojen ter dobiva pokojnino tri tisoč rubljev na mesec.

Včeraj v Ženevi zelo kratka seja

Zorin obljubil zahtevana pojasnila

Moch bo danes spet govoril o nadzorstvu - V Washingtonu še vedno proučujejo sovjetski predlog o jedrskih poizkusih

ŽENEVA, 23. — Sedma seja konference odbora desetih držav o razorožitvi je bila pod predsedstvom poljskega delegata. Današnja seja je bila do sedaj najkrajša. Danes je dolgo govoril romunski predstavnik Mezinescu. Angleški delegat Ormsby-Gore je izjavil, da nimajo na Zahodu sedaj nič več kaj reči. «Dali smo vsa pojasnila, postavili smo številna vprašanja, ne da bi dobili odgovor.» Sledil je molk pet minut in nato je zahteval besedo sovjetski delegat Zorin. Zagotovil je, da bodo Sovjetska zveza in ostale vzhodne države prihodnje dni dale podrobne odgovore na zahodna vprašanja. Kar se tiče nadzorstva, o katerem je govoril Jules Moch, je Zorin poudaril dosedanje sovjetsko stališče, in sicer, da je SZ pripravljena na vsako nadzorstvo, ki naj se izvaja istočasno z izvajanjem raznih faz razorožitvenega načrta. Zatem je Zorin polemiziral z zahodnim tiskom in ga obtožil, da je potvoril resnico o sovjetskem stališču.

V zvezi s pripombo italijanskega delegata Martina, da je omenjal vohunstvo, ko se je govorilo o nadzorstvu, je Zorin izjavil, da gre dejansko za vohunstvo, ko se hočejo nadzorovati tovarne orožja, vojaški proračuni, izstrelišča za rakete itd., preden začne delovati pravi sporazum o razorožitvi. Izjavil je dalje, da je konferenca za prekinitev jedrskih poizkusov v Ženevi obtičala na mrtvi točki po krivdi nekaterih držav, ki nameravajo nadaljevati svoje poizkuse «Sovjetska dobra volja je dejanska in realna, je dodal Zorin, medtem ko manjkajo dokazi zatrjevane dobre volje na zahodni strani.» Zatem je Zorin izjavil, da bo še dal podrobne odgovore na zahodna vprašanja.

Romunski delegat je v začetku seje izjavil, da nasprotuje ustanovitvi mednarodne policijske sile in je pripomnil, da OZN lahko reši morebitne spore, ki bi nastali v razorožitvenem svetu.

Predstavniki petih zahodnih delegacij so se sestali danes na sedežu francoske delegacije, da se sporazumejo o skupnem nastopu na prihodnjih sejah. Moch za Francijo, Martino za Italijo, Eaton za ZDA, Burns za Kanado in Ormsby-Gore za Veliko Britanijo so govorili o raznih možnostih: vztrajati na dosedanjih zahtevah; začeti diskusijo o novih problemih; odgovoriti na izjave vzhodnih predstavnikov; poglobiti vprašanje nadzorstva. Izbrali so zadnjo rešitev. Jules Moch bo v imenu zahodnih delegacij govoril jutri o nadzorstvu in postavil vzhodnim državam več vprašanj.

Predstavnik Bele hiše je v Washingtonu izjavil, da sta Eisenhower in Herter tudi danes govorila o zadnjem sovjetskem predlogu na konferenci o prekinitvi jedrskih poskusov. Dodal je, da sovjetski načrt še dalje skrbno proučujejo. Ni hotel povedati, ali je Herter kaj priporočal Eisenhowerju v zvezi s tem sovjetskim predlogom.

Kakor poročajo iz Ženeve, je bila seja, ki je bila določena za danes, ponovno odložena.

Senator Humphrey, ki je najbolj verjeten demokristjanski kandidat za predsednika republike, je pozval Eisenhowerja, naj sprejme zadnje sovjetske predloge o jedrskih eksplozijah. Po njegovem mnenju bi edino na ta način izšli iz slepe ulice.

Hruščev opozarja Francoze na grožnje nemških militaristov

Časnikarjem je Hruščev izjavil, da SZ ni napravila nobene podzemeljske jedrske eksplozije

PARIZ, 23. — Ko je sprejel delegacijo «gibanja za mir», je Hruščev izjavil, da morajo Francozi razumeti, da so oni prvi, ki jih Nemci ogrožajo. «Za nas, je nadaljeval, niso Nemci nevarni drugače, nego da lahko sprožijo vojno. Tudi blazen nemški militarist ne bi tvegal vojne proti nam, ker bi to pomenilo sprejeti samomor.»

Hruščev je dodal, da bi skupno francosko - sovjetsko stališče preprečilo drugo svetovno vojno. «Toda tisti, ki so sovražili Sovjetsko zvezo, so hoteli usmeriti akcijo Hitlerja proti Vzhodu. Ni mogoče dovoliti, da bi se znova napravila druga taka napaka in da bi nas ostanki hitlerizma lahko ponovno pahnili drugega proti drugemu. Hočemo prijateljstvo z Nemci. Imamo odnose dobrega prijateljstva z Vzhodno Nemčijo. Hočemo dobre odnose tudi z Zahodno Nemčijo, toda nočemo preporoda militarizma, ki je zelo nevaren za Evropo. Če boste pomagali našim naporom za mir, bomo lahko ustavili vojno. Atomske in vodikove bombe, ki lahko uničijo vse, kar živi na področju stevilnih kvadratnih kilometrov, ne delajo razlike med komunisti in nekomunisti, med katoličani in protestanti ali ateisti. Lahko uničijo vse, kar je živega.»

Na razna vprašanja je Hruščev odgovoril, da SZ ni izvršila nobene podzemeljske atomske eksplozije in da nima niti takega namena. Pripomnil je, da bo mogoče takoj podpisati sporazum o ustavitvi jedrskih poizkusov, če bodo sprejeli zadnje sovjetske predloge Se prej je Hruščev izjavil, da ni potrebno dokazovati prednosti komunizma z vojno, pač pa z mirnim tekmovanjem ter z gospodarskim in kulturnim razvojem. «Ce so pristaši kapitalizma prepričani o prednosti svojega sistema, naj se lotijo miroljubnega tekmovanja z nami.» Na poznejšem razgovoru s časnikarji je Hruščev govoril o trgovinskih odnosih med Vzhodom in Zahodom. Izjavil je, da ZDA nočejo trgovati s SZ, ker da mislijo, da bodo s tem zadušile sovjetsko gospodarstvo. «Kakšna napaka, je dodal Hruščev. Nam se ne mudi. Toda Amerika bo morala nekega dne vendarle tekmovati z nami. Lahko čakamo sto let. Naše gospodarstvo se bo razvilo tudi brez trgovanja z Ameriko.

Tiskovno konferenco so prekinili vzkliki velike množice, ki se je zbrala pred palačo zunanjega ministrstva, Hruščev se je pokazal na balkonu in je množico pozdravljal.

Hruščev je tudi izjavil, da upa, da bo SZ še dalje zmanjšala število svojih oboroženih sil, in to verjetno kmalu.

—«»—

WASHINGTON, 23. — Španski zunanji minister Castiella je prišel danes na uraden obisk v ZDA in se je sestal v Beli hiši z Eisenhowerjem. Se prej je imel pripravljalni razgovor s Herterjem. Castiella bo ostal v Washingtonu tri dni.

—«»—

Razdelitev letošnjih Levstikovih nagrad

*LJUBLJANA, 23. — Letošnja Levstikova nagrada založbe Mladinske knjige v Ljubljani za najboljše literarno delo 100.000 dinarjev je bila dodeljena Franu Milčinskemu za «

Temperatura včeraj
Najvišja temperatura 16.8 stopinje ob 14. uri, najnižja 1.8 stopinje ob 4.40. Vlage 57 odst.

Goriško-beneški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 24. marca
Simon
Sonce vzide ob 6.02 in zatone ob 18.23. Dolžina dneva 12.21. Luna vzide ob 4.26 in zatone ob 15.23.
Jutri, PETEK, 25. marca
Ozn. M. D., Minka

Zanimiva razsodba prizivnega sodišča v Benetkah

Lastnikom so vrnili Ljudski dom v Gradiški ki so ga pod grožnjo «darovali» fašistom

Na podoben način so Slovence v Gorici opeharili za Ljudski dom

Te dni so vložili v pisarni beneškega prizivnega sodišča razsodbo, s katero so Konzorciju ljudskega doma v Gradiški prisodili v trajno last poslopje, ki je na trgu v Gradiški.

Pravda okoli tega poslopja je trajala od leta 1945 dalje. Tedaj je namreč upravni odbor konzorcija vložil tožbo, da se razveljavi akt o «podaritvi» nepremičnine PNF (Partito nazionale fascista), ki je bil storjen pod pritiskom. V pogodbi, ki je bila podpisana leta 1927, je izrecno rečeno, da postane poslopje last gradiške občinske uprave, če bi se fašistična stranka razpustila.

Že leta 1945 so imele v tej hiši svoj sedež vse napredne organizacije in stranke. Poslopje je postalo središče protifašistične delavnosti in boja za napredek demokracije v teh krajih. Leta 1948 je gradiška občinska uprava, sestavljena iz demokristjanskih svetovalcev ,vložila tožbo, da bi postala lastnik poslopja na podlagi pravic, ki so izhajale iz kupoprodajne pogodbe iz leta 1927.

Med demokristjansko večino niso bili vsi svetovalci prepričani, da ima občinska uprava pravico zahtevati zase poslopje, ki so ga dejansko zgradili delavci leta 1921 s svojimi prispevki. Dva poštena demokristjana sta glasovala s svetovalci leve opozicije, naj se poslopje vrne zakonitim lastnikom. V znak protesta proti trdovratnosti občinske uprave sta podala tudi ostavko.

Prišlo je do prve razsodbe v Gorici, ki je priznala lastninsko pravico občinski upravi v Gradiški. Poslopje je leta 1955 prevzela finančna intendanca. Konzorcij ljudskega doma se je takoj pritožil proti razsodbi goriškega sodišča na beneško prizivno sodišče, ki je pred dnevi izreklo pravično razsodbo, ki jo je vse prebivalstvo Gradiške in okolice, še prav posebno pa demokratično prebivalstvo, toplo pozdravilo. Poslopje je vredno v sedanjem denarju okoli 35 milijonov lir. Koristi konzorcija je najprej zastopal odv. Cosatini, pozneje pa njegov sin iz Vidma.

Če je še kdo, ki z veseljem sprejema na znanje to vest, tedaj smo to predvsem goriški Slovenci, ki smo bili v fašistični dobi nesramno opeharjeni za Ljudski dom, ki so ga naši predniki zgradili leta 1904 z lastnimi žulji in z veliko mero samoodpovedovanja. Goriški Slovenci smo imeli v tej zgradbi sedež svojih kulturnih in gospodarskih organizacij, toda fašistični režim ga je po zatrtju teh organizacij prekrstil v «Casa del Littorio». Po triletnem pritisku je fašističnim voditeljem uspelo prisiliti likvidacijski odbor, da je stavbo, ki je bila vredna 1.5 milijona lir, prodal za borih 400 tisoč lir fašistični federaciji v Gorici.

Ne da bi se spuščali v poznejši razvoj dogodkov v zvezi s postopkom, da bi se vrnil Ljudski dom zakonitim lastnikom, postopkom, ki ni imel uspeha zaradi cele vrste okolnosti, smo vendarle bili prepričani, da krivica, ki jo je storil fašizem, ni bila nikoli popravljena; celo še povečala se je z zavrnitvijo upravičene povojne zahteve po vrnitvi poslopja.

Ali naj ta krivica traja še dolgo časa?

Seja pokrajinskega odbora

Z novimi aparati bodo nadzorovali hranilno vrednost blaga v prodaji

5,5 milijona za nabavo prometnih znamenj

Na zadnji seji pokrajinskega odbora pod predsedstvom odvetnika Culota so obširno razpravljali o ureditvi pokrajinskega cestnega omrežja.

Med drugim so sklenili, v petek povabiti župane občin Tržič, Staranean in Skocijan na sestanek, na katerem bodo razpravljali o cestnih mrežah med Pierisom in Tržičem. Pokrajinskemu svetu so sklenili predložiti v odobritev strošek 5,5 milijona lir za nakup novih prometnih znakov, vzdolž pokrajinskih cest, ki jih predvideva enotno besedilo zakona št. 393 od leta 1959. Pri nameščanju prometnih znakov bodo morale sodelovati tudi občinske uprave, če so njihova središča ob pokrajinskih cestah; potruditi se bodo morale, da bodo čimprej namestile znake, ki spadajo v njihovo pristojnost.

Mizarsko podjetje Bruno Olivieri so oprostili plačila kavcije za prevzem mizarskih del v šolski zgradbi na Senenem trgu in dovolili nakup spektrofotometra (3,6 milijona lir) za potrebe kemičnega oddelka pokrajinskega laboratorija za higieno in profilakso.

S tem aparatom bodo temeljiteje nadzorovali prehrambeno blago v prodaji, ki ima posebne hranilne vrednosti zaradi bioloških snovi, ki jih vsebuje.

Za nakup aparatov, s katerimi bodo analizirali hranilne snovi, bo ministrstvo za zdravstvo prispevalo 4 milijone.

Na koncu so sprejeli določila za lov v slanih vodah za letošnjo spomlad in poletje.

—«»—

Sindikalna pogajanja na Uradu za delo in Intersindu

Na zahtevo ravnateljstva Delavskih zadrug bo danes 24. marca ob 10.30 sestanek na deželnem uradu za delo v Trstu, na katerem bodo razpravljali o zahtevah sindikalnih organizacij, ki so od lanskega avgusta zahtevale izenačenje plač uslužbencem Delavskih zadrug goriške pokrajine s plačami uslužbencev v zasebnem trgovskem sektorju. Uslužbenci zahtevajo zvišanje plač za 4 odst. in izplačilo zaostankov.

Na Intersindu pa se bodo pričela ob 16. uri pogajanja za dosego sporazuma o izplačilu proizvodne nagrade uslužbencem SAFOG za leto 1960.

—«»—

Film o vzponu na Mont Blanc

V petek ob 21. uri bodo v prostorih čitalnice v Ul. Morelli predvajali za vse ljubitelje gora film o vzponu na Mont Blanc. Film je posnemal letošnje poletje predsednik društva Cai v Gorici Lonzari. Slike bo v petek avtor sam opisoval prisotnim. Tovrstna predavanja in večere, ki jih je bilo v letošnjem zimskem času že precej prireja društvo Cai. Zadnje od teh predavanj bo sredi aprila, ko bodo nastopili pred goriškim občinstvom zbori, ki bodo prikazali nekaj narodnih furlanskih pesmi.

—«»—

Snežne razmere

Pokrajinska ustanova za turizem sporoča, da so bile v videmski pokrajini 22. marca naslednje snežne razmere:

Trbiž 40 cm, Žabnice 40 cm, Višarje 350 cm, Fužine 50 cm, Ravascletto 40 cm. V obratu so vzpenjača in vlečnica na Višarjih, v Trbižu, Ravascletto. Odprt je prehod Mauria, zaprta pa sta prehoda Monte Croce Carnico in Predil.

—«»—

Nesreča fanta iz Jazbin

Z avtom Zelenega križa so včeraj ob 11.40 prepeljali v civilno bolnišnico 16-letnega Floriana Bujata iz Jazbin. Fantu je v vajenski šoli na Svetogorski cesti padla deska na levo nogo in mu jo ranila. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč in ga poslali domov.

—«»—

Lestvica prvenstva II. divizije

S. Canciano - Sagrado 3:1
S. Marco - Villesse 3:0
Farra - Ločnik 1:1
Hausbrandt - Sovodnje 2:2
Podgora - Moraro 5:0
Capriva - S. Lorenzo 4:2
Romana - Panzano 3:1

LESTVICA

S. Canciano	17	13	3	1	56:13	29
Romana	17	11	6	0	42:17	28
Farra	17	7	6	4	34:24	20
Sovodnje	17	6	6	5	34:34	18
S. Marco	17	7	4	6	30:26	18
Ločnik	17	7	3	7	28:32	17
Podgora *)	16	6	5	5	33:23	16
Hausbrandt	17	5	6	6	26:28	16
Panzano	16	7	1	8	23:19	15
Moraro	17	3	7	7	29:49	13
Capriva	15	5	2	8	29:33	12
Sagrado	17	2	7	8	19:40	11
S. Lorenzo*)	17	4	3	10	18:31	10
Villesse	17	3	3	11	16:46	9

V nedeljskih tekmah ni prišlo do posebnih presenečenj in vodilna mesta so ostala nespremenjena. S. Canciano je z lahkoto zmagal proti šibkemu Sagradu, Romana pa se je tudi uveljavila v domačem srečanju proti Panzanu. Farra je odnesla eno točko v tekmi z Ločnikom in tako ostala še vedno sama na tretjem mestu. S. Marco pa, ki je zmagal proti Villesse, se je pomaknil za eno mesto više ter je tako skupno s Sovodnjami na četrtem mestu. Podgora se je tudi dobro odrezala v tekmi proti Moraru, kjer je zmagala kar z rezultatom 5:0. Na zadnjih mestih so ostale še vedno iste ekipe, toda nekatere imajo še vedno upanje in možnost na rešitev.

Pismo iz Nove Gorice

42.000 kmetijskih proizvajalcev bo z aprilom zdravstveno zavarovanih

Po veljavi tega zakona bo v okraju zdravstveno zavarovanih 98 odst. prebivalstva

Vrnitev delegacije SZDL iz Roviga

Prvega aprila začne veljati v Sloveniji novi Zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev, katerega ugodnosti bo deležno tudi okrog 42.000 ljudi v goriškem okraju, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. To pomeni, da tudi našemu kmečkemu človeku od tega dne dalje ne bo treba več živeti v večnem strahu, kaj bo z njim, če zboli bodisi sam ali kdo v družini. Po določilih novega zakona bo zdravljenje nekaterih bolezni popolnoma brezplačno, pri drugih pa bo del stroškov, različno za različne bolezni, plačal koristnik.

S tem bo ugodeno dolgoletnim težnjam in željam našega kmečkega človeka, kateremu se sedaj odpira nova doba — doba večje brezskrbnosti, s tem pa tudi večje vneme za delo v kmetijstvu.

Da bi kmečki ljudje lahko koristili zakonske ugodnosti že od prvega dne, so uslužbenci Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, pri katerem bo ustanovljen poseben sklad za finansiranje zdravstvenega varstva kmečkih ljudi, že začeli izdajati zdravstvene izkaznice. Ekipe zavoda so bile v nedeljo v desetih krajih v Brdih, kjer so izdali koristnikom zavarovanja prvih 2500 zdravstvenih izkaznic v okraju. Z izdajo izkaznic so začeli tudi na področju podružnic Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Tolminu in v Ajdovščini. Te dni pa bi bodo začeli izdajati v ostalih vaseh v okraju.

Z razširitvijo zdravstvenega zavarovanja tudi na kmečke prpizvajalce, za katero bodo prispevali del sredstev koristniki sami, del pa ljudski odbori, bo v okraju zdravstveno zavarovanih že blizu 98 odstotkov prebivalcev.

* * *

Od sobote dalje je v avli Okrajnega ljudskega odbora v Novi Gorici odprta razstava o razvoju arhitekture, katero je priredil Goriški muzej. Ta razstava, kakor je zapisal E. Smole «...z obilnim slikovnim gradivom, ki ga pojasnjujejo dovolj precizni teksti, prikazuje razvoj stavbarstva od neolitske dobe do konca rimskega imperija. V ta okvir je vklenjen prikaz egipčanske, asirsko-kaldejske, perzijske, babilonske, maloazijske, predhelenske in grške arhitekture. Namen te razstave pa je, da prikaže težnje človeka po oblikovanju prostora, ki so se najprej izrazile ob graditvi primitivnega doma — kolibe, in se kasneje iz najprimitivnejših osnov razvile do realizacij monumentalnih arhitektur. Slikovno gradivo prikazuje, kako se iz enostavnega pravokotnega ali ovalnega prostora razvijajo kompliciranejši tlorisi prostorov, ki vse bolj in bolj ustrezajo potrebam razvijajoče se civilizacije». Razstava, za katero se ljudje precej zanimajo, bo odprta do 31. marca vsak dan od 8. do 12. in od 18. do 20. ure.

* * *

V soboto se je vrnila v Novo Gorico petčlanska delegacija Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je bila pet dni gost pokrajinske federacije Socialistične stranke Italije v Rovigu. Ta obisk je še okrepil vezi, ki so bile vzpostavljene med roviško federacijo PSI in okrajnim odborom SZDL v Novi Gorici z lanskim prihodom italijanskih socialistov v Novo Gorico. V stiku z našimi predstavniki so bile med drugim izražene želje po nadaljnji izmenjavi delegacij in izkušenj. Predstavniki Delavske zbornice in predstavniki zadružnega gibanja v Spodnjem Poadižju, kakor tudi pokrajinske federacije PSI iz Verone so izrazili željo, da bi letos obiskali sorodne organizacije v goriškem okraju.

Delegacija pod vodstvom predsednika Franca Skoka je med drugim položila venec in šopek naseljnov pred spomenik antifašistom v Villamarzani ter na grob znanega italijanskega revolucionarja M. Matteottija. Ogledali so si tudi številne kraje, nekaj zadrug, nekaj tovarn in nekatere druge gospodarske organizacije v okolici Roviga ter kmetijski sejem v Veroni. V razgovorih z voditelji Socialistične stranke v tej pokrajini, z občinskimi svetovalci in župani, voditelji Delavske zbornice in pokrajinskim vodstvom Komunistične stranke Italije pa so se seznanili z mnogimi gospodarskimi, drugimi in drugimi problemi, s katerimi se borijo ljudje Spodnjega Poadižja.

V spomin na ta obisk je delegacija SZDL podarila federaciji PSI v Rovigu umetniško sliko — «Istranke» — delo slovenskega slikarja Rika Debenjaka.

* * *

Tudi prejšnji teden ni minil brez hudih nesreč. V soboto okoli 7. ure zvečer se je pripetila huda prometna nesreča na cesti Ajdovščina-Dobravlje, ki je terjala življenje 72-letnega Antona Vrčona iz Plač, 23-letni Stanislav Ušaj iz Šempasa pa se je hudo poškodoval. Vrčon, ki je šel peš iz Dobravelj proti Ajdovščini, je vodil oba sebi dvokolo brez luči. Naproti pa mu je s precejšnjo hitrostjo privozil Ušaj, ki se je zaletel vanj, ga podrl in vlekel še kakih 50 metrov po cesti za seboj. Starček je bil na mestu mrtev, mopedist, ki je utrpel hude poškodbe, pa je bil prepeljan v šempetrsko bolnišnico.

Do hude in nenavadne nesreče je prišlo tudi v Rudniku živega srebra v Idriji. Tu je 23-letni Ivan Carl iz Spodnje Idrije nalagal les poleg jaška. Pri delu je tako nerodno stopil, da je padel 280 m globoko v jašek in obležal na mestu mrtev.

J. J.

Pri naših živinorejcih v Štandrežu

V štandreških hlevih je nad 300 govejih živali

Živinoreja je zelo donosna, poleg tega pa je živina štandreškemu kmetu potrebna za delo na polju in v gozdu

Živinoreja donaša našemu kmetijstvu na Goriškem največje dohodke in zato se je po poročilu trgovinske zbornice število goved v zadnjih letih tudi zelo povečalo. Medtem ko je bilo 1952. leta na vsem področju pokrajine 12.684 goved, se je njih število povzpelo 1957. na 14.681. Kot smo že poročali, je pri nas največ goveda in zatem sledijo prašiči, medtem ko je drobnice vedno manj.

Štandrež je verjetno kraj na Goriškem, kjer imajo naši živinorejci največ živine v hlevu. Danes je v Štandrežu okoli 300 glav goveje živine, od teh komaj 80 krav, kar nam da slutiti, da se štandreški kmet ne peča z živinorejo samo zaradi mleka in mlekarskih izdelkov, marveč zaradi reje in potrebe goveda pri opravljanju del na poljih. Tako visoko število goved so zabeležili v predmestni vasi Gorice šele v zadnjih osmih letih, poprej ni bilo tukaj toliko volov in krav, ker živinoreja ni bila tudi toliko upoštevana. Štandreški kmetje so se trudili na poljih, posejanih večidel s krompirjem, pri katerem so skušali dobiti največ prihrankov za domače gospodarstvo, toda časi so se spremenili in kmet je opustil gojenje krompirja, ki prinaša premalo dobička. Vedeti moramo, da je danes semenski krompir po 800 lir, za kg novega pa prejme kmet komaj 15 lir! Štandrežci so se pričeli pečati z povrtnino, ki je bolj donosna, in živinorejo, ker imajo sedaj tudi sicer več krme, kakor nekoč.

Nekoč so v Štandrežu imeli tudi konje, danes tovrstne vprežne živine, ki se je morala umakniti motorju, skoraj ni več. Pred štiridesetimi leti so Štandrežci vozili zelenjavo na goriški in tudi tržaški trg s konji, po zadnji vojni pa so se vedno v večjem številu začeli posluževati tovornikov, da bi čimhitreje spravili svoje blago v denar.

Povprečno bomo našli v hlevu posameznika Štandrešca od 3 do 4 goveda, recimo 2 vola, pa eno kravo in nekaj mlade živine za rejo. Nekateri pa imajo tudi več glav v hlevu, celo osem. Vsekakor pa je tudi štandreški kmetovalec spoznal koristnost živinoreje, saj je cena živini danes dokaj primerna. Če ima kmet srečo, da mu mladi vol, ki ga je skrbno hranil in gojil, ne zboli, bo zanj prejel tudi več kot 200.000 lir. To pa je že lepa vsota, s katero lahko krije kak večji strošek, ali dolg v hiši in zategadelj ni malo živinorejcev v Štandrežu, ki redijo govedo za prodajo.

Štandrežci pa so tudi skrbni živinorejci in pred časom, ko so iz Gorice prišli cepit živino proti tuberkulozi, so zdravstveni organi ugotovili, da je v Štandrežu zelo lepa žival in med najbolj zdravimi v občini in pokrajini sploh. Slinovke skoraj v Štandrežu ne poznajo. Pred leti so prejeli tudi nagrado za najlepšo junico in videti je nasploh, da zelo skrbijo za govedo, ki ga imajo v hlevu. Živinozdravnik dr. Niebrant prihaja vsak dan opoldne v vas, če bi ga morda kje potrebovali. Vzdržuje tudi samostojno oplojevalno postajo na koncu vasi, katere se štandreški živinorejci pridno poslužujejo. Za živino skrbi tudi Društvo za zavarovanje goveje živine in ravno pred kratkim so imeli njegovi člani redni občni zbor, na katerem so se pomenili o nadaljnji dejavnosti društva, ki skrbi za kmeta, ki je bil zaradi bolezni in nesreče pri delu ob svoje bogastvo-govedo ter mu skušajo tudi denarno pomagati. Društvo napreduje, toda verjetno bi lahko bilo še bolj aktivno, če bi za njegovo dejavnost poskrbelo več ljudi in ne le tisti, ki se pridno udejstvujejo tudi drugod in zato svojih moči ne morejo osredotočiti samo v omenjenem društvu.

Vsekakor pa so štandreški živinorejci lahko za vzgled mnogim živinorejcem pri nas in drugod v državi, predvsem po tem, kako negujejo svojo živino in kako skrbno pazijo, da vzredijo čimboljšo in zdravo pasmo.

—«»—

V soboto splavitev v Tržiču

V soboto bodo splavili v Tržiču ob 10. uri motorno cisterno «PNS Attorka», ki jo je naročila NATO na račun pakistanske vlade. Ladja ima 790 ton in bo služila za obrežno plovbo.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Štitarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Sestanek na sedežu Intersind

Ravnateljstvo CRDA noče izplačati proizvodne nagrade

To nagrado so izplačevali od 1952. leta dalje, ker se je z novimi proizvodnimi postopki občutno povečal napor delavcev

Na sedežu intersinda je bil včeraj napovedani sestanek med predstavniki ravnateljstva CRDA in sindikalnih organizacij iz Trsta in Tržiča o izplačevanju proizvodne nagrade delavcem vseh obratov CRDA. Kot je znano, izplačujejo to nagrado od 1952. leta dalje in to zato, ker se je delovni napor v zadnjih letih občutno povečal. To nagrado so izplačevali zaokroženo in sicer so prejeli vsi uslužbenci CRDA po 10.000 lir pred velikonočnimi prazniki.

Sindikalne organizacije so že pred leti zahtevale, da se izplačevanje nagrade uredi v skladu s stalno večjimi delovnimi napori, ki jih podjetje zahteva od delavcev z uvajanjem novih delovnih postopkov. Tako se je podjetje že 1958. leta obvezalo, da bodo podrobno proučili celotno vprašanje. Vendar pa takrat ni prišlo do ureditve in so tudi 1959. leta izplačali zaokroženo nagrado v znesku 10.000 lir.

Na včerajšnjem sestanku so predstavniki podjetja odbili izplačilo kakršne koli nagrade in torej tudi zaokrožene nagrade, čeprav spada ta v okvir že pridobljenih pravic in je po veljavnih načelih o ravnanju z delavci ni mogoče uslužbencem več odvzeti. Niti razpravljati pa nočejo o preureditvi nagrade, tako da bi bolje odgovarjala izpremenjenemu položaju.

Sindikalni predstavniki so obširno obrazložili svoje stališče in vztrajajo na tem, da se nagrada izplača. Na včerajšnjem sestanku niso prišli do konkretnih sklepov, vendar pa se pogajanja še niso razbila, ker so sklenili, da se ponovno sestanejo v ponedeljek.

Danes se bodo v tej zvezi in glede drugih vprašanj sestali aktivisti FIOM-CGIL na sindikalnem sedežu Nove delavske zbornice CGIL v Ul. Pondares št. 8 ob 18. uri.

—«»—

Neroden padec v kuhinji

Sinoči je nerodno padla v kuhinji 58-letna Valeria Civitani por. Zanella iz Ul. Bonomea 2. Pri padcu si je ženska zlomila levo nogo, zaradi česar so jo nemudoma odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek. Pravijo, da bo okrevala v treh mesecih, če ne bodo nastopile komplikacije.

IZ TRŽAŠKEGA DNEVNIKA

Zločin v Šentjernejski dolini ostane še vedno nepojasnjen

Javni tožilec je včeraj dejal, da je prišel do moralnega, a ne do pravnega zaključka o krivdi Giacominija za umor Trevisana - Zahteval je za Giacominija skupno 14 let zapora zaradi nameravanega umora in ugrabitve osebe

Na včerajšnji razpravi pred tukajšnjim porotnim sodiščem je imel še vedno besedo javni tožilec Maltese, ki je z njemu lastno prodornostjo nadaljeval z analizo številnih indicov, ki bremenijo Giacominija Giuseppa-Slavka v zvezi s tem še vedno nepojasnjenim trojnim umorom v Šentjernejski dolini.

Vrsta obremenilnih elementov, ki izhajajo iz izpovedi Albina Marassija («Maščeval sem se nad Trevisanom in se bom še maščeval»), Para, Battaglie («Ubil sem ga jaz, s streli iz pištole... Ubil sem tudi obe ženski... Nisem bil sam... Bilo nas je sedmero...») in Argentijeve, pada v dobo neposredno po pobegu na področje Ankarana, kjer se je Giacomini zaupal pajdašu Gazzieri, ta poslednji pa je to zaupal svojemu svaku Paru. Prav zato ga je ta poslednji pokazal svojemu botru Battagli na sestanku v gostilni Norbedo, na poti domov pa je Battaglia slišal od Giacominija samega bahaško izjavo: «Ubil sem ga jaz...». Morda res le bahaško, a tipično bahaštvo kriminalca.

Gazziera ve, kakor ve Mauro Bruno, kakor ve Coslovich Silvano-Romanello; vedo mnogi, a ne govore. Mauro Bruno navaja alibi, ki ga sam pokoplje: pravi, da je 14. septembra 1946 delal z očetom pri Cociancichevih, ki so gradili majhen hlev za kozo. Novel Antonio pa pravi, da je šel tistega dne tam mimo, videl je Cociancicha in Maura Antona, ni pa videl Bruna, ki je hkrati še zanikal, da so takrat trgali v okoliških vinogradih, kar so potrdile številne priče. Bruna torej ni bilo tam, a tudi on ve. Ve nadalje Coslovich Silvano-Romanello, ki je videl istega dne Giacominija, Fontanota in Belicha na poti proti morju, pozneje pa — ko se je vračal od Trevisanovih (kamor ga je bil brat Giuseppe poslal po 20 kg koruze kot dogovorjeno odškodnino za njegovo delo pri Trevisanovih) — pa pravi, da je videl tri «nepoznane» osebe pred vilo v pogovoru z Lidio Ravasini in se ustavil, da bi opazoval «prizor». Kakšen prizor? Očitno je, da skuša Romanello zaščititi brata, ker je ob neki priložnosti slišal, kako so se z Giacominijem, Fontanotom in Belichem pri njih doma pogovarjali o Trevisanu (pri čemer niso skrivali svojega sovraštva do njega), in se menili o tem, da bi ga bilo treba suraviti na oni

Nato je javni tožilec analiziral zadržanje sedanjega obtoženca Giacominija v preiskovalnem postopku leta 1955, ko so se policijski organi italijanske uprave ponovno vrnili k tej zadevi na podlagi izsledkov preiskave Labc

tem v zvezi pripr tudi nekaj oseb na področju Šentjernejske doline, med njimi tudi Giacominija.

In tu je prišlo do kritičnega momenta, ko je Giacomini ovadil Fontanota, Belicha in Derina, da so po nalogu politične organizacije nameravali umoriti Trevisana že za časa splošne stavke v juliju 1946. S tem je bila preiskava potisnjena na stranpot, v smeri politične trazversale Campore-Milje, ki ni vodila nikamor. Položaj Giacominija pa je po mnenju javnega tožilca identičen s položajem ostalih obtožencev, kajti tudi mimo vseh drugih indicov je njegovo zatrjevanje, da je iz Campor slišal Brainija, kako je odpoklical Fontanota, Belicha in Derina iz Šentjernejske doline, smešno in absurdno ter ne vzdrži kritične analize. Predvsem pa je absurdno zaradi tega, ker se brez vsakršne podlage domneva, da bi Braini, Rapotec in njuna politična organizacija imeli kakršno koli zvezo s trojnim umorom.

Spričo okoliščine, da moramo povsem izključiti politično vzročnost za trojni zločin v Šentjernejski dolini, da iz vsega dokaznega postopka izhaja, da moramo zločinu priznati očiten značaj umora iz maščevanja; da je treba krog v največji meri indiciranih oseb iskati v tej dolini sami, predvsem pa med tistimi, ki so imeli najrazličnejše spore s Trevisanom in ki jih je Trevisan tudi nasilno poniževal (pri čemer se je v njih nabiralo sovraštvo proti njemu tudi iz narodnostnih in socialnih razlogov) — je javni tožilec zaključil svoje izvajanje s trditvijo, da je po vztrajnem, dolgotrajnem in napornem razmišljanju o celotnem preiskovalnem in sodnem postopku v zvezi s trojnim umorom ter o izpovedih obtožencev samih, kakor tudi izpovedi nad 60 prič, prišel do moralne gotovosti glede udeležbe Giacominija pri trojnem umoru v Trevisanovi vili, da pa ne more reči, da je dosegel glede tega tudi pravno gotovost; meni, da je taka pravna gotovost dosežena glede udeležbe Giacominija pri poskusu umora v letu 1946 in zato zahteva da sodišče prizna Giacominija za krivega glede nameravanega umora Trevisana v juliju 1946, za krivega glede ugrabitve v primeru Albina Marassija, in ga obsodi na 12 let zapora zaradi prvega kaznivega dejanja, za drugo kaznivo dejanje pa na dve leti zapora; da pa ga obtožbe trojnega umora in ropa oprosti zaradi nezadostnih dokazov.

Razprava je bila preložena na soboto ob 9.30, ko bo spregovoril odvetnik D'Angelo v obrambo Giacominija, nakar se bo sodišče umaknilo na posvetovanje in izreklo razsodbo.

Poskus samomora s plinom zaradi slabega zdravja?

Mož, ki je našel ženo nezavestno v kuhinji, je povedal, da je prerezala gumijasto cev plinskega grelca

S pridržano prognozo so včeraj okrog polone sprejeli v glavno bolnišnico 61-letno Eufemio Benussi por. Rampas iz Ul. Colombo 14. Ker ženska ni mogla govoriti zaradi izredno slabega zdravstvenega stanja, je njen mož povedal, da je našel svojo ženo nezavestno v kuhinji, ko se je vrnil domov. Ko ni bilo nikogar doma, je ženska prerezala gumijasto plinsko cev, ker si je hotela na ta način vzeti življenje. Točno se še ne ve, kaj je spravilo žensko do tega, domneva pa se, da se je hotela zastrupiti s plinom zaradi svojega slabega zdravja. Že pred tremi meseci je bila na zdravljenju zaradi živcev v bolnišnici pri Sv. Ivanu.

—«»—

Obisk pri županu

Včeraj zjutraj je obiskal tržaškega župana dr. Franzila novi predsednik zavarovalne jadranske pomorske blagajne dr. Giuseppe Budini, ki sta ga spremljala ravnatelj blagajne dr. Ruggero Bressani in podravnatelj dr. Fabio Zetto. Med prisrčnim razgovorom so omenili tudi bližnji obisk ministra za delo Zaccagninija v Trstu. Med tem obiskom bodo uradno umestili novi upravni svet blagajne.

Lep uspeh tržaškega glasbenika v Ljubljani

Dirigent Oskar Kjuder je z uspehom sodeloval na II. letošnjem koncertu mladih glasbenih umetnikov

Tržaškemu občinstvu ime Oskarja Kjudra ni neznano. Že pred šestimi leti se je predstavil kot mlad dirigent simfoničnega orkestra Dijaškega doma «Ivan Cankar» iz Ljubljane. Odtlej dalje ga srečujemo prav pogosto za dirigentskim pultom. Čeprav v okviru skromnih razmer, je mladi glasbenik z njemu lastno energijo in vztrajnostjo razvil v okviru tržaške Glasbene Matice pa tudi izven nje živahno dejavnost. Širšemu krogu tržaškega občinstva se je posebno priljubil kot dirigent obeh operet, ki sta ju v preteklih letih uprizorili Glasbena Matica in Slovensko gledališče.

Poleg napornega dela v šoli Glasbene Matice pa najde Oskar Kjuder še vedno dovolj časa za poglobitev svojega glasbenega znanja. Skrbno pripravljen se je odzval vabilu Slovenske filharmonije iz Ljubljane da sodeluje pri II. letošnjem koncertu mladih glasbenih umetnikov.

Njegov nastop pretekli petek v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani nas je prijetno presenetil. Na odru se nam je predstavil izrazit muzik in dirigent, ki suvereno obvlada partituro z jasnim občutkom za obliko, ki jo gradi muzikalno in logično. Kjuder je dirigent, ki ve kaj hoče povedati. Ta njegova odlika je bila jasno občutena in zaznavna zlasti pri Mozartovem koncertu za flavto in orkester v D-duru. Lepo pa je podčrtaval tudi melodične linije in dramatske akcente uverture k operi «Moč usode» ter pri tem izvabil iz orkestra barvito zvočnost Verdijeve partiture.

Oskar Kjuder spada med tiste redke mlade glasbenike, ki ima vse pogoje, da se bo ob nadaljnjem sistematičnem študiju razvil v prvovrstnega dirigenta.

Vztrajnost, ki jo je pokazal pri dosedanjem delu in cilj, ki si ga je zastavil, naj ga vodita tudi v bodoče.

Izvedeli smo da so našega mladega umetnika povabili, da bo v prihodnji sezoni dirigiral celovečerni koncert.

Solistični part Mozartovega koncerta za flavto in orkester je odigral Fedja Rupel tehnično brezhibno in muzikalno zrelo. Naj podčrtamo zlasti virtuozno in lahkotno obvladanje prvega stavka, ki predstavlja za solista pravo trd orech.

Na istem koncertu se je predstavila še mlada pianistka Manja Jemčeva kot solistka v Beethovnovem klavirskem koncertu v c-molu. Ta koncert spada v tisto ustvarjalno obdobje velikega mojstra, ko že pride polno do izraza njegova genijalna umetniška osebnost.

Izvedba tega monumentalnega dela zahteva od solista ne samo brezhibno tehniko marveč tudi dognano in dozorelo muzikalno podajanje. Vrline mlade pianistke so mestoma lepo prišle do izraza v celoti pa nas njen nastop ni prepričal.

Beethovnov koncert je dirigiral Samo Hubad, stalni dirigent Slovenske filharmonije, ki je tudi na tem večeru potrdil svoj sloves odličnega muzika.

Orkester Slovenske Filharmonije se je predstavil kot čudovito uglašen in vzorno discipliniran ansambel.

—r

GLASBENA MATICA - TRST

V soboto 26. marca t. l. ob 21. uri v Avditoriju

Koncertni večer gojencev Glasbene šole iz Kranja

Sodelujejo: godalni orkester pod vodstvom ravnatelja Petra Liparja, godalni in klavirski kvartet, vokalni oktet pevskega zbora «France Prešeren» in solisti (klavir, violina, čelo in solo petje)

Vstopnice so na razpolago v Tržaški knjigarni Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792 ter eno uro pred pričetkom v Ulici Roma št. 15/II.

Slovensko planinsko društvo organizira avtobusni izlet dne 27. marca v Planico na SMUCARSKE POLETE.

Prvi avtobus je že zaseden; ker je v drugem avtobusu še vedno na razpolago nekaj sedežev, naj se vsi tisti, ki bi si radi ogledali to edinstveno športno prireditev, vpišejo v kavarni Bratuš.

Kino v Gorici

CORSO. 16.30: «Včerajšnji sovražniki», G. Rolfe, cinemascope.
VERDI. 21.00: «Koncert tržaške filharmonije».
VITTORIA. 17.15: «Človek iz Colorada», W. Holden, G. Ford.
CENTRALE. 17.00: «Napad na vesoljsko postajo U. S.», E. Egan, C. Dowling, v barvah.
MODERNO. 17.00: «Pekel v Dien Bien Pfuju».

—«»—

Kino v Tržiču

AZZURRO. 17.30: «Vprašanje kože».
PRINCIPE. 17.30: «Čudovita, a nezvesta».
NAZIONALE. 17.30: «Ljubljana».
EXCELSIOR. 16.30: «Izziv Tema in Yerrya».

—«»—

DEŽURNA LEKARNA
Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14., tel. 29-72

GLEDALIŠČA

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo 27. t. m. ob 17. uri v Avditoriju v Trstu

premiera

FRANCES GODRICH in ALBERT HACKETT

DNEVNIK ANE FRANK

Režiser: BRANKO GOMBAČ
kot gost
Scenograf: JOŽE CESAR
Kostumograf: ALENKA BARTL-SERSA
Prevajalec: JARO DOLAR

Osebe: Otto Frank - Rado Nr krst; Edith Frank - njegova žena - Leli Nakrstova; Margot - Bogdana Bratuževa; Ana - Mira Sardočeva; Gospod van Daan - Julij Gutlic; Gospa van Daan - Zlata Bo doškova; Pe

Mihec in Jakec

—Ben, Mihec, ku je videt, tudi zamurci so štufi bet zmiri pod komando. Zdej je ratau an velik hudič dol na konci Afrike, kamer ke pravejo Južnoafriška Unija. Tam je tudi šele beleh ledi, ke delajo sez domačemi zamurci glih ku Hitler. Jen zamurcam tu ni prou.

— Se zna, de nei Jen so nardili ane velike demoštracjone jen kej jest znam. Jen je postalo taku hudo, de so začeli strelat na veliko. Jen vlada je poslala bombardirat zamurce prfina aroplane. Jen je forte dosti mrtveh.

— Ja, ma ta reč bo pršla tudi pred Združene narode. Kej misleš, s stistmi zamurci drži cela Afrika. Jemajo uno veliko organizacio čes celo Afriko jen čejo, de be bli tudi zamurci na svojem domi sami gospodarji. Jen Angležam je forte narodno, zatu ke je tisto njeh dominjon jen so nazadne tudi Angleži odgovorni, kaku delajo njeh patrijoti sez zamurcami.

— E, se prou vide, de s kolonjalizmam je konc. Jen če bojo u Europi tu zastopli bo prou, ma če ne bo slabo.

— Tudi de Gol ni še tega zastopu, ma bo slabo zajn jen za Francoze.

— Jest sm prou radoveden, kaku se jeh bosta kej dajala zdej de Gol jen Hruščev, ke ga je pršu obiskat.

— Jest ti rečem, de sm namalo u skrbeh.

— Znaš, sez diplomatami jen velikemi glavami je zmiri križ. Zatu ke uani govorijo ano, mislejo pej drugo. Jen taku nikoli ne znaš, kej čejo.

— Ku, denmo reč, naša kriza od vlade. Se glihajo, se obiskavajo, delajo konference itampa jen nobeden ne zastope neč. Aden prave če gre uni zraven, mene me ne videste; ta če tako, uni taku...

— Ma vselih se je nardilo vreme.

— Je res. Ma ta lepšo morbet vselih ne znaš? Znaš, de moremo bet prouzaprou hveležni televižjoni, ke taku lepu skrbi, de se namalo smejemo.

— Ma mene se pej glih ne zdi, de be biu televižjon taku fejst. Kar jest videm, so programi še preci dougočasni.

— Posluši mene! Zdej so nardili ano novo rubriko ke se kliče «današna mladina». Jen so začeli kazat, kaku je današna mladina frderbana. Jen so ti prkazali med tu frderbano mladino tudi tiste demoštracjone, ke so bli pred cerkvijo novga svetga Antona tabat, ke se je šlo, al pride Trst pod Italijo. Jen tabat so, ku se morbet spouneš, tudi strelali. Jen uani so pokazali tisto reč ku gioventù bruciata. Jest tistga televižjona nism vidu, ma so mi prauli u bari. Ma jest jem nisem tou vervat, zatu ke se me je zdelo tudi za televižjon namalo preveč.

— Jen kaku de zdej verješ?

— Zdej pej verjem zatu, ke sm brou, de se je forte postavu gor tisti Gefter Wondrich, tisti kapo od mišinou. Je poslau ano pismo Senjeti jen forte protestirau zastran tega.

— Ma pej drugi partiti, ku demokristjani, liberali, republikani jen tako? Kaku de se uani niso neč oglasli? Kej je njem prou?

— Morbet! Ma znaš kej ti rečem jest? De zdej, kadar bom kašnemu reku de je zabit, bom reku de je zabit ku an deretor od televižjona.

— Samo ahtej se, de ne boš reku tega meni! Zatu ke te bom prpelau ano tako, de bom jest šou magari u pržon, ma ti pej u špetau.

Kaj zmore sodobna medicinska znanost

Vstajanje od mrtvih ni več samo «čudež»

Oživljanje srca z «Negovskijevo metodo» - Masiranje srčne mišice - Postopek z umetnim zmrzovanjem

PARIZ, 23. — Devetletni pariški deček Thierry je 5. aprila 1957 hitel po ulici; pravočasno je moral priti v šolo. Za trenutek se je ustavil in se sklonil, da bi si zavezal vezalko na čevlju. Nogo je položil na rob pločnika. V tistem trenutku je pridrvel tovorni avto, ga zadel z zadnjimi kolesi in deček je bil na mestu mrtev. Dva delavca, ki sta prav tedaj prišla iz tovarne Phillips, sta dečkovo truplo najprej odnesla v bolnišnico, ki je bila na nasprotni strani ceste. V bolnišnici je kirurg pravkar izvršil operacijo. Takoj se je zanimal za trupelce, odprl prsni koš in nekaj minut masiral srce, ki je kmalu začelo utripati. Mali Thierry je ostal v agoniji 20 dni, toda danes je živ in živahen in znova hodi v šolo, navadno hitro, kot vsi otroci njegovih let.

Thierry Despreau ni bil ne prvi in ne bo zadnji, ki so se vrnili «z onega sveta».

Med obiskovalci ameriške razstave, ki je bila nedavno odprta v Moskvi, je bil tudi «bivši mrlič» Valentin Čerepanov. 3. marca 1944 se je Valentin Čerepanov, kot vojak Rdeče armade boril proti Nemcem, ki so se umikali. Sonce je že zaslo, toda boji so se nadaljevali s podvojeno silo. Vojak Čerepanov se je zrušil zadet in iz rane se mu je razlivala kri. Bil je že mrtev, ko so ga z vojaškim rešilnim avtom pripeljali v vojaško bolnišnico v zaledje. Kirurg mu je takoj odprl prsni koš in mu masiral srce. Bivši vojak Rdeče armade deja danes v nekem mestu v zahodni Rusiji. Njegovi tovariši mu pravijo kratko «oživeli mrtvec».

Čerepanov je bil prvi človek, ki je bil rešen z «Negovskijevo metodo» ali kakor ji tudi pravijo s «kombinirano metodo». Po njem je bilo na isti način rešenih že nekaj tisoč ljudi. Prof. Vladimir Negovski dela v laboratoriju za eksperimentalno fiziologijo za «oživljanje organizma». Njegova enostavna in učinkovita metoda stremi za obnavljanjem delovanja srčnega in dihalnega sistema v primerih neposredno po nastopu smrti. Ko je srce prenehalo biti se vcepi v aorto s kisikom obogateno kri pomešano z adrenalinom s temperaturo 38 stopinj. Ta injekcija obnovi kroženje krvi v krvnih žilah srčne mišice. Istočasno se s posebno napravo dovaja pacientu zrak v pljuča. Če krvna injekcija ne da zaželenega rezultata, se preide k masiranju srca.

Marca preteklega leta je prof. Negovski v prisotnosti nekaterih ameriških specialistov oživil psa, ki je poginil pred petimi minutami. Smeje se Negovski «ubil» žival, nakar ji je s posebno cevko izčrpal iz žile na nogi vso kri. «Tako — je dejal — to je zadnji izdih, točno 5 minut — povprečen čas agonije». Pritisk je padel na ničlo. Znanstvenik je podzavestno božal psa: «Ubogi Tutu, zares si mrtev.» Potem se je obrnil k ostalim: «Gospodje, ta pes je po vseh znakih mrtev. Jezik je negiben. Refleksi v roženici so popolnoma izginili. Sedaj ga bom skušal oživeti.» Negovski je delal popolnoma mirno in načrtno. Očitno ni bila to njegova prva izkušnja. Svojim asistentom je naročil: «Krvno transfuzijo pod pritiskom, umetno dihanje, epinefrin.» Vse se je dogajalo z največjo preciznostjo. Kmalu nato je pes začel počasi migati z repom, nato z nogami, končno še z jezikom in z očmi. Pred začudenimi očmi ameriških znanstvenikov se je postavil na noge.

«In sedaj — je dejal prof. Negovski — ga bomo znova usmrtili s pomočjo sunkovitih kontrakcij srca. Zopet je naročil svojim asistentom: «Električni tok!» Na obe strani prsnega koša živali je namestil elektrodo. Ko se mu je zdelo vse pripravljeno, je zaukazal napetost 3200 voltov. Pes je bil znova negiben, toda ne mrtev. «Še malo — je dejal Negovski — povečajmo napetost na 3500 voltov.» Počasi so električno napetost povečali na 4000 voltov. Srce živali je bilo kot zblaznelo. V eni uri se je pes že drugič vrnil iz «onostranstva».

V Franciji sta se za to posebno področje v medicini specializirala docent medicinske fakultete pariške univerze dr. Birnet in dr. Maurice Strumza. Oba sta že izvedla več kot 3350 poskusov na psih. Uspelo jima je že oživiti psa 70 minut po njegovi «smrti». Človek se torej že bliža temu, da bo odhajal in se vračal z onega sveta.

«Samo v enem od desetih primerov — je dejal dr. Strumza — srce preneha biti med intervencijo. Kirurg ne sme izgubiti niti sekunde. Intervencija pa metodi Negovskega mora biti izvršena takoj, ko je srce prenehalo utripati. Ugotovljeno je, da nastopi «klinična smrt» samo z zaustavljenjem krvne cirkulacije in nastopi mnogo minut pred «absolutno smrtjo», za katero bi lahko rekli, da nastopi s postopno smrtjo raznih organov. V bistvu se umira počasi in ne naenkrat. Prve umrejo živčne celice, ki ne morejo obstajati brez kisika več kot 3 minute in pol. V tem kratkem času lahko kirurg še vrne življenje bolniku.»

Stvar je razmeroma lahka, kadar se srce zaustavi med operacijo, ko je srčna mišica že na odprtem. Komplicirana pa postane, kadar je zaustavljenje cirkulacije ugotovljeno z zamudo in mora zaradi tega kirurg izgubiti dragocen čas za odpiranje prsnega koša. Lahko pa se podaljša čas, v katerem je možna izvedba operacije s pomočjo «umetnezamrznjenja» ki poveča odpor živčnih celic. Pod vplivom zamrznjenja lahko namreč živčni organi dalj časa vzdržijo brez kisika. Dr. Reyu in Laboritu v Franciji je uspelo oživiti psa pri temperaturi —10 stopinj dobro uro po njegovi navidezni smrti, dr. Adelman pa je v ZDA oživil s pomočjo zamrznjenja 16-letnega dečka 40 minut potem, ko je njegovo srce prenehalo biti.

Na desetine «umrlih» med operacijo so rešili v Franciji z masiranjem srca. Imel sem priložnost prisostvovati eni izmed teh čudovitih intervencij. Med neko operacijo srce ni vzdržalo zaradi krvavitve. Takoj, ko je prenehalo utripati, je kirurg prenehal z že začeto intervencijo in odprl prsni koš. S preciznimi in hitrimi gibi je masiral srce s pritiskom na prekate kakih 40-krat na minuto in s pritiskanjem z vsemi prsti na spodnji del srčne mišice, ki ni delovala. Potem je kirurg vcepil adrenalin v levi prekat. S tem je bil dosežen zaželeni rezultat. Vdor adrenalina v glavne žile, ki dovajajo srcu kri, je oživel srčno mišico.

Prvi poskus masiranja srca je izvršil Niehaus 1880. Leta 1900 je nekemu Maagu uspelo vrniti nekemu pacientu življenje za nekaj ur in šele leta 1902 je Lane kot prvi dokončno vrnil življenje človeku. Danes po dolgih letih izkušenj in študijev si torej lahko privoščimo umreti za kakšno uro. V milanski kliniki Degio je decembra 1957 prof. Benedetto Rosi operiral v trebušni votlini mlado ženo Carlo Santambrogio. Dve uri po začetku operacije je ženino srce prvič prenehalo biti. Prof. Rosi je odprl prsni koš in začel masirati srce, ki je po treh minutah začelo znova delovati. Pol ure pozneje se je znova zaustavilo in s ponovno masažo znova zaživelo. Po štirih urah, ko je bila operacija že pri kraju, je srce tretjič prenehalo biti. S ponovnim maširanjem je bila pacientka, ki je bila skupno «mrtva» 9 minut, dokončno rešena. Ko so listi prinesli to vest ni povzročila posebnega začudenja; na podobne epizode se je svet že navadil. Kirurška tehnika, ki stremi k vedno novim dosežkom, nam za bodočnost pripravlja vedno večje «čudeže».

ROGER MAY

Prva jugoslovanska izvedba Antonia Smareglie

«Istrska svatba» na mariborskem odru

Dirigent: JAKOV CIPCI

Režiser: CIRIL DEBEVEC

Glavno vlogo je pela Tržačanka Ada Sardo

Izven vsakega dvoma je, da ima Antonio Smareglia pravico biti prištevan med prve italijanske kompozitorje Verdijevega obdobja. In njegovo občutku bi bilo njegovo mesto nekje med Verdijem in Smetano, toda z svojstveno barvitostjo njegovo bogato in sodobno skladateljsko delo mu zdaj zagotavlja klasični značaj. Predvsem njegove komedije opere so me prevzele. Tako Romain Rolland. Res je, da je bil Rolland v svojem času najbolj upoštevana muzikološka kapacitета in kdor ve, da je ta znanstvenik-poet vedel to, kar je tudi povedal to, kar je v mislih in kar je čutil, tudi ne more biti dvomljiv, da si je dinjanski mojster s svojimi deli resnično zagotovil svoj prostor na glasbenem Olimpu.

Povedati je treba, da sem prišel v Maribor na prvo «Istrske svatbe» z dokaj skepso: Smareglieve opere nisem poznal, če odštejem nekaj nepomembnih fragmentov in bežno pregledanih notnih listov, njegovo usodo sem pred tem spremljal na straneh številnih gledališčnih brošur, jubilejnih govorov in romantično obarvanih nekrologov, ki so spremljali njegovega mojstra resničnega zvoka in dramatičnih razpoloženj brezupno bolnega v svetništvu na odru pozabljenih velikanov. Vsi ti neštevilni ganljivi govori so razlivali črnilo samo zato, da bi dokazali, kakšno nepopravljivo škodo si je napravil italijanska glasbena umetnost z bojkotom Smareglievih opernih del in zdi se, da se je med njihovimi avditorji pritajil strah pred novim, Zdaj, ko sem opera poslušal, vem, od kod ta strah in kakšno je to odločanje Smareglia namreč ni Italijan po svoji duši in tudi Romain Rolland je to dobro vedel, ko je v svojo muziko razpel med Italijo in Smetano. Bil je gigant, kot so vsi Francoz, ki je bila primerjava z Verdijem po dramatični zgradbi Smareglieve glasbe še vedno uspešna. Vse tiste, ki okrog Riccordijevega kompozitorja pa okrog tega, kar je Smareglia napisal, so bili v svojem času najbolj upoštevani skladatelji sodobnega časa. Ne more biti dvoma o zgodovinski vrednosti Smareglieve opere, zato sem prepričan, da je bila doslej malce slabo poznana kampanja za «rehabilitacijo «našega» (italijanskega) Smareglia zevedat) Smareglia na majavih političnih temeljih. Veliko besed okrog Smareglia pa okrog Istre, pa okrog Riccordijevega Dunjana, pa spretno poslikana dejstva, da je bila mati Julija Stiglić in nekaj Hrvatica itd. itd., ki jo občuduje ves svet Evropa, pa krni v zapraševanih predalih in v predalih njegovih sorodnikov. Italija je domovina opere, a tokrat je napravila usodno napako, da je Smareglio precej negalantno odrinila iz bojne vrste italijanskih opernih skladateljev. Rollandova Evropa se še danes pritajeno smeji na ta račun in prva jugoslovanska izvedba «Istrske svatbe» na odru mariborske Opere (tam nekje na severni meji, v povsem tujem okolju) je nekolikanj groteskno, a zdravo in pomembno nadaljevanje «zadeve Smareglia».

Res je sicer, da se Smareglia ni docela zatajil kot nadaljevalec italijanskih opernih tradicij; verdijanska dramatičnost, Mascagnijeva veristična rustikalnost, tu in tam celo rossinijanska briljanca — a vse te estetske vrednote se kompaktno spajajo z mehkobo in liričnostjo slovanskih linij, s harmonijami Smetanovega kova in s pozno romantiko nemške smeri, ki jo izraža strogost instrumentacije in wagnerjanska doktrinarnost. Znani nemški muzikolog Wallaschek pravi: «Smareglieva glasba vsebuje nemško romantičnost, italijanski temperament in slovansko mehkobo. Tri narode bi lahko zadovoljil, toda nobeden od njih se zanj ne zanima.» In pri vsem tem ima Wallaschek na žalost celo prav: Smareglia ni enoten, enotno pa združuje v svoji glasbi tri stilno tako nasprotujoče si vrednote, da lahko govorimo o enkratnem primeru estetsko-stilnega univerzalizma. Brahms, ki je «Istrsko svatbo» tudi slišal ali pa vsaj prebral njeno partituro, je ob neki priložnosti dejal Richterju: «Končno smo dobili italijansko opero, ki je vredna tega gledališča.» Mislil je namreč dunajsko dvorno Opero, ki naj bi pripravila to delo za premiero. Nič manj laskave so tudi besede številnih drugih velikih imen. In kljub temu je Smareglia slep, obubožan in zapuščen umrl v revščini, menda samo zato, da bi njegova podoba lahko skozi trideset let služila kot komedijantska lutka na vrtiljaku prikritih političnih (in malce tudi šovinističnih!) spletk.

Mariborska izvedba je bila pod odličnim in zavzetim vodstvom mojstra Jakova Cipcija tako dobra, da bi lahko reprezentirala svojo hišo tudi v izbranejšem okolju in že zdaj je lahko domnevati, da bo predstava, ki jo je izbral koprski zavod «Primorske prireditve» za uprizoritev na renesančnem trgu v Kopru, uspešno prestala preizkušnjo v širšem ambientu. Muzikalni koncept dirigenta Cipcija je slonel predvsem na dramatičnih poudarkih in seveda na primarni vlogi orkestra, saj bi za partituro lahko rekli, da je nekakšna «simfonična opera». Marušo je na premieri pela Tržačanka Ada Sardo s temperamentom, ki je lasten vsem dobrim italijanskim pevcem. Njen sopran je prožen, impulziven in čist, odprt in izredno prodoren v visokih legah. Lorenca je poustvaril tenorist Jože Kragelj (pred dvema letoma še dentist in amater), ustvarjen belkantist z wagnerjansko močjo, čistim in zvočnim glasom, ki celo v fortissimu lahko preglasi polno zasedbo orkestra. V osebi Blaža, nekakšnega smareglianskega Kecala, že-

MILAN LINDIC

(Nadaljevanje na 5. strani)

Prizor iz I. dejanja «Istrske svatbe». Scena predstavlja tipičen istrski ambient.

Radio in televizija

Četrtek, 24. marca 1960

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba in koledar; 11.30 Drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Karakteristične zasedbe; 13.30 Parada orkestrov; 17.30 Pesem in ples; 18.00 Orožen: Življenje Babiloncev in Asircev; 18.10 Pianist Pier Rattalino; 18.25 Slovenski folklorni ansambli; 19.00 Josip Tavčar: Sprehodi po tržaških muzejih; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Revija domačih in tujih orkestrov; 21.00 Pertot: «Stoletnica rojstva skladatelja Huga Wolfa»; 21.15 Orkester tržaške filharmonije; 21.50 Ruda Jurčec: «Georges Bernanos in njegov obup nad Evropo»; 22.40 Večerni ples; 23.30 Glasba za lahko noč.

Trst

12.10 Tretja stran; 14.15 Kot juke-box; 15.00 «Odprta knjiga» iz del Antonia Zanona; 15.20: Carlo Pacchiori in njegov orkester.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Z. Fibich: «Pomladanski glasovi»; 11.45 «Naša žena»; 12.00 Glasba po željah; 13.40 «Sodobni izsledki v prehrani živine»; 13.50 Operetne melodije; 14.00 Glasba po željah; 15.20 Dalmatinske popevke; 15.40 Prenos RL; 16.00 Ritmi in popevke; 16.30 Izbrane strani: Filip Kalan; 16.50 Beethoven: Sonata štev. 25; 17.00 Orkestra Chiboust in Jouvin; 17.30 Operne skladbe; 18.00 Prenos RL; 19.00 Zabavne melodije; 19.30 Prenos RL; 22.15 Igrata orkestra Braff in Geller; 22.35 Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

11.00 Radijska šola: «Antena»; 11.30 Živi glasovi; 12.10 Vrtiljak motivov: pojo Allori, Latilla, Duo Fasano; 15.55 Napoved vremena za ribiče; 16.00 «Zveplenke» — pravljice za najmlajše; 16.30 Ocene: «Človek brez kvalitet» R. Musila; 16.45 «Mehanika izvenzemeljskih potovanj»; 18.30 P. Pasquini «Kako žive živali», A. Chiari «Manzonijeva dela»; 19.00 «Kmečki tednik»; 19.30 Iz filmskih študijev; 20.00 Slavni tangi in valčki; 21.00 Opera «Mayerling» B. Giuranna; 23.00 A. Previn pri klavirju.

II. program

9.00 Jutranje vesti; 10.00 Izberite si pesem ljubezni; 11.00 Glasba za vas, ki delate; 11.30 Sest glasov, osem instrumentov; 13.45 «Severnica» — moda; 14.15 Pesmi dneva; 16.00 Italijanske popevke; 16.20 Fantazija motivov; 16.30 Kol. dirka Genova-Rim; 17.30 Koncert operne glasbe; 18.35 Plešite z nami; 19.25 Glasbeni vrtiljak; 20.30 Drama «Upor Kaine».

III. program

17.00 Vivaldijevi koncerti; 18.00 Ruska kultura; 18.30 N. Skalkottas «Suita za klavir», B. Bartok «Romunski spevi»; 19.00 «Pokvarjen zrak v mestih»; 20.00 Vsakovečerni koncert: Bruckner, Grieg, Sibelius; 21.30 «Vesela družba S. Uberta»; 22.30 Glasba G. Faurea; 23.05 Prejeli smo; 23.20 Nemška povojna poezija; 23.30 Mozart «Serenada K 375».

Slovenija

8.05 Popevke; 8.30 Zbori Jakova Gotovca; 8.55 Inž. Dolničar: Reaktor; 9.25 Zabavne melodije; 10.10 Brkanovič: Tretja simfonija; 10.40 Pet minut za novo pesmico; 11.00 Od valčka do rock and rolla; 11.35 Schumann: Humoreska op. 20; 12.00 Iz folklornih zapiskov T. Maroltove; 12.15 Ing. Maček: Razkuževanje semen; 12.25 G. Donizetti: 2. dejanje Lucie Lammermoor; 13.30 Kmečka godba; 13.50 V ritmu cha-cha-cha; 14.05 Fibich: V podvečer; 14.20 Sport in športniki 15.40 S knjižnega trga; 16.00 F. Juvanec: 4 pesmi; 16.30 Zvoki velikih mest; 17.10 «Kresovale tri devojke» — pesmi Emila Adamiča; 17.30 Zabavni zvoki; 18.00 Srebrni jubilej Planice; 18.15 Spoznavajmo naše umetnike; 18.45 Ing. Frančišković: Les in atomska energija; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi; 20.45 Zabavni orkester 21.00 Poljska intermezzo; 22.15 Po svetu jaženska lirika; 21.40 Komorni za; 23.10 Nočni koncert.

Ital. televizija

13.30 TV-šola: «Znanstvena opažanja», «Tvoja bodočnost»; 17.00 TV za mladino: «Naš mali svet»; 18.30 TV-dnevnik; 18.45 Stari in novi šport; 19.00 Angleščina; 19.30 Glasbeni variete; 20.00 TV za kmete; 20.30 TV-dnevnik; 21.00 «Campanile sera»; 22.10 «Današnja mladina», pripravil C. A. Chiesa.

Jug. televizija

Zagreb 19.00 «Matura z odličnim» — propagandno zabavna oddaja.

Čeprav nam moda vsiljuje klobuke

Lasje se negujejo že pri lasišču...

Česanje, ščetkanje, masiranje kože, prhljaj ondulacija itd.

Pred tednom smo pisali o negi polti, predvsem obraza, ki da je ogledalo človeka. Lasje pa so eden najbolj učinkovitih okrasov lepega obraza. Čeprav je res, da nam letošnja moda tudi za pomlad in poletje vsiljuje klobuke, ni vseeno, kaj se pod klobukom skriva. Zato moramo lasem posvetiti vso pozornost, kajti le iz mehkih, bleščečih in negovanih las moremo ustvariti sebi primerno pričesko. Kaj bomo storile, da bodo naši lasje imeli te lastnosti?

Lase si moramo negovati vsak dan, in sicer s česanjem in ščetkanjem las ter z masažo kože. Vsako jutro in vsak večer moramo lase temeljito izčesati in izščetkati v smeri rasti las in ne proti, ker je tako česanje ali ščetkanje las škodljivo. Namen ščetkanja je odstranjevanje prahu in razširjanje maščobe z lasišča po laseh. S tem postanejo lasje bolj elastični. Z masažo kože pa pospešujemo krvni obtok po lasišču, kar pomeni da bo prehranjevanje las boljše. Če so lasje šibki in nežni in če je koža povrh še občutljiva, je priporočljivo masirati lasišče s konicami prstov z rahlimi krožnimi potezami od čela proti tilniku in od sredine glave proti sencim. Ta masaža je koristna tudi za močne lase in zdrava lasišča. Preveč suhi lasje se na koncih lomijo. Zato je dobro take lase od časa do časa namazati z ricinusovim ali mandeljnovim oljem. Nekaj kapljic olja kanemo na dlan in nato ščetko ali glavnik namakamo na dlani in nato z njem česemo ali ščetkamo lase. Zgrešeno je dajati ali tudi pršiti si olje ali brilantino neposredno na lase, ker jih tako ovlažimo le na vrhu in se nam nato lasje lepijo. V notranjosti, proti koreninam pa ostanejo lasje suhi. Če pa ovlažimo lase z oljem na način, kot smo ga opisali, bodo primerno ovlaženi vse od korenine navzgor. Na isti način negujemo tudi lase, ki jih pogosto umivamo, n. pr. ženska, ki si mora zaradi poklicnega dela pogosteje umivati glavo in lase.

Mastne lase, ki jih pogosteje umivamo, je dobro med umivanjem posuti s praškom, ki vsebuje nekaj žvepla. To pomaga pri odstranjevanju odvišne maščobe. Toda tudi ta prašek ali puder dajamo v lase na način, kot smo ga opisali pri ovlaževanju suhih las z oljem, to se pravi, da ga vnašamo v lase z glavnikom ali ščetko, ne pa da ga posipamo na glavo.

Drugo sredstvo za odstranjevanje odvišne maščobe je tudi voda za lase. To so pač številne ustrezno pripravljene tekočine, ki raztopijo maščobo, dezinfecirajo lasišče in ublažijo srbenje, ker preprečujejo ustvarjanje prhljaja. Osnova teh vod za lase je, dejansko, alkohol, kateremu je dodana še vrsta drugih kemičnih ali kozmetičnih sredstev.

Seveda je za suhe lase, ki se radi lomijo, alkohol kaj malo priporočljiv, ker suhe lase še bolj suši. Zato ženska, ki ima suhe lase, teh vod za lase ne bo uporabljala, pa čeprav ji jih bodo v kozmetičnem ali frizerskem salonu vsiljevali. Treba je namreč vedeti, da ni nobene vode, nobenega kozmetičnega sredstva, nobene brilantine, ki bi vsebovala snovi za zunanje prehranjevanje las. Vse, kar nam glede tega v parfumerijah in drogerijah ter tudi v najboljših salonih ponujajo, je le reklamirana šara in nič več. Vsa nega obstaja v negi lasišča, v negi kože. Tu je treba začeti negovati močne in, seveda, še prej šibke lase.

Ženske, ki imajo mnogo prhljaja, ki se jim kljub trajnejši negi lasišča, trmasto ponavlja, bi morale stopiti k zdravniku, da bi jim začel zdraviti kožo, ker gre v tem primeru za motnjo v žlezah lojnicah.

Kaj pa trajna ondulacija? Držite se pravila, da si trajno ondulacijo napravite le dvakrat na leto. Pogostejše trajne ondulacije kvarno vplivajo na lase in tudi na lasišče. Kar se pa barvanja las tiče, posebno način Imedia in Koleston, lasem ni škodljivo, v kolikor ni kdo preveč občutljiv.

Za konec še dve najbolj enostavni, zato pa nič manj važni pripombi. Najboljši glavniki so še vedno roženi glavniki. Prav tako velja za ščetke, ki morajo biti ustrezno mehke, da las ne lomijo ali cefrajo. Za glavnik velja še pravilo, da ne sme biti preoster, niti pregost. Kar se umivanja las tiče, je to odvisno od posameznika, od dela, ki ga nekdo opravlja, od tega, ali so lasje bolj mastni ali bolj suhi. Torej vsak po uvidevnosti.

Dobro se bo založil...

Foto M. Magajna

Moda Športna nota v spomladanski modi

Ko prelistavamo v tem času nove modne revije, se prav gotovo marsikatera izmed nas vpraša: «Kako naj si izberem novo obleko, ko pa je tako malo praktičnega prav za nas, ki nam ne ostaja dosti časa za obleko, za nas, ki včasih nimamo niti toliko časa, da bi dobro premislile, kako bi si obnovile garderobo in sicer tako, da bi bile čeprav moderne, vendarle vedno okusno in enostavno oblečene.»

Morda nam ne boste verjele — vendar ni treba vedno dosti truda niti stroškov, da se z malenkostmi prilagodimo novi modni liniji, hkrati pa si počasi ustvarimo osnovo naše garderobe, s katero bomo leta in leta moderne.

Prvi naš nasvet je tale: ne izbirajmo popoldanskih modelov, če nimamo dovolj drugih oblek, plaščev in kostimov, ki jih bomo lahko nosile za šport in službo; ostanimo raje kar pri enostavnih, skoraj strogo športnih krojih, ki jih lahko večkrat samo z majhnimi dodatki spremenimo v oblačila za vsako priložnost.

Kot ste prav gotovo že same opazile, ustvarjajo modni krojači že nekaj let modo in povsem enostavni ravni liniji. Razlika je skoraj vedno le v tem, da premikajo pas gor in dol in da krajšajo, ali daljšajo krilo. Toda najsi je bil pas tu ali tam, obleka je bila skoraj vedno krojena po istih načrtih.

Prav gotovo bo ta linija prevladovala še nekaj let, zato vam svetujemo, da se držite njenih osnovnih značilnosti ter da potem samo prilagajate vaša oblačila raznim modnim novostim. Seveda računajte vedno s tem, da bo treba spremeniti ovratnik ali podaljšati rob, ali pa ustvariti s pasom drugačen videz.

Kot osnovo vaše spomladanske garderobe bi vam svetovale lep plašč in obleko. Zanju ne potrebujemo dragocenega blaga; glavno je, da bo obleka iz takšnega blaga, da nam bo dobro služila tudi v poletnih mesecih. Plašč naj bo ravno krojen; le stoječi, ali pa drugače krojen ovratnik naj ga napravi zanimivega in skladnega z letošnjo linijo.

Svetujemo vam še, da si nabavite enobarvno obleko, ki je lahko iz jesseya, lahkega tweeda, ali pa iz blaga v vzorcu «principe di Galles», ali «pied de poule». Za službo boste nosile k takšni obleki pas in okrog vrata rutico iz svile, za bolj «svečane» priložnosti pa si boste okoli vratu obesile večvrstno ogrlico, športne čevlje in torbico boste nadomestile z bolj elegantnimi črnimi čevlji in črno torbico. Tako boste z majhnim trudom povsem sodobno oblečene tudi za gledališče, ali druge podobne priložnosti.

Predvsem bi vam pa svetovale, da si nabavite za letošnjo spomlad lepo dvodelno obleko, ki vam bo nadomestila kostim, plašč in še obleko za svečanejše priložnosti. Izbira dvodelnih oblek je letos velo velika. Pazite le na izbiro blaga in kroja in vaših skrbi za letošnjo spomladansko garderobo bo s tem konec.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.): Opravite delo, ki vam je bilo poverjeno, z vso vestnostjo, ker bodo na to še posebej pazili. Nervozni boste.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.): Več dobre volje, pa tudi iznajdljivosti, kajti sicer boste obstali sredi poti. Bodite mirni, tudi če kaj ne bo prav.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.): V finančnih zadevah prepustite odgovornost sodelavcu ali zaupnemu prijatelju, ker vam bi šlo danes vse narobe.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.): Ne zaupajo vam in vas skušajo držati ob strani. Edino s primernim taktom vam bo uspelo ta zid prebiti. Zdravje dobro.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.): V kritičnih trenutkih ne obupajte, kajti nekdo vam bo pravočasno priskočil na pomoč. Zadovoljstvo v ožjem sorodstvu.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.): Pri znanstvenem ali pri razumskem delu bo šlo prav, nikakor pa ne pričakujte uspehov gospodarskega značaja.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.): Ne spuščajte se v diskusije, ker ne boste prišli nikamor. Lotite se raje konkretnega dela in vse bo šlo prav.

SKORPIJON (24. 10. do 22. 11.): Previdnost pri sklepanju novih poznanstev in prijateljstev, ker bi znala vplivati na potek vse vaše dejavnosti.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.): Če boste pravočasno izbrali sodelavca, bo vaš stari načrt uspel. Motnje pa boste imeli v družini.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.): Uveljavili boste svoje poklicne sposobnosti. Duševno pa se boste slabo počutili. Zaupajte ljubljeni osebi. Revma.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.): Nekdo vam bo nepričakovano prišel v obiske. Veliko vam bo obljubljal, malo pa vam bo mogel dati. Vsekakor zadoščenje.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.): Delo bo obstalo. Sredstva niso bila primerna, niti jih ni bilo dovolj. Neki prijatelj vam bo pomagal.

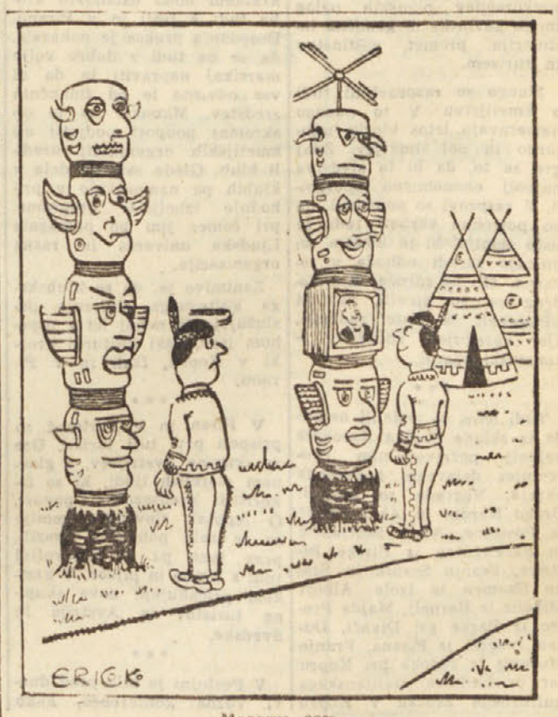

Moderni časi

Nerazumljivo zavlačevanje občinske uprave za ureditev vprašanja predelovanja smeti

Občina se še ni odločila niti za to, ali naj bi smeti predelovali v gnojila, ali sežigali Koliko časa bodo še vozili smeti na Kras? - Resen položaj v ladjedelski industriji

Na zadnji seji tržaškega občinskega sveta je odbornik za javna dela Geppi v odgovoru na pripombe in zahteve svetovalcev v razpravi o seznamu javnih del v gospodarskem načrtu 1960—61 tudi zelo široko obravnaval vprašanje podjetja za zbiranje in predelovanje smeti. Iz njegovega odgovora je bilo videti, da je to podjetje še stvar daljne prihodnosti ter da je občinska uprava to vprašanje popolnoma zanemarila. Na nujnost gradnje takšnega obrata je med drugimi opozoril tudi tov. dr. Jože Dekleva, saj je sramotno, da trosijo smeti vsevprek po Krasu in trosijo tudi velike vsote za gorivo in vozila zaradi prevoza na veliko daljavo.

Geppi je preprosto povedal, da si ni po toliko letih razpravljanj in proučevanj občinska uprava niti na jasnem, kakšno tehniko naj bi izbrala za predelavo ali uničevanje smeti. Kakor hitro bi se odločila za en način ali drugi, bi lahko pripravila načrt in ga po odobritvi občinskega sveta predložila pristojnim uradom vladnega komisariata.

Obstajata glede tega namreč dve možnosti: ali popolna upepelitev smeti ali pa njihova kemična predelava v gnojilne snovi. Prva metoda je najbolj temeljita in jo uporabljajo v inozemstvu, kjer so zgradili ogromne peči, v katerih z zelo zapletenim sistemom upepelijo vso gmoto. Te naprave so izredno drage, toda za njihovo vzdrževanje se po zgraditvi porabi zelo malo. V Trstu bi potrebovali vsaj dve taki peči; za njuno zgraditev pa bi porabili poldrugo milijardo lir, kar je pač zelo velika vsota, če pomislimo na «sušo» v občinski blagajni. Drugi sistem, to je predelovanje smeti v gnojilo, je bolj cenen. Za ta način obstajajo razni italijanski in tuji patenti. Vse te sisteme pa še vedno povsod proučujejo.

Svoj čas je podjetje «Fertilia» predložilo tržaški občini svoj sistem naprav, ki pa jih ne uporabljajo še nikjer, razen v Viterbu, malem mestu v Laziu. Toda v tem primeru gre za zelo malo napravo, ki jo šele preizkušajo. Doslej ni hotela nobena občina uporabiti tega patenta, čeprav ga je mnogo občin proučevalo, zlasti pa milanska, ki posveča proučevanju predelave smeti veliko pažnjo. Podjetje je trdilo, da bi bile naprave, ki bi jih zgradili v Trstu, bolj spopolnjene kot naprave v Viterbu. Pogajanja so že ugodno potekala, toda kmalu je samo podjetje pokazalo, kako je ves njegov sistem predelave smeti še nejasen in empiričen. Podjetje je namreč predvidevalo 200 milijonov lir izdatka, s proučitvijo načrta pa je občinski tehnični urad ugotovil, da bi potrošili za zgraditev naprav najmanj 380 milijonov lir, to je 45 odstotkov več. Že iz tega je bilo videti, kako so načrti podjetja «Fertilia» neresni.

Če bi v Trstu sprejeli načrt predelave smeti, bi bila naša prva izmed večjih občin, ki bi ga uvedla. V Veroni sicer obstajajo naprave po patentu «Fertilia», po katerem se pospeši fermentacija smeti z dodajanjem glivic, toda to napravo so podarili občini zasebniki. V Vidmu so zgradili napravo po sistemu «Daro». Pri tem pa se dogajajo čudne stvari. Naprave so končane že 8 mesecev, njihovo otvoritev pa odlagajo od trimesečja na trimesečje. To pomeni, da pač niso gotovi, ali bodo naprave dobro delovale. Tržaška občinska uprava šele proučuje najboljši sistem. Ko ga bo končno izbrala, bo pripravila načrte, jih predložila občinskemu svetu in nadzornim organom.

To «proučevanje» pa traja predolgo. Zato je svetovalec Teiner upravičeno dejal, da je vse to ravnanje neresno. O podjetju za predelovanje smeti je razpravljala že prejšnja občinska uprava, vprašanje je proučevala tudi posebna komisija z odbornikom Carrajem na čelu, sedaj pa smo zopet pri začetku. Župana je Teinerjeva pripomba razjezila in je dejal, da ne bo odgovarjal za delo prejšnje uprave, na kar je Teiner pripomnil, da je upravljala občino tudi takrat Krščanska demokracija ter da ima pač stranka vedno isti program. Na to pa je župan odgovoril, da je 200 milijonov, ki so bili določeni za gradnjo naprav za predelovanje smeti, prefekturni komisar na občini porabil v druge namene, in sicer predvsem za obnovitev Ulice Giulia.

Drugo vprašanje, o katerem nismo zadnjič poročali, je bila diskusija o resoluciji levice v zvezi z gospodarskim položajem in z zahtevo po sestavitvi delegacije, ki naj bi šla v Rim. V diskusijo je posegel Giuseppe Burlo (KPI), ki je obravnaval zlasti krizo v ladjedelski industriji. Povedal je, da je v ladjedelnici Sv. Marka suspendiranih 215 delavcev in v Tovarni strojev 180. Ladjedelnica Sv. Marka ima zastarele naprave in je sedaj na petem mestu v Italiji, medtem ko je bila pred vojno na prvem. Res je, da so naročili tri motorne ladje po 22.000 ton in veliko čezoceansko ladjo, toda te ladje pridejo na vrsto šele čez pol leta in z njimi bodo zagotovili potem polno zaposlitev do konca leta 1962.

Glavno vprašanje pa niso naročila, temveč bodočnost ladjedelnice. S štirimi milijardami bi jo lahko popolnoma obnovili, da bi lahko konkurirala z domačimi in tujimi ladjedelnicami. Če gledamo s tega stališča, je položaj tržaške ladjedelnice mnogo slabši kot položaj tržiške. Tam je res sedaj kar 2.500 delavcev suspendiranih, toda za bodočnost ima dobre perspektive, ker so nakazali 7 milijard in 800 milijonov lir za njeno obnovitev, tako da bo prva v Italiji. Burlo je tudi polemiziral s socialdemokrati in republikanci, ki so skupno z demokristjani predložili drugo nasprotno resolucijo, s čimer so pripomogli k zaviranju naporov, da bi dosegli gospodarsko obnovo mesta. Še na zadnjih volitvah je na primer Geppi govoril čisto drugače. Burlo je tudi dejal, da ni resnična vest nekaterih listov o določitvi 2 milijard za obnovo Sv. Marka, ker je ta denar namenjen za Tržič.

Občinski svet bi bil moral odobriti tudi načrt za gradnjo osnovne šole v naselju San Sergio, toda svetovalec Dulci je načrt kritiziral, zaradi česar se je razpravljanje o njem močno zavleklo in se bo nadaljevalo na prihodnji seji. Gradnja šole bo stala 120 milijonov. 75 milijonov bodo krili s posojilom, za katero bo država plačevala obresti 25 let. Vzdrževanje šole pa bo zelo drago, ker bo grajena v širino in bodo zgradili več pritličnih namesto eno samo večnadstropno poslopje. Pri sestavi načrta je vodilo strokovnjake načelo, naj bo šola čimbolj zračna. Vsekakor bo ta šola prva te vrste v Trstu.

Iz sodnih dvoran

Še ena obsodba motorista zaradi nenamernega umora

Potrjena obsodba šoferja, ki je pri Huminu povzročil smrtno nesrečo

Na kazenskem sodišču se je moral včeraj zagovarjati 23-letni Gino Giannoti iz Ul. Negrelli 24, ki je bil obtožen nenamernega umora. Sodišče ga je obsodilo pogojno na 4 mesece zapora in plačilo sodnih stroškov; prizadeti stranki pa bo moral plačati odškodnino. Razen tega ga je sodišče obsodilo tudi na plačilo 6.000 lir globe zaradi kršitve cestnega zakona, ker je vozil prenaglo.

Giannoti se je 26. maja lani peljal z motorjem po Drevoredu Elizejskih poljan proti Ulici Sv. Marka. Iz neznanih vzrokov je podrl 46-letnega Giuseppa Vidalija, ki se je s kolesom vračal domov. Motorist in kolesar sta se precej poškodovala, zlasti Vidali, ki si je prebil lobanjo in je nekaj ur nato umrl. Giannoti se je moral zdraviti nekaj mesecev, ker se je pobil po glavi in nogah ter si zlomil nosno kost. Na včerajšnji razpravi je Giannoti izjavil, da se spominja samo, da je vozil 40-50 km na uro, da je padel in nato zgubil zavest.

* * *

Prizivno sodišče je včeraj razpravljajo o prizivu, ki ga je vložil 27-letni Antonio Colasanzio iz Vidma, katerega je sodišče v Tolmeču lanskega aprila obsodilo na 4 mesece zapora, na plačilo sodnih stroškov in odškodnine prizadeti stranki, ker je oktobra 1958 smrtno povozil z avtom 69-letnega Pietra Marinija iz Humina. Priziv mu ni uspel, ker je porotno sodišče potrdilo prvotno razsodbo in bo moral plačati večje sodne stroške.

Colasanzio se je peljal z avtom iz Pontebbe proti Vidmu. Pri Huminu je smrtno povozil Marinija ko ga je hotel prehiteti s svojim avtom 41-letni Boris Kerševani iz Gorice. Colasanzio je pri vsem tem imel še smolo, ker ga je Kerševani zadel s svojim avtom, tako da je zletel v obcestni jarek.

Položaj v Srbski pravoslavni občini v Trstu

Pravoslavni pop Malcukov naj bi podal ostavko?

Značilno pisanje «Katoliškega glasa», ki je podobno pisanju neofašističnega časnika «Il Secolo»

Dragoljub Vurdelja

Kaže, da bo v srbski pravoslavni občini v Trstu izbruhnil nov škandal. Vse bolj se namreč širijo govorice, da je novi pop, ki ga je sedanji predsednik občine Dragoljub Vurdelja poklical iz Švice na mesto bivšega duhovnika Stevana Lastavice — podal ostavko. Pred dnevi smo sedanjega duhovnika Malcukova vprašali, če to odgovarja resnici, vendar nam je prizadeti vest zanikal, včeraj pa smo iz po navadi dobro obveščenih krogov zvedeli, da je dejansko podal ostavko, in sicer s klavzulo, da ostane na svojem mestu do junija letos. Nekaj podobnega je pisal tudi «Il Gazzettino».

Vzrok ostavki in negodovanju naj bi bil neznosen položaj, v katerem morajo duhovniki opravljati svojo službo, zlasti pa še v nepojmljivem nadzorstvu, ki ga nad duhovniki izvaja sam Vurdelja. Bližnja bodočnost bo pokazala, koliko je na stvari resnice.

Z naše strani menimo, da je bilo treba nekaj takega ali podobnega pričakovati, kajti usoda dosedanjih duhovnikov, ki so se zvrstili pod Vurdeljevo upravo, je zelo značilna. Tu naj omenimo najprej primer duhovnika Slavka Nicetina, ki se ni hotel podrediti Vurdelji. Zgodilo se je, da mu je Vurdelja odvzel mesečno nagrado in mu celo zaplenil pohištvo «za plačilo sodnih stroškov». Duhovnik Slavko Nicetin se je tedaj moral lotiti ročnega dela, da je lahko preživel svojo štiričlansko družino in končno se je preselil v Avstralijo, od koder je vernikom pisal dolgo pismo o Vurdeljevih ne ravno simpatičnih lastnostih.

Potem zadnji primer duhovnika Stevana Lastavice. Najprej je Vurdelja dosegel, da ga je policija prav na dan, ko je ležal hudo bolan v postelji, prisilila, da je izročil cerkvene ključe. Kot da to ne bi bilo dovolj, ga je spravil še pred sodišče in ga dal na osnovi sodnega odloka izgnati iz stanovanja. Tudi v tem primeru je nastopila policija in duhovnik Stevan Lastavica je moral z enim kovčkom v rokah zapustiti svoje stanovanje ter si začasno najeti sobo v hotelu (lahko si mislimo, kakšen peklenski trušč bi napravilo «katoliško» časopisje, če bi se kaj podobnega zgodilo duhovniku v Jugoslaviji!).

Že ta dva primera nam kažeta, da se duhovniki ne morejo oziroma da se ne strinjajo z Vurdeljevim početjem, ki zasleduje točno določene cilje. Eden od teh je nedvomno tudi ta, da bi spremenil srbsko pravoslavno občino v «srbsko-italijansko» občino in si na ta način zagotovil še večjo podporo oblasti, da bi se obdržal na oblasti. Nič mu niso mar pravila statuta, da ne govorimo o tradicijah in volji Srbov, ki so pred 200 leti ustanovili občino zato, da se ohranita srbski jezik in srbska pravoslavna vera. Na ta način zavestno raznaroduje občino, ker ve, da bi le z odstranitvijo srbskih vernikov lahko zavladal nad ostalimi.

Vsekakor je razdor v srbski pravoslavni občini ponesel ime Vurdelje daleč v svet in o zadevi občine pišejo najrazličnejši listi. V zadnjem času smo v tej zvezi zasledili več člankov, med njimi članka v rimskem glasilu italijanske neofašistične stranke «Il Secolo» ter v «Katoliškem glasu». Značilno za oba članka je predvsem to, da ju je bodisi napisala ista roka bodisi da je «Katoliški glas» povzel in po svoje obdelal članek, ki je bil pred tem objavljen v fašističnem glasilu. Oba namreč trdita, da se jugoslovanske oblasti preko svojih konzularnih predstavnikov vmešujejo v zadevo ter skušajo doseči, da bi državne oblasti sedanje vodstvo odstavile. Fašistično glasilo in «Katoliški glas» (ki ga zadeva zanima z načelnega stališča!) skušata dopovedati, da je sedanje vodstvo «demokratično in protikomunistično», medtem ko naj bi bili člani bratstva v opoziciji «komunisti». Kolikor je nam znano, ni v vsem bratstvu niti enega samega komunista, kar že samo na sebi zadostuje, da se prej navedena teza ovrže. Toda menimo, da ne bo odveč, če ugotovimo, da je vprašanje «komunistov» ali «protikomunistov» spretna poteza samega Vurdelje, ki mu je uspelo, da je borbo za svoje interese na zunaj zapeljal na psevdopolitičen tir, tako da mu danes beseda «komunizem» služi kot odličen prijem pri njegovih intrigah.

Menda ne bodo gospodje pri «Katoliškem glasu» trdili, da je revija «Trieste» komunistična. Poglejmo, kaj pravi med drugim v svoji zadnji številki:

«Kdo je Dragoljub Vurdelja, mož, o katerem ne govorijo samo v Trstu, Rimu, Beogradu, temveč tudi med jugoslovanskimi begunci v ZDA, v Kanadi in Avstraliji? To je mož kakih 50 let, lepega vedenja (razen — pravijo oni, ki ga dobro poznajo — v trenutkih, ko je jezen in popolnoma izgubi oblast nad seboj); govori še precej dobro italijansko, čeprav z močnim tujim naglasom; zna poleg tega še nemško in angleško, ker je delal pod dvema tujima okupacijama. V kraljevini Jugoslaviji, pred vojno, je bil državni funkcionar v notranjem ministrstvu.»

«Pod nemsko okupacijo je bil «sreski načelnik» v Smederevu, to je v funkciji, ki bi jo lahko primerjali s funkcijo kvestorja. Od «osvoboditve» Srbije po sovjetskih in srbskih četah pa do njegovega prihoda na italijansko zemljo, takrat pod angloameriško upravo, se ne ve nič točnega.»

«Dva Vurdeljeva brata, nadaljuje revija «Trieste», živita nemoteno v Jugoslaviji, in eden od teh je zdravnik v Beogradu. Kljub odprti «križarski vojni», ki jo Vurdelja vodi proti opoziciji (v bratstvu, op. ur.) in čeprav na svojih večkratnih obisk[illegible] kvesturi imenuje člane [illegible]cije jugoslovanske kon[illegible] ter «filo-titine», ni bil [illegible] slovanske strani nap[illegible] niti en korak niti na[illegible] pritisk proti njemu. Pr[illegible] ko ni mogel Vurdelja [illegible] dokazati ali opravičiti [illegible]stvi ali pričami svoje p[illegible] ne «obtožbe», ki so nap[illegible] proti članom opozicije.»

Duhovnik Stevan Lastav[illegible] moral na osnovi sodnega [illegible]ka in policijske interv[illegible] nemudoma zapustiti svoje [illegible]novanje in se zateči v hote[illegible] bi dejali gospodje pri «K[illegible]škem glasu», če bi se k[illegible] dobnega zgodilo v Jugo[illegible]

Tako piše revija «Tr[illegible] v članku, ki je posvečen [illegible]ložaju srbske pravoslav[illegible]čine v Trstu. Zanimiv[illegible] da «Kat. glas» zagovar[illegible] ponavlja trditve fašis[illegible] «Il Secolo» in ne revije «[illegible]ste», v katere uredniš[illegible] boru sedi tržaški dem[illegible]janski poslanec prof. S[illegible]njen odgovorni urednik [illegible] prvak KD Guido Bett[illegible]

Pred televizijskim prenosom smuških poletov iz Planice

Banovski hrib nad Trstom bo posredoval planiške smuške polete omrežju Evrovizije

Slika bo šla iz Planice do Krvavca, od tu pa na Nanos, Banovski hrib in v Milan, ki jo bo posredoval Evroviziji - Glas komentatorjev pa bo «potoval» po dveh različnih poteh

Jutri, pojutrišnjem in v nedeljo bo jugoslovanska televizija prenašala smuške polete iz Planice. Tržačani — pa tudi gledalci drugod po Italiji, v Franciji, Avstriji, Nemčiji, Belgiji in na Švedskem — se bodo usedli pred televizorje in gledali skoke na slavni planiški skakalnici, preko katere je človek prvič poletel več kot 100 metrov. Toda najbrže se ne bo nihče od gledalcev širom Evrope vprašal, kako je prišlo do tega direktnega prenosa, koliko truda in naporov je bilo treba, da bo Planica dostopna milijonom in milijonom ljudi, ki bodo tri dni sedeli pred televizijskimi sprejemniki.

Predvsem moramo omeniti, da leži Planica globoko v hribih, tako da je bila prva težava v tem, kako vzpostaviti stik z oddajnikom na Krvavcu ter se preko njega vključiti v jugoslovansko in zahodnoevropsko televizijsko omrežje. Tehnična ekipa ljubljanske televizije je na delu že dva meseca, trasa pa je bila preizkušena pred enim mesecem. Člani tehnične ekipe so morali gaziti od 2 do 3 metre visok sneg ter premagovati velike strmine, da so z različnih točk poskušali dobiti zvezo s Krvavcem. Končno jim je to uspelo na 1.560 metrov visokem Petelinjeku, ki predstavlja tromejo med Jugoslavijo, Italijo in Avstrijo. Od tu so namreč dobili neposreden stik s Krvavcem in s tem je bila glavna naloga rešena. Omenimo naj še, da so za vzpostavitev radijskega mosta na Petelinjeku odrezali številnim visokim smrekam vrhove in na njih deblih napravili zasilen oder z vsemi potrebnimi aparati. Tako bo šla prva slika iz televizijskih kamer od skakalnice v Planici na Petelinjek, od tu na Krvavec in potem naprej.

Na obmejnem bloku Fernetiči sta se sestala pred odhodom na Nanos ravnatelj tržaške radijske postaje inž. Candussi ter tehnični vodja RTV Ljubljana inž. Rojc

Toda ker smo že omenili televizijske kamere, naj tudi povemo, kako bodo v Planici snemali. Na delu bodo štiri kamere, in sicer ena na posebnem 8 metrov visokem stolpu, druga bo na montažnem avtu, tretja ob izteku, četrta pa bo v rezervi. Jugoslovanska televizija bo oddajala jutri, v soboto in nedeljo od 10.30 do 13.00 ure, Evrovizija pa se bo vključila od 11. do 13. ure. Sicer je točen začetek skokov težko napovedati, kajti začetek je odvisen predvsem od vremenskih prilik: doskočišče ne sme biti preveč «trdo», ne sme pihati premočan veter itd.

Povrnimo se na Krvavec. Omenili smo, da bo prišla slika s Petelinjeka na Krvavec, oddajnik pa jo bo potem oddajal ostalemu jugoslovanskemu omrežju, med drugim tudi oddajniku na Nanosu. Kot smo že na kratko poročali, je prišla v torek na Nanos tehnična ekipa RAI TV, ki je poskrbela skupno z jugoslovanskimi tehniki za vzpostavitev zveze med Nanosom in oddajnikom na Banovskem hribu nad Trstom, in sicer preko tako imenovanega «linka» ali radijskega mosta. Iz Trsta bo šla slika v Milan in od tu v evrovizijsko omrežje.

V Planico so poleg številnih domačih in tujih novinarjev ter radijskih napovedovalcev prispeli tudi trije televizijski komentatorji, ki bodo potek smuških poletov prenašali v nemščini, italijanščini in francoščini. Tudi to predstavlja zanimivost zase, kajti medtem ko bo šla slika preko Nanosa in Banovskega hriba naprej v evrovizijsko omrežje, bo glas šel po dveh poteh: komentator v italijanščini bo govoril preko Nanosa in Banovskega hriba, oba Jugoslovana bosta govorila preko Krvavca, Nemec in Francoz pa bosta govorila preko Trbiža. Jugoslovanska in italijanska poštna uprava sta namreč poskrbeli za napeljavo dveh vodov iz Planice do Trbiža, kjer se bosta oba komentatorja vključila v mednarodno linijo.

Takšna bo torej prva povezava jugoslovanske televizije z Evrovizijo. Upati je, da bo dobro tekla, tako da bomo lahko kar najbolje sprejemali potek smuških poletov iz Planice, ki bodo nedvomno pritegnili številne tržaške gledalce.

Iz koprskega okraja

Napori za gospodarski razvoj okraja Okrepitev naprav v Postojnski jami

Podelitev nagrad iz sklada Srečka Kosovela - Delovanje klubov za izobraževanje in razvedrilo

Zadnji plenum okrajnega odbora SZDL v Kopru so posvetili izključno gospodarskim vprašanjem. V Kopru so sklenili izpolniti petletni perspektivni plan v štirih letih, zato bodo vsi napori usmerjeni k izpolnitvi te naloge. Predvsem so naglasili, naj bi še razširili nagrajevanje po učinku, saj je praksa pokazala, da se je delovna storilnost povečala predvsem zaradi spodbudnejšega načina nagrajevanja. Najlepše možnosti za izpolnitev in celo za prekoračitev planskih nalog imajo kovinska in kemična industrija, promet, gostinstvo in turizem.

Mnogo so razpravljali tudi o kmetijstvu. V to panogo nameravajo letos vložiti milijardo in pol dinarjev. Zdaj gre za to, da bi ta sredstva najbolj ekonomično uporabili. V razpravi so poudarili, da bo potrebno skrbeti tudi za tisto zemljo, ki jo kmetje zapuščajo zaradi odhoda v tovarne. Glede združevanja zadrug pa so menili, naj bi združevali le tiste zadruge, kjer narekujejo združitev ekonomski pogoji.

* * *

Tudi letos so podelili nagrade iz sklada Srečka Kosovela najbolj požrtvovalnim prosvetnim delavcem koprskega okraja. Nagrade so prejeli: Drago Nardin in Abel Reščič iz Postojne, Alojz Boštjančič in Saša Lišen iz Ilirske Bistrice, Franjo Sornik in Stane Škamen iz Izole, Albert Mihelič iz Herpelj, Majda Prelec iz Barke pri Divači, Dušan Ivančič iz Pirana, Franjo Muženič iz Potoka pri Kopru ter predsednica italijanskega kulturnega krožka v Kopru Elia Crollini Nagrajencem sta čestitala podpredsednik OLO inž. Peter Aljančič in predsednik okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Ivan Mausar.

* * *

V koprskem okraju se kar dobro uveljavlja nova oblika kulturno prosvetnega dela — to je klubi za izobraževanje in razvedrilo. Največ klubov so ustanovili na področju Postojne in Pivke ter v koprski okolici (Smarje in Skofije). V kratkem bodo ustanovili kluba tudi z Izoli in v Piranu. Dosedanja praksa je pokazala, da se da tudi z dobro voljo marsikaj napraviti in da ni vse odvisno le od finančnih sredstev. Marsikje so le ob skromni podpori podjetij ali kmetijskih organizacij uredili klub. Glede samega dela v klubih pa nameravajo v prihodnje izboljšati programe, pri čemer jim bo pomagala Ljudska univerza in razne organizacije.

Zanimivo je, da se klubskega kulturnega življenja poslužujejo že nekaj let z uspehom italijanski kulturni krožki v Kopru, Izoli in v Piranu.

* * *

V Piran in v Portorož so prispeli prvi tuji turisti. Gre za skupine Avstrijcev, v glavnem starejših ljudi, ki so izkoristili predsezonski popust. O lepotah slovenske zemlje so se zelo pohvalno izrazili, prav tako pa so zadovoljni tudi s hrano in pijačo. V kratkem pričakujejo nove skupine turistov iz Avstrije in Švedske.

* * *

V Postojni je bila pred dnevi važna konferenca, kako Postojnsko jamo čim bolj turistično izkoristiti. Razpravljali so predvsem o možnostih za zgraditev krožne proge v jami, s čimer bi se zanimanje za izredne lepote jame še povečalo. Sedanja železnica zmore le 3 tisoč prevozov dnevno, medtem ko je bilo lani, zlasti v sezoni, tudi do 4 tisoč interesentov dnevno. Na konferenci so razpravljali o okvirnih načrtih za krožno progo. Dolga bi bila 3100 metrov, medtem ko bi znašali stroški okrog 150 milijonov dinarjev. Za obiskovalca bo krožna vožnja po jami vsekakor izredno doživetje. V kolikor bodo odobrili sredstva, bo krožna železnica gotova že prihodnje leto.

Tehnična ekipa RAI TV, ki je vzpostavila radijski most med Nanosom in Banovskim hribom

Protislovne vesti o razdelitvi stolčkov

Pred dnevi je neki tržaški dnevnik objavil vest o raznih razgovorih in pogajanjih v zvezi s sestavitvijo odborov in komisij nekaterih ustanov in podjetij (Acegata, bolnišnic, Občinske podporne ustanove, upravnega odbora gledališča «Verdi» itd.). Demokristjanska agencija «Giulia» je objavila včeraj pojasnilo, po katerem pokrajinska tajništva Krščanske demokracije, Italijanske republikanske stranke in Italijanske socialdemokratske stranke to vest zanikajo.

Predvsem poudarjajo, da je socialdemoratska svetovalska skupina v tržaškem občinskem svetu predlagala za predsednika upravne komisije Acegata odv. Nina Fazzinija, in sicer za leta 1960-63. Mesto predsednika je namreč ostalo po nenadni smrti dr. Lina Vladovicha nezasedeno. Zaradi tega naj ne bi bile resnične vesti, po katerih naj bi bila Krščanska demokracija zahtevala mesto predsednika zase ter naj bi Fazzinija izvolili le za opravljanje te funkcije do konca leta. Ker je omenjeni list pisal, da je kandidat za bodočega možnega predsednika združenih bolnišnic odv. Morgera demokristjan, izjavlja vodstvo Krščanske demokracije, da ni bil nikoli vpisan v stranko.

Medtem pa se župan dr. Franzil posvetuje z načelniki skupin v občinskem svetu, da bi se sporazumeli o imenovanju občinskih predstavnikov v upravne svete krajevnih ustanov, ki so odvisne od občine.

Naj bo že kakorkoli, glede teh imenovanj je jasno, da hočejo imeti tri stranke, ki imajo na občini v rokah škarje in platno, levji delež zastopstev v raznih odborih in komisijah ter da nameravajo prepustiti opoziciji le kake drobtine. Se pač vidi, da se še niso prav privadili demokraciji.

—«»—

Prošnje za pokojnine ribičev

Ministrstvo za delo je sprejelo predlog sindikalnih organizacij, da se ponovno razpiše rok za predložitev prošenj za odplačilo manjkajočega razdobja ribičev, ki imajo več kot 45 let in prošenj za starostno pokojnino ribičev, ki so izpolnili 60-let. Roka sta zapadla 30. aprila 1959 in sta sedaj podaljšana do 31. decembra 1960. Vsi interesenti se lahko obrnejo za pojasnila in za predložitev prošenj na INCA v Ul. Zonta 2.

Kino na Opčinah

predvaja danes 24. t. m. z začetkom ob 18. uri film

KRI VAMPIRJA

VOZNI RED VLAKOV

ODHODI	PRIHODI
0.20 B Občine - Ljubljana - Beograd Reka	0.10 B Videm (ob prazn[illegible] od 28. junija do septembra)
3.50 P Videm - Trbiž	1.05 B Videm - Zagreb
5.16 P Videm	5.45 B Beograd - Zagreb - Ljubljana - Reka
5.32 P Občine	Občine
5.40 P Portogruaro	6.23 P Cervignano
6.12 R Benetke - Bologna - Milan - Turin	7.04 P Občine
6.20 R Videm - Trbiž	7.15 P Videm
6.30 P Videm	7.32 P Portogruaro
6.55 B Benetke - Rim - Milan - Turin	7.45 B Turin - Milan - [illegible]
7.00 P Občine	8.05 P Videm
7.15 P Tržič (razen nedelj)	8.33 B Videm - Ve[illegible]
7.40 B Videm - Trbiž - Dunaj - Hamburg	9.15 B Marseille - Ventimiglia - Genova - Turin - Milan - Benetke
8.39 B Občine - Ljubljana	9.25 P Videm
8.47 R Benetke - Rim	9.45 B Muenchen - Videm - Trbiž - Ljubljana - Videm - Občine
9.45 P Videm - Trbiž	11.39 P Ljubljana - Videm
10.18 B Benetke - Milan - Pariz	11.46 P Trbiž - Videm - [illegible]
10.30 P Portogruaro	11.54 R Benetke - Rim - [illegible]
12.20 B Videm	13.25 B Bari - Benetke - Atene - Istanbul - Beograd - Ljubljana - Reka - Občine
12.32 P Videm	14.05 B Istanbul - Beograd - Ljubljana - Reka - Občine
12.53 R Benetke	14.54 P Portogruaro - [illegible]
13.30 P Benetke	15.07 B Calais - Pariz - Milan - Benetke
13.35 P Občine	15.29 P Videm
13.50 B Videm - Calalzo (ob sobotah od 27. junija do 12. septembra)	16.55 P Videm
14.25 P Videm	17.02 B Benetke
15.08 B Benetke - Milan - Pariz - Calais	17.28 P Občine - Videm
16.10 B Občine - Ljubljana - Beograd - Atene - Istanbul - Reka	17.55 B Tržič - Videm (razen nedelj)
16.17 P Videm	18.12 P Tržič - Benetke
16.45 B Benetke - Bari	18.37 R Bologna - [illegible]
17.00 P Portogruaro	18.57 P Portogruaro - [illegible]
17.38 P Videm	19.41 P Videm - Milan - [illegible]
17.55 P Občine - Ljubljana	19.50 B Pariz - Milan - Benetke - Občine
18.35 R Benetke	20.01 B Ljubljana - [illegible]
18.40 P Portogruaro	21.06 P Videm
19.24 P Cervignano	21.15 R Turin - Milan - [illegible] - Benetke
19.45 B Videm - Trbiž - Dunaj - Muenchen	21.43 P Občine
20.06 P Občine	22.28 P Benetke - Dunaj
20.20 P Videm	22.40 B Hamburg - Dunaj - Trbiž - Videm - Milan - [illegible]
21.45 P Videm	23.40 B Turin - Milan - [illegible] - Benetke
22.13 B Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille - Rim	

B brzi — P potniški — R rapido

Brazilija ne želi poniževalnega sodelovanja

Brazilska javnost in uradni krogi so postavili pod sto mikroskopov vsak govor, vsako izjavo in besedo, ki sta jo predsednik Eisenhower in ameriški minister za zunanje zadeve Christian Herter izgovorila po svojem končanem južno-ameriškem potovanju. Prvi zaključki, do katerih so prišli tukajšnji tolmači, so bili polni razočaranja, kar so mnogi vodilni listi izrazili v vrstah svojih uvodnikov. List «Giornale do Brasil» je zapisal po prvih izjavah in govorih Herterja in Eisenhowerja, ko sta zapustila tla Južne Amerike, da lahko ameriška državnika označita svoje potovanje kot uspeh ZDA, da pa ga Latinska Amerika «ne sprejema kot svojo zmago».

Kaj je povzročilo neprikrito nezadovoljstvo tega lista, ki je zelo blizu posameznim uradnim osebnostim, ki imajo velik vpliv na oblikovanje brazilske zunanje politike? Predvsem je dejstvo, da ameriška državnika nista izrazila pripravljenost olajšati z večjimi krediti ZDA industrializacijo Latinske Amerike in da po svojem odhodu iz Ria nista več javno podpirala «panameriške operacije» predsednika Kubička, ki poziva h gospodarski solidarnosti ameriških republik in skupnim prizadevanjem za hitrejši gospodarski razvoj dežel Latinske Amerike.

Kritiki lista «Giornale do Brasil» so se pridružili, čeprav v bližji obliki tudi posamezni konservativni brazilski listi, kakor na primer vplivni «Globo», ki je ugotovil, da «se ne more reči, da so povsem zadovoljive Eisenhowerjeve izjave ameriškemu ljudstvu po televiziji, ko je poročal o svojem potovanju po Južni Ameriki». «Eisenhower ni povedal ameriškemu ljudstvu», poudarja list, «tega kar bi moral reči brez literature in določenih fraz, to pa je da ni več mogoče drugih narodov zahodne poloble zadržati v njihovem pohodu proti zaostalosti».

Nekemu drugemu konservativnemu listu «Estado de Sao Paulo» celo ni ugajalo, ker je ameriški predsednik v televizijskem govoru svojemu ljudstvu še enkrat oživel elemente Monroejeve doktrine, ko je namigaval na položaj, ki je nastal v zvezi s Kubo. List opozarja ZDA na potrebe po materialnem razvoju Latinske Amerike in pravi, da je izven vsakega dvoma, da bo Latinska Amerika zmagala v bitki za gospodarski razvoj, da pa se pojavlja veliko vprašanje, ali bo lahko to dosegla «ne da bi ostale vrednosti zahodne civilizacije neokrnjene». Takih razmišljanj, opozoril in kritik je te dni mnogo v stolpcih brazilskega tiska, ki opozarja s svojim pisanjem, da obisk ameriških državnikov v glavnem ni mnogo zmanjšal razlik v mnenjih dveh največjih ameriških republik — ZDA in Brazilije — glede nadaljnjega razvoja kontinentalnih odnošajev.

Predsednik Kubiček in posamezni njegovi bližnji sodelavci postavljajo v drugo vrsto bilateralne odnošaje med obema deželama in neposredne koristi, ki bi jih lahko Brazilija dosegla z njihovim urejanjem za celo žrtvovanja posameznih svojih načel, in so skušali predvsem med Eisenhowerjevim obiskom prepričati ameriške državnike o potrebi, da pokažejo več razumevanja za stremljenja, ki čedalje bolj poudarjajo moč latinsko - ameriških narodov. Ko je podprl prizadevanja za pomirjenje svetovnega položaja, je predsednik Kubiček zahteval večji delež Brazilije pri sprejemanju zahodnih sklepov.

Ne da bi izključevala bilateralno metodo pogajanj, je Brazilija med Eisenhowerjevim obiskom ponovno pokazala, da postavlja v svoji interameriški politiki poudarek na multilateralno metodo, da bi latinsko - ameriški narodi skupno pridobili enakopravnejši položaj glede na svojega močnega soseda na severu.

Da bi to mlado in slabotno rastlinico latinsko - ameriške solidarnosti zavarovala pred neprilikami, ki bi jo lahko uničile, je Brazilija po izjavah svojega predsednika med Eisenhowerjevim obiskom nasprotovala možnosti kakršnih koli individualnih ali kolektivnih ukrepov proti Kubi, ki bi pomenili kršitev načela neinterveniranja.

Kar se tiče bilateralnih odnošajev med Brazilijo in ZDA, o katerih ni bilo ničesar konkretno sklenjenega med Eisenhowerjevim obiskom v Riu, jih bodo ponovno obravnavali med obiskom brazilskega ministra za zunanje zadeve Laferja v Washingtonu v drugi polovici tega meseca. Glavni problem teh odnošajev so bili do sedaj ameriški krediti, ki jih je Brazilija zahtevala in ki jih ni dobila, ker ni pristala na tako imenovano «politiko stabilizacije», kakršno ji je sugeriral Mednarodni monetarni sklad. Brazilija ni opustila svojega stališča, ker meni, da bi takšna politika zavrla njen inflacijski, toda burni gospodarski razvoj.

Ali bodo novi razgovori med Herterjem in Laferjem odstranili sedanja nesoglasja? Predsednik Kubiček, ki je te dni obiskal gradbišče ene izmed novih orjaških hidrocentral, je dejal v svojem govoru ponovno, da Brazilija ne želi sodelovanja, v katerem bi eden izmed partnerjev gledal od zgoraj na drugega, ker bi «bilo takšno sodelovanje poniževalno». Toda vplivni brazilski komentatorji poudarjajo, da je Brazilija pripravljena pristati samo na tiste ureditve bilateralnih zadev, ki ne bodo povzročile škode njeni osnovni kolektivni usmerjenosti, izraženi v predsednikovi «panameriški operaciji».

—«»—

FLORENCA, 23. — Danes ob zori so neznani vlomilci razbili okno izložbe zlatarne «Omega» ter pobrali vse, kar so mogli z roko doseči: verižice, ure, prstane. V naglici so še nekaj predmetov pustili, vrednost ukradenega blaga pa znaša komaj poldrugi milijon.

Stirje ruski vojaki, ki so jih Americani rešili sredi Pacifika, so postali pravi junaki v ZDA. Zupan v San Franciscu Christopher jim je izročil zlate mestne ključe

S področja, kjer diktira zakon mafija

Odločno pričevanje matere umorjenega sindikalista

Mlademu Carnevaleju, pripadniku PSI, so ponujali denar in zemljišče, da bi opustil politiko

S. MARIA CAPUA VETERE, 23. — Na današnji dopoldanski razpravi na procesu proti štirim pripadnikom sicilijanske mafije, ki so obtoženi, da so umorili sindikalista Carnevaleja, je pričala mati žrtve Francesca Serio. Kot je znano, je prav mati umorjenega Carnevaleja predložila tožilstvu prijavo proti štirim obtožencem. Francesca Serio je pred sodniki ponovila svoje obtožbe proti vsem štirim ter zahtevala pravico zaradi umora svojega sina. V nasprotju z zatrjevano nedolžnostjo med zaslišavanjem samih obtožencev, je ženska potrdila, da sta njenemu sinu večkrat grozila s smrtjo obtoženca Luigi Tardibuono in Antonino Mangiafridda, ki sta mu obljubljala znatne denarne vsote ter lepo zemljišče, zato da bi se nehal ukvarjati s politiko. Potem ko je zatrdila, da je sin vedno z ogorčenjem zavračal take ponudbe, je Serio, ki je med pričevanjem večkrat jokala, dostavila, da je Mangiafridda večkrat prišel k njej ter ji prigovarjal naj sinu svetuje, da zapusti politiko. Ženska je potem povedala, da je njen sin 16. maja, na dan ko se je zgodil zločin, odšel od doma ob 5.30 v kamnolom, kjer je delal.

Ko so jo soočili s Tardibuonom, je vzrojila in ga imenovala morilca. Ponovno je potrdila, da je sinu grozil s smrtjo, toda ta je obtožbo zavračal ter zatrjeval, da med razgovori z njo ni nikoli govoril o politični aktivnosti Carnevaleja. Proces se bo jutri nadaljeval z zaslišanjem drugih prič.

Sindikalist Carnevale je pripadal socialistični stranki in na zadnjem kongresu PSI lanskega januarja v Neaplju je bila njegova mati v častnem predsedstvu kongresa.

—«»—

Gibanje brezposelnosti

RIM, 23. — Konec meseca januarja 1960 je bilo po podatkih tiskovnega urada ministrstva za delo v seznamu brezposelnih vpisanih 1.870.219 oseb. V primeri z istim mesecem preteklega leta je zabeležiti za oba razreda (I. razred — brezposelni, ki so že delali, II. razred — osebe do 21 let in druge osebe, ki iščejo prve zaposlitve) zmanjšanje za 118.073 enot (— 5.94 odst.); sorazmerno se je za več enot zmanjšala brezposelnost v drugem razredu.

V primerjavi s prejšnjim mesecem (december 1959) pa je brezposelnost narasla za 96.000 enot (5.13 odst.); od tega pripada 75.699 enot II. razredu. Povečanje brezposelnosti se je pokazalo samo med moškimi osebami, medtem ko se je število nezaposlenih žensk še nadalje zmanjšalo (—24.837 enot), kar je treba pripisovati skoraj izključno nadaljnjemu najemanju ženske delovne sile v tobačnih tovarnah.

—«»—

Peš iz Nemčije do Genove

PORTOVENERE, 23. — Ob Rivieri se nadaljuje zanimivo in nekoliko pustolovsko potovanje dveh nemških skavtov, bratov Schillinger, ki sta pretekli petek prispela v Genovo iz Freiburga. V Ligurski zaliv sta prispela peš ter pred seboj porivala poseben, zelo lahek čoln, postavljen na primerna kolesa. Ko sta dospela do morja, sta pričela najzanimivejši del svojega dolgega potovanja: vožnjo po morju. S čolnom sta odplula od Genove ter sta po dveh kratkih pristankih v Riva Trigoso in Levantu prispela v Portovenere. Od tu bosta odplula na otok Elbo, nato pa do izliva Arna ter do Piombina. V Nemčijo se bosta vrnila po poti Marseille-Rhodan.

Uvod v matematično logiko

V Knjižnici Sigma pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani je pred kratkim izšla še ena knjiga s področja matematike, ki je namenjena, kot poudarja avtor v prvem stavku predgovora, slovenskemu izobražencu predvsem mlajšega rodu. Knjigo je napisal *Niko Prijatelj* in imenuje se *Uvod v matematično logiko*. Knjiga se obrača v prvi vrsti na izobraženega nestrokovnjaka. Priporočamo jo dijakom višjih razredov srednje šole, akademikom in seveda tudi drugim izobražencem.

Mogoče bo še dobil odlikovanje

Ko je slišal razsodbo, se je zadovoljno nasmehnil. In kaj se ne bi... bivši prosvetni minister vichyjske vlade namreč. Ta gospod, Abel Bonnard, ki je bil takoj po vojni že obsojen na smrt, je bil sedaj obsojen na 10 let izgnanstva. Ta leta se računajo od 2. maja 1945 in vsakdo si lahko izračuna, da so minila že pred petimi leti. Bonnard torej ne bo izgnan, temveč mu bo samo kazen vpisana na kazenskem listu. V obsodbi pa ni niti najmanj omenjena zaplemba imetja in tako bo ta kolaboracionist sedaj še lahko zahteval povračilo škode, ki mu je nastala, ker so njegovo imetje zaplenili, ko je bil 4. julija 1945 na smrt obsojen. Kot kaže razsodba, je tudi v Franciji odporništvo v veliki časti...

Svobodni razgovori o opernem gledališču

V Rimu je bil včeraj prvi od «svobodnih razgovorov», posvečenih krizi opernega gledališča. Zbrali so se kritiki najbolj pomembnih italijanskih dnevnikov, glasbeniki, muzikologi ter sploh ljubitelji glasbe in umetnosti. Sestanek je vodil in spregovoril kratek uvod skladatelj Ildebrando Pizzetti. Več so govorili predvsem odv. Cantelli ter glasbeniki Gavazzeni, Labroca, Pannain. Zelo živahno so diskutirali tudi drugi predstavniki občinstva.

Nagrade Britanske filmske akademije

V torek zvečer so v nekem velikem londonskem hotelu ob navzočnosti edimburškega vojvode razdelili nagrade «Britanske filmske akademije». Kot najboljši film je prejel nagrado «Ben Hur» (ZDA); kot najboljši britanski film pa «Sapphire» (režiser Basil Bearden). Za najboljšo interpretacijo britanske igralke je bila nagrajena Audrey Hepburn za vlogo v filmu «Zgodba neke nune»; kot najboljši britanski igralec pa je bil nagrajen Peter Sellers za vlogo v filmu «I'm all right Jack». Kot tuja igralka in igralec sta bila nagrajena Shirley Maclaine (ZDA) za film «Ask any Girl» ter Jac Lemon (ZDA) za «Nekaterim ugaja vročo».

Churchillova hči zopet kaznovana z globo zaradi pijanosti

Churchillova hči Sarah, ki ima 45 let, je bila včeraj kaznovana z globo dveh šterlingov zaradi «nadležne pijanosti». Ta dična potomka velikega državnika se lahko ponaša, da je bila zaradi podobne obtožbe kaznovana že v septembru, pretekli mesec pa je dobila globo zaradi «žaljivega obnašanja». Sarah je bila 8. marca aretirana nekaj trenutkov potem, ko so jo vrgli iz neke pivnice.

Pod ruševinami neke hiše sredi Genove so včeraj izgubile življenje štiri osebe

Hišo so podirali in v njej sta bili le še dve trgovini v pritličju - Del zidu, ki bi se moral podreti na zunanjo stran, je padel v notranji del stavbe ter porušil vse pod seboj

GENOVA, 23. — Davi takoj po deveti uri se je sredi Genove zrušil del stavbe, ki jo podirajo. Ker se je vedelo, da sta bili v pritličju stavbe, ki je bila sicer že popolnoma izpraznjena, še dve trgovini, je bilo jasno, da morajo biti pod ruševinami nekatere osebe. Tako gasilci kot delavci so takoj pričeli odstranjevati ruševine, da bi dospeli do zasutih oseb.

Že kmalu so izpod ruševin spravili dve trupli. Slo je za lastnika trgovine ter nekega pomočnika. Mati lastnika je bila samo ranjena in prav tako neki drugi pomočnik. Po enajsti uri so odkopali tretjo žrtev, neko babico, ki je bila v trgovini, in končno so malo pred dvanajsto odkopali še truplo četrte žrtve, neke 72-letne ženske.

Ker za delo odgovornega inženirja niso mogli najti, so izdali zanj zaporno povelje. Zvečer pa se je javil karabinjerjem, ki so ga zaslišali ter nato predali sodnim oblastem.

—«»—

Spravljajo v dolino trupla nemških letalcev

SANT'ANNA DI VALDIERI, 23. — Patrulja alpincev, karabinjerjev, financarjev in drugih, ki je včeraj prispela na pobočje gore Pagari, kamor je strmoglavilo nemško letalo «Nordatlas», se vrača v dolino s šestimi trupli nemških letalcev. Medtem ko so tri trupla našli francoski «alpski lovci» v trupu letala, ki je bilo zarito v sneg, so italijanski reševalci našli ostala tri trupla pod globoko plastjo snega blizu letala.

Zdi se torej, da so trupla ob trčenju letala v tla zletela iz letalskega trupa skozi prednja okna.

Ker je bilo vreme nad skupino Argentera lepo, so člani patrulje prispeli na «Pian del Re», ko še ni bilo pozno ponoči. Prenočili so zunaj ter potem nadaljevali pot, tako da bi v popoldanskih urah morali prispeti v Sant'Anna di Valdieri.

—«»—

Eksplozija povzročila letalsko nesrečo

WASHINGTON, 23. — Po rezultatih preiskave v zvezi z eksplozijo med poletom letala družbe «National Air Lines», ko je 6. januarja letos blizu Bolivie (Severna Karolina) izgubilo življenje 34 oseb, je do eksplozije prišlo zaradi dinamitnega naboja. Naboj je bil postavljen v sprednjem delu letala blizu sedeža Juliana Andrewa Franka. Franka je zagnalo več kilometrov daleč od mesta, kjer so našli osrednji del letala. Dele baterije, ki je bila uporabljena za eksplozijo bombe, so našli v telesu Franka ter v njegovem sedežu, kakor tudi v oknu blizu sedeža. Julian Frank, odvetnik iz New Yorka je podpisal zavarovalno polico za primer smrti za znesek nad milijon dolarjev.

—«»—

Kajenju pipe pripisuje svojo visoko starost

GONZAGA, 23. — Francesco Soldati Gabbini, najstarejši človek v Gonzagi in vsej pokrajini Mantove je danes izpolnil 102 leti. Starček se nič ne pritožuje nad kako boleznijo in je še presenetljivo jasne pameti in zelo dobrega spomina. Je pa tudi vztrajen kadilec pipe in prav temu kajenju pripisuje skrivnost, kako je dosegel svojo visoko starost.

—«»—

Preiskava proti sodnikom

STUTTGART, 23. — Uvedena je bila preiskava proti devetim sodnikom dežele Wuertemberg-Baden zaradi kriminalnega delovanja za časa nacističnega režima. To je sporočil glavni državni tožilec v Stuttgartu, ki je dostavil, da mu je glavni državni tožilec zvezne nemške republike dostavil mnogo dokumentov glede petih od teh sodnikov.

—«»—

Zopet potres v Makedoniji

SKOPJE, 23. — Aparati seizmološke postaje v Skopju so zabeležili danes zjutraj nov potres med Skopjem in Tetovem. Potres ni povzročil nobenih poškodb. Po še nepopolnih podatkih je potres 12. marca v Tetovu povzročil okrog poldruge milijarde škode. V tetovskem okraju je porušil oziroma poškodoval 2282 hiš. Veliko število ljudi, ki je ostalo brez strehe, živi začasno v šotorih.

Šolski otroci žrtve dveh prometnih nesreč

Pri obeh nesrečah - v Avstraliji in ZDA - je bilo ubitih 12 otrok

MELBOURNE, 23. — Kakih 150 km vzhodno od Melbourna se je neki motorni vlak zaletel v avtobus, ki je bil poln šolskih otrok. Pri nesreči je bilo ubitih 5 otrok in šofer, nadaljnjih 18 otrok pa je bilo ranjenih.

CAMDEN (Alabama), 23. — Šolski avtobus, s katerim so se peljali črnski otroci v šolo, je neki tovorni vlak povozil. Pri nesreči je bilo ubitih 7 otrok.

—«»—

Letos v Lodiju že tretjič trojčki

LODI, 23. — Anna Maria Caserini, ki ima 28 let, je v bolnišnici v Lodiju rodila trojčke. To je že tretji primer v letu 1960, da so se v tej bolnišnici rodili trojčki. Novorojenčki, deček in dve deklici, so tako kot njihova mati zdravi. Medtem ko so v prejšnjih dveh primerih trojčke dali v inkubator, ker niso imeli dovolj teže, pa je bilo to pri današnjem primeru nepotrebno, ker je teža novorojenčkov normalna; deček in ena deklica imata nad 3 kg, medtem ko ima druga deklica 2330 gramov.

—«»—

Izstrelitev satelita se ni posrečila

CAPE CANAVERAL, 23. — Danes ob 14.35 (po srednjeevropskem času) so izstrelili satelit, ki naj bi zavzel tako krožno pot okrog Zemlje, da bi lahko z instrumenti, s katerimi je bil opremljen, meril energijo elektronov in protonov v pasovih «Van Allen». Ti pasovi obkrožajo Zemljo v višini od 800 do več tisoč kilometrov. Izstrelitev satelita pa se ni posrečila, ker se tretja stopnja nosilne rakete ni prav vžgala.

—«»—

Kdo bo delal avtomobile v ZAR

KAIRO, 23. — Štiri tvrdke se potegujejo za postavitev avtomobilske industrije v južni pokrajini ZAR: Renault (Francija), Fiat (Italija), Hillman (Velika Britanija) in Borgward (Nemčija). Nadaljnjih osem ponudb, ki so jih predložile tvrdke iz raznih držav, je zavod za vodstvo petletnega načrta za industrijski razvoj zavrnil.

—«»—

Gospodarska pomoč SZ za Sirijo

KAIRO, 23. — SZ je predlagala ZAR finansiranje velikega jezu na reki Eufrat ter posojilo 350 milijonov rubljev za graditev metalurških objektov, železnic in novih industrij v Siriji.

O tem sta govorila včeraj Naser in voditelj sovjetske delegacije, ki je prišla nalašč v Kairo.

List «Al Ahram» piše, da bi jez na reki Eufrat omogočil namakanje 670.000 hektarov zemlje na področju Gezirah in proizvajanje 550.000 kilovatov električne energije. Dohodek severne pokrajine bi se zvišal na 800 milijonov sirskih lir.

Potresni sunki v Lombardiji in Agadiru

MILAN, 23. — Deset minut po polnoči so v Milanu občutili potresni sunek, ki je bil občuten zlasti v višjih nadstropjih. Prebivalstvo je bilo precej vznemirjeno. Potres so čutili tudi v drugih krajih Lombardije. Geofizikalni inštitut univerze v Paviji je sporočil, da mora biti epicenter okrog 170 km severno od Pavie. Po moči je bil sunek med drugo in tretjo stopnjo Mercallijeve lestvice in je trajal približno dve sekundi. Sunek so čutili tudi v Turinu, kjer so se v višjih nadstropjih lestenci zazibali. Iz Borgosesie javljajo, da so nekatere osebe že zapustile hiše. Po mnenju nekaterih je bil epicenter potresa v Svici. Dejansko so sunek čutili tudi v Besançonu; trajal je 3 do 4 sekunde, ni pa povzročil škode.

AGADIR, 23. — V pretekli noči so zabeležili na področju Agadira dva lahka potresna sunka, ki pa nista povzročila ne žrtev ne škode. Razumljivo pa je, da je med prebivalstvom, kljub temu nastal precejšen preplah. Sunka sta trajala približno osem sekund, pred njima pa je bilo slišati piskanje in podzemeljsko grmenje kot pri groznih potresnih sunkih 29. februarja letos.

Potres pa je precej prizadel štiri vasi v hribih severno od Agadira ter tako dokončal njih porušenje; vasi so bile namreč že močno prizadete 29. februarja. Te vasi so Tambout, Dini, Miki in Igourgane.

—«»—

WASHINGTON, 23. — NASA sporoča, da je bil ameriški satelit «Pionir V» včeraj ob 18. uri 2.554.656 km od Zemlje ter je nadaljeval svoj let s hitrostjo 8.990 km na uro.

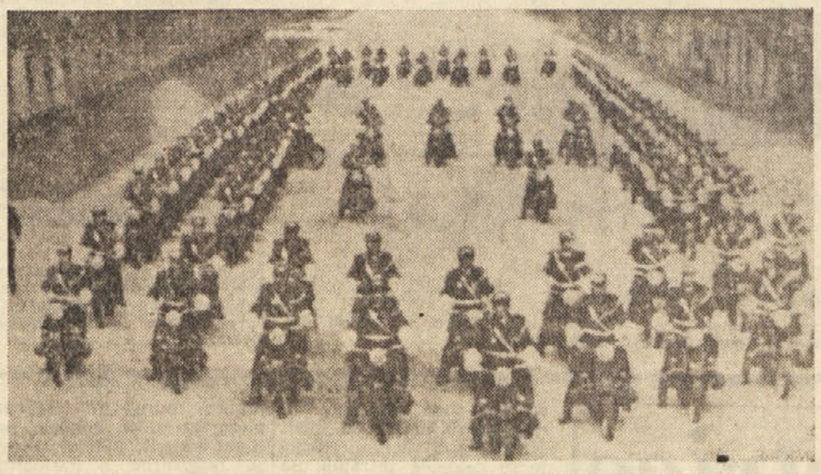

Motociklistično spremstvo avtomobila, v katerem se v Parizu vozi ruski premier Hruščev

Ogoljufal je državo in bil je aretiran potem ko se je dal zapreti brez vzroka

CATANIA, 23 — Neki potepuh iz okolice Messine je ogoljufal državo s tem, da je izkoristil nekajdnevno bivanje v zaporih Catanie brez opravičenega vzroka. Pred tednom se je mož pojavil pred jetniščnico, zahtevajoč razgovor z upravnikom. Temu je izjavil, da se je hotel izogniti aretaciji s tem, da je blodil po vsej Siciliji, toda sedaj je po natančnem preudarku sklenil, da je bolje, da «plača svoj dolg do družbe», in se zato javlja oblastem.

Moža so zaprli ter to sporočili njegovi domovinski občini. Od tam pa so prejeli odgovor, da ni bilo proti njemu nikakega kazenskega postopka, ker za to ni bilo tudi nobenega vzroka. Tudi sodne oblasti iz Messine niso o omenjenem možu ničesar vedele. Ko so v zaporu vse to sporočili jetniku, je ta končno priznal, da je prišel v zapor, zato, ker je vedel, kako bi se vsaj za nekaj časa znebil skrbi za hrano in stanovanje. Po zaslišanju pa ga le niso izpustili, kot se je on bal, temveč so ga končno zares aretirali in sicer zato, ker je ogoljufal državo.

—«»—

Tujski promet v Italiji

RIM, 23. — Iz uradnih statistik Državne ustanove za tujski promet — ENIT — je razvidno med drugim, da tuji obiskovalci prihajajo v deželo rajši po cesti kakor po železnici, po morju ali po zraku.

Od vseh tujcev je tudi lani, kakor že prej, prišlo v Italijo največ Nemcev: 4 milijone 567.000, leta 1958 4 milijone 58.000. Za Nemci so prvi Švicarji — 2 milijona 344.000, leta 1958 2 milijona 140.000. Na tretjem mestu so Avstrijci — 2 milijona 86.000, leta 1958 2 milijona 434.000; torej lani za 14,3 odstotka manj kakor predlanskim.

Za temi prvimi tremi narodnostmi prihajajo:

Francozi — milijon 983.000, leta 1958 milijon 481.000; Angleži — milijon 458.000, leta 1958 milijon 148.000; Amerikanci — 825.000, leta 1958 813.000; Holandci — 811.000, leta 1958 713.000.

Na zadnjih mestih so Novozelandci, ki jih je lani obiskalo Italijo 26.871, predlanskim 24.456; Egipčani, ki jih je lani prišlo 12.179, predlanskim 14.557, in Pakistanci, ki jih je bilo lani 5.556, predlanskim pa 6.383.

Čeprav so Nemci lani ohranili prvenstvo, je v odstotkih najbolj naraslo število Francozov — za 33,8%, Angležev — za 27% in Holandcev — za 13,7%.

Mejni prehodi, čez katere je šlo največ tujih turistov, so Ponte San Luigi (cesta) in Ventimiglia (železnica) ob italijansko-francoski meji; Ponte Chiasso (cesta) in Domodossola (železnica) na meji s Švico; Brenner (cesta in železnica) na meji z Avstrijo.

V hotelih je lani prenočevalo 6 milijonov 783.000 tujcev, ki so plačali 25 milijonov 585.000 nočnin. Dosti tujih turistov seveda ne prenočuje in stanuje v hotelih. Navzlic temu se je število nočnin v primeri s predlanskim letom v hotelih povečalo za 8,3%.

Od 16 milijonov tujih obiskovalcev si je lani ogledalo državne muzeje za ohranjevanje starin in umetnin nič manj kakor devet milijonov.

«Istrska svatba» v Mariboru

(Nadaljevanje s 3. strani)

nitnega posrednika in vaškega godca, smo gledali in poslušali odličnega baritonista Mira Gregorina, ki je bil v tej vlogi sicer za spoznanje preveč mefistofelsko realiziran, a je tak koncept revelacijo jabula akrvave svatbe. Izjaven sonorni bariton in perfektna stabilnost na odru. Tudi baritonist Karlo Kamušič si je v vlogi Nikole zagotovil svoj delež uspeha, dasi je njegov bariton manjši in komorno zaobljen. Basist Engelbert Rudolf se je uveljavil v vlogi Mrkušinega očeta Menika s prijetnostjo in zvočnostjo svojega glasu, prav tako pa je izzvala odobravanje sopranistka Edite Thumova s kreacijo Lucije Žnogorskega dekleta.

Režiral je kot gost ljubljanski operni režiser Ciril Debevec, danes eden od najpomembnejših osebnosti na tem področju v Jugoslaviji. Njegov realizem teži v kontaktu k veristični upodobitvi, brez dekorativne navlake in nepotrebnih mizarskih drobnarij. Zato je bila izvedba narejena iz enega kosa, notranje urejena in smiselna. Škoda, da v tem pogledu primeru ni odstopil od svojega znanega nabrežja, da koreografski vložki in dramaturško arhitektonico, kajti s smiselno prerazporeditvijo ohranjenih istrskih plesov in vzorno koreografijo bi bila upriizoritev bogatejša za kos dinamike, ki smo jo morda pogrešali, zlasti v svatovskem sprevodu. Scenograf je bil Jože Polanjko, ki je v okviru verizma kakšne «Cavallerie rusticane» uspešno rešil exterier istrskega ambienta.

Namesto vljudnega zaključnega panegirika: prvo jugoslovansko srečanje s tem istrskim mojstrom na odru mariborske Opere je bilo izredno uspešno in še več kot to. Namreč: občinstvo, ki je ploskalo ob odprtih scenah in s svojim aplavzom na koncu predstave dvigovalo in spuščalo zastor, je s svojim navdušenjem izkazovalo priznanje dirigentu Cipciju, solistom in ansamblu. In izkazovalo iskreno priznanje glasbi Antonia Smareglie, ki se že desetletja kot pastorka zaman potika po odrih Evrope in s skromnimi uspehi trka na vrata svoje lastne domovine. In če so si tudi Nemci danes na jasnem, da Beethoven ne pripada samo njim, in Avstrijci, da Mozart ni relikvija preživele avstrijske monarhije, in če sta se Poljska in Francija nehali prepirati, čigav je Chopin in če je danes jasno, da pripadajo veliki duhovi vsem ljudem, potem naj si tudi Italija, ta dežela s tristoletno operno tradicijo, ne dela sivih las zaradi Smareglie. On pripada vsem tistim, ki iskreno ljubijo glasbo in ki v njej ne iščejo vzroka za nečimrne politične razprtije.

MILAN LINDIČ

Oblastniki v Južni Afriki mislijo, da bodo lahko večno s krivico vladali nad domačim prebivalstvom. Pri nedavnih demonstracijah je bilo nad 80 oseb ubitih, toda afriško ljudstvo se na poti k pridobitvi svobode ne bo dalo prestrašiti

Šport Šport Šport Šport

Od danes do nedelje Planica v središču pozornosti

Na Bledu že zbrana skakalna elita sveta

Na včerajšnjem treningu je Jugoslovan Langus skočil 115, Francoz Rey pa 114 m

BLED, 23. — V tem letoviščarskem mestcu na Gorenjskem je vse živo. Tekmovalci iz vseh delov Evrope so že tu in se pripravljajo za štiridnevno borbo, ki jih čaka najprej na 80-metrski in nato na 120-metrski skakalnici. Debat ni ne konca ne kraja, posebno kar se tiče sloga in tehnike in tudi je dovolj ugibanja okoli imena zmagovalca. Prireditelje in seveda tudi tekmovalce predvsem zanima, če bo zdržal Recknaglov rekord. Nemec, ki si je osvojil olimpijsko kolajno v Squaw Valleyu, je namreč pred leti skočil 124 m daleč, kar je do sedaj najboljša v Planici dosežena znamka. In prav v tem, poleg seveda lepote smučarskih poletov, je privlačnost jubilejnega planiškega tedna, ki so ga organizirali ob 25. obletnici skakalnih naprav v dolini Ponce.

Sicer se čestokrat sliši, da je Planica že preživela obdobje zanimanja in da so skoki na veliki skakalnici že prekratki, da bi zanimali svet. Morda je res, da je Planica izgubila del nekdanje privlačnosti, a dejstvo je, da je obdržala pravo mero pri smučških poletih in ni šla v brezkrajnost dolžinskih rekordov. Sicer je udeležba 49 skakalcev, ki bodo predstavljali 12 držav, največji dokaz, da je ta skakalna naprava še vedno v središču pozornosti športnikov.

Planica obstaja že 25 let. V tem obdobju so zrasle 20, 35, 45, 80 in 120-metrske skakalnice. Sicer so imeli Jugoslovani v preteklosti več razmeroma dobro urejenih skakalnic, a so potrebe po večji napravi stalno naraščale. Ko so sklepali, kje naj bi bila nova skakalnica, so se odločili za Planico iz raznih razlogov: kraj je namreč skoraj 1.000 m nad morjem, kar zagotavlja ugodne snežne razmere in tudi lepa lega z mirnim ozračjem in bližina železnice sta imeli glavno besedo.

1934. leta je Planica prestala preizkušnjo: Albin Novšak je s skokom 66 metrov dosegel jugoslovanski rekord, Birger Ruud pa je skočil 92 metrov in s tem dosegel najdaljši skok na svetu.

Sedaj pokojni inž. Bloudek je vnesel v skakalnico nekatere spremembe, s katerimi jo ni samo izboljšal, temveč jo je tudi povečal. Tako se je leto kasneje posrečilo Poljaku Stanislavu Maruszarzu postaviti s skokom 99 metrov nov svetovni rekord. 1936. leta je prvič v zgodovini skakalnega športa skakalec preskočil znamko 100 m. To je bil Avstrijec Sepp Bradl, ki je pristal pri 101 m. Jugoslovan Novšak pa je izboljšal državni rekord s skokom 89,5 metra.

1938. leta je bila planiška skakalnica pripravljena le za trening. In kljub temu je S. Bradl za 6 metrov izboljšal lastni rekord. Dve leti kasneje so bile vremenske neprilike neugodne, a kljub temu so zabeležili 3 skoke preko 100 metrov, 32 preko 90 in celo vrsto preko 80 metrov.

1941. leta je Planica zopet slavila nove rekorde. Nemec Goehring je s skokom 118 m dosegel skoraj neverjetni rezultat in tudi dva Jugoslovana sta šla preko zida 100 m, a žal z dotikom. Rudi Finžgar pa je tedaj izboljšal jugoslovanski državni rekord z znamko 95 m.

V času narodnoosvobodilnega boja se okupatorjem kljub trudu ni posrečilo organizirati niti ene prireditve. Zato so jo prepustili propadanju. Takoj po osvoboditvi se je začelo delo za obnovo planiške skakalnice. 1947. leta so se pokazali prvi uspehi: Švicar Fritz Tschanen je skočil 120 metrov. Isto znamko je dan prej dosegel Jugoslovan Janez Polda, a tudi tokrat z dotikom.

Po 1950. letu so morali veliko skakalnico popolnoma preurediti in zamenjati strohnele tramove z železobetonsko konstrukcijo. Končno je na prireditvi, ki je bila 1957. leta Nemec Helmut Recknagel dosegel rekorden skok planiške skakalnice z znamko 124 metrov.

Letos bodo torej zastopniki Jugoslavije, Francije, Italije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Švice, Norveške, Finske, Švedske, Avstrije in Amerike zopet poleteli v daljavo in v zdravi športni konkurenci skušali izboljšati dosedanji rekord. Jim bo uspelo?

Odgovor nam bo dala velika planiška skakalnica.

Danes dopoldne so skakalci Italije, Francije, Švice in Jugoslavije trenirali na veliki 120-metrski skakalnici. Vreme je bilo zelo lepo in ugodno za skoke. V dopoldanskem treningu je najdaljši skok zabeležil Jugoslovan Marjan Pečar, ki je pristal na znamki 104 metre. Ostali so skakali med 92 in 100 metri. Na popoldanskem treningu pa je Jože Langus skočil 115, Francoz Robert Rey pa 114 metrov.

Jutri dopoldne bo slovesna otvoritev jubilejne prireditve. Po otvoritvi bodo vsi skakalci skakali z 80-metrske skakalnice. Mednarodna komisija izvedencev smučarske zveze bo ocenjevala skoke in bo tako določila kdo bo lahko nastopal na veliki skakalnici. Tekmovanje bo spremljalo kakih 115 novinarjev, radijskih in televizijskih operaterjev ter fotografov. Tekme bo v petek, soboto in nedeljo prenašala tudi Eurovizija v italijanščini, nemščini in francoščini.

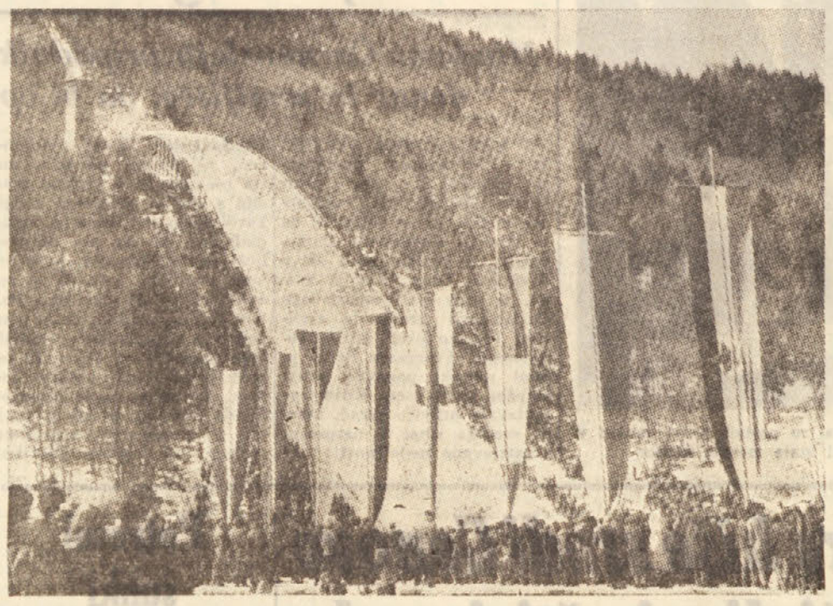

Norme za slog in tehniko skakanja

Da bi čitatelji bolje razumeli način, slog in pomen skokov objavljamo kratek opis norm, katere morajo posebno skakalci na velikih skakalnicah kot je Planica popolnoma obvladati.

OPIS SKAKALNICE. Skakalnica je visoka 159 m, za hojo od izteka do starta potrebujemo 20 minut. Na vrhu zaletišča je lesena koča, namenjena skakalcem za ogrevanje. Zalet je dolg 156 m, strmina znasa 35.o. Ob doskočišču so tablice s številkami, ki označujejo dolžino poleta, merjeno od roba odskočišča. Strmina na doskočišču znasa 41.o. Kritično točko skakalnice dobimo, če izmerimo dolžino od odskočišča do začetka radiusa in odštejemo eno šestino. Kritična točka velike skakalnice v Planici je približno pri 110 m. Če skakalci preskočijo kritično točko za 8 odst., morajo v naslednji seriji skokov zalet skrajšati.

* * *

ZALET. Skakalec zavzame ustrezno držo za zalet, smuči skupaj. Da bi bil hitrejši, preide takoj v nizek počep. Ko se približa odskočnemu pomolu, znaša hitrost 28 do 29 m na sekundo, to je za 100 do 104 km na uro.

ODSKOK. Na velikih skakalnicah je umetnost odskoka v najhitrejšem, vendar v ritmičnem prehodu iz počepa v plovno ali jadralno lego telesa. V «normah za slog» je napisano: Skakalec odskoči s tem, da se ritmično iztegne v kolenih in telesu.

Skakalec se ne sme odgnati kvisku, pravokotno nad odskočiščem, temveč naprej. Straumann trdi, da je odskok pomemben na manjših skakalnicah, ne pa na velikih, ki omogočajo na zaletu hitrost vsaj 22 m/sek. «Odskok v visino, združen s kroženjem z rokami, ima za posledico vzravnavo telesa, ta pa deluje zaviralno, hitrost popusti.»

Za prvo fazo leta je torej odločilnega pomena pravočasen prenod v plovno lego. Nekateri skakalci odskočijo z zamahom rok (kot da bi skočili z mesta v daljino), drugi pa preidejo brez vmesnih gibov in po najkrajši poti v aerodinamično držo. Daescher, Glass in nekateri Finci takoj prislonijo roke k telesu in krmarijo potem v glavnem z dlanmi. Recknagel pa jih iztegne pred glavo. Kaj je bolje? Roke ob telesu prispevajo k večji stabilnosti skakalca, aerodinamično pa je oboje koristno in pravilno.

LET. Če znaša dolžina skoka ali poleta 120 m, tedaj je skakalec v zraku 4.3 sekunde (po merjenju v Oberstdorfu).

Oglejmo si norme za let! V prvem delu leta mora držati skakalec smuči približno vodoravno. Potem jih postopoma povesi; pri tem mora biti kot med smučmi in krivino leta vedno dovolj velik. Smuči je treba držati paralelno in na isti višini, stopala skupaj, kolena iztegnjena, drža rok svobodna. Noge morajo tvoriti oster kot s smučmi, telo je znatno nagnjeno naprej, brez pretiranega predklona v pasu. Vsi gibi morajo biti izvedeni harmonično, s popolnim obvladanjem telesa in smuči.

Straumann svetuje: Cimprej je treba preiti v pravilno držo in vztrajati v tej drži čimdlje. Krivine smuči mora skakalec toliko pritegniti, da znaša kot med linijo leta in med smučmi približno 30.o. Mimo tega se mora skakalec tako močno nagniti naprej, da je trup vzporedno s smučmi in da je kot med smučmi in nogami oster.

Tisti skakalci, ki bodo znali v Planici pravočasno in energično odskociti ter preiti v aerodinamično držo smuči in telesa, ne da bi pri tem izgubili maksimalno hitrost, bodo imeli pogoje za dolge polete. Seveda je treba med te pogoje prišteti še vztrajanje v pravilni drži čimdlje, to je do zadnjega hipa pred doskokom.

S poizkusi v aerodinamičnem kanalu so dokazali, da so možni najdaljši poleti ob takile drži telesa in smuči: kot med iztegnjenimi nogami in med smučmi naj znaša 15 do 20.o, trup naj bo vodoravno s smučmi, kot med smučmi in linijo leta pa naj znaša 30.o. Seveda pa je možna taka tehnika poletov samo na velikih skakalnicah, na katerih znaša hitrost zaleta vsaj 80 km na uro.

DOSKOK. Doskok sledi zanesljivo in elastično, smuči skupaj. Pritisk pri doskoku se ublažuje z izpadnim korakom (telemark). Po doskoku nadaljuje skakalec s paralelnimi smučmi ter z zanesljivo in mirno vožnjo.

Borba skakalca z doskokom še ni končana, zlasti ne, če je priletel predalec in nima dovolj strmine, da bi se ujel. V prehodu iz strmine v iztek (v radiusu) ga čaka še zadnja preizkušnja: zdržati mora dodatni pritisk, ki znaša približno 85 odst. lastne teže. Zaradi doskoka in prehoda v iztek je pomembno, da imajo skakalci normalno telesno težo, to je toliko kilogramov, kolikor centimetrov znaša njihova višina preko enega metra.

Prvovrsten slog Helmuta Recknagla, s katerim je v Planici skočil 124 m in osvojil na olimpiadi v Squaw Walleyu zlato kolajno

Spored tekmovanja

Jubilejne tekme smučarskih skakalcev v Planici bodo z naslednjim uradnim sporedom:

DANES 24. t. m. — PREIZKUSNA TEKMA NA 80-METRSKI SKAKALNICI, ki se je morajo udeležiti vsi prijavljenci za polete. Posebna strokovna komisija bo na tej tekmi ocenila pripravljenost za nastop na 120-metrski skakalnici.

PETEK, 25. t. m. — POSKUSNI POLETI NA 120-METRSKI SKAKALNICI. Te polete bodo ocenjevali in jih tudi upoštevali v končni razvrstitvi skakalcev, kolikor bi v soboto ali nedeljo poletov ne bilo zaradi morebitnih neugodnih vremenskih razmer.

SOBOTA, 26. t. m. — PRVI DAN TEKMOVALNIH POLETOV NA 120-METRSKI SKAKALNICI.

NEDELJA, 27. t. m. — DRUGI DAN TEKMOVALNIH POLETOV NA 120-METRSKI SKAKALNICI.

MEDNARODNI NOGOMET

Nemčija-Čile 2:1

STUTTGART, 23. — V prijateljski nogometni tekmi, ki so jo odigrali pred 80.000 gledalci na stadionu «Neckar» je enajstorica Nemčije premagala Čile z 2:1. Prvi polčas se je zaključil z 1:0 v korist gostov.

Nemci so v drugem polčasu dosegli s Hallerjem izenačenje in pet minut kasneje jih je srednji napadalec Seeler povedel v vodstvo. Gol za Čile je dosegel srednji napadalec Soto.

PRVENSTVO REZERV

OZO-Triestina 2:1 (1:0)

MANTOVA, 23. — Drugo moštvo Triestine, ki je danes gostovalo na igrišču enajstorice OZO s tekmo za državno prvenstvo rezerv, je doživelo poraz, katerega morda ni niti zaslužilo. Enajstorica iz Trsta je ves prvi polčas napadala, vendar napadalna petorica ni bila dovolj hitra in ni znala izrabiti ugodnih prilik.

Domačini so prešli v vodstvo že po 5 minutah igre in čeprav so gostje bili v premoči ni obramba mantovanskega moštva nikoli klonila.

Mantovanci so že takoj v začetku drugega polčasa povečali rezultat, medtem ko se je Triestini posrečilo presenetiti nasprotnega vratarja v 30'. Cazzaniga je streljal kazenski strel, a prečka je odbila žogo ponovno v polje. Pellegrini, ki je bil skupno s Tulissijem in Del Negrom najboljši na igrišču, je poslal žogo z glavo v mrežo.

Triestina, ki je bila premagana 2:1 (1:0), je šla na igrišče v sledeči postavi:

Rumich; Tulissi II., Pellegrini; Ceppa, Dudine, Degrassi; Colaussi, Cazzaniga, Del Negro, Rocco in Libot.

NOGOMET

GENOVA, 23. — Dr. Anniba. le Frossi bo odslej treniral enajstorico Genoe, ki igra v italijanskem prvenstvu A lige.

Tretja etapa kolesarske dirke Genova-Rim

Gastone Nencini (Carpano) prvi na cilju v Florenci

Danes dve poletapi Florenca-Poggibonsi in Poggibonsi-Perugia

FLORENCA, 23. — Gastone Nencini, o katerem se večkrat sliši v kroniki kake kolesarske dirke, a se redkokdaj prikaže prvi na cilju, je danes presenetil vse udeležence etapne dire Genova - Rim in sam privozil v Florenco, kjer je bil v Drevoredu dei Colli cilj etape Reggio Emilia - Florenca.

Tudi danes ni manjkalo poskusov bega in nekateri so si lahko nabrali nekaj prednosti. Toda pred ciljem so kolesarji, ki so sami poskušali srečo, morali večkrat kloniti, ker so jih drugi dohiteli.

Takoj po startu sta zbežala Couvreur in Catalano. V Rubieri imata že 1' prednosti in ta se poveča v Modeni na 1'20. Catalano si osvoji nagrado letečega cilja in nadaljuje vožnjo, a pri Castelfrancu se je naskok do glavnine znižal na pičlih 45". Pri Anzoli se ta zopet poveča na 1'10".

V predmestju Bologne je zopet leteči cilj in tudi tokrat Catalano privozi prvi pred Couvreurjem, medtem ko je Fallarini, ki je bil tretji, zabeležil 1'15" zamude. Za Fallarinijem so privozili v Bologno Liviero in Natucci s celotno skupino. V središču Bologne se je naskok obeh bežečih povečal na 1'40", pri Sassu Marconi pa se je ta skoraj podvojil. Kakih 6 km od Vergeta se je Catalano ustavil pri vodnjaku in pustil Couvreurja samega, da nadaljuje pot.

Iz glavnine, ki ni pokazala nobenega namena, da začne z zasledovanjem, zbeži Chitti, kateremu sledita najprej Baffi in Sabbadin ter takoj za njima še Darrigade, Ricci, Graczyk, Simpson, Otano, Anquetil, Bonifassi, Gentina, Basillac, Avagnina, Anglade, Cestari, Gaggero, Sabbadin, Elliort, Defilippis in končno še Niesten in Catalano, ki se je pustil dohiteti.

Nekaj kilometrov pred Vergatom je ta skupina, kateri sta se pridružila še Pambianco in Tinazzi, dohitela osamljenega Couvreurja. V Vergatu se glavna skupina pridruži 29 bežečim kolesarjem, a miru vseeno ni. Masocco se navaža druščine in gre sam na pot.

V Porretta Terme, kjer razdelijo kolesarjem hrano, ima Masocco 2'46" prednosti pred skupino, katero je zapustil Chitti. Na vzpetinah Porretta vodi še vedno Masocco, ki si tudi zagotovi gorsko nagrado. Za njim je z zamudo 1'40" Chitti, skupina pa, katero vodita Gaggero in Gentina, sledi z zamudo 2'35". Carlesi privozi tretji na vrh, za njim pa so vsi ostali, med katerimi sta tudi Nencini in Pambianco. Na sredini proti ravnini sta Pellegrini in Graczyk prisiljena stopiti s kolesa in zamenjati zrcalnike.

Ob koncu spusta Chitti dohiti Masocca, medtem ko se glavnina zelo približala bežečima. V Pistoi imata bežečeta samo še 35" naskoka, v S. Piero d'Agliana pa se njun beg konča z združitvijo z glavnino.

Takoj po Pratu Nencini izrabi zmešnjavo med kolesarji in zapusti skupino. V kratkem si zagotovi 50" prednosti in vse bo kasneje povečala na 1'20". Nencini seveda prvi privozi na cilj, 55" za njim pa se Graczyk, Battistini, Brankart in Desmet borijo za boljša mesta v vrstnem redu. Desmet je še vedno prvi v splošni lestvici.

Jutri čakata kolesarje dve poletapi Florenca - Poggibonsi (72,2 km) in Poggibonsi - Perugia 169,9 km.

Vrstni red današnje 207,5 km dolge etape Reggio Emilia - Florenca je sledeč:

1. Nencini Gastone (Carpano) 5.14'07" s povprečno hitrostjo 39.539 km, 2. Graczyk, 3. Battistini, 4. Brankart, 5. Desmet, 6. Padovan, 7. Musolesi, 8. Liviero, 9. Simpson, 10. Favero, 11. Galeaz, 12. De Haan, 15. Otano, 13. Marsili, 14. De Haan, 15. Domenicali, 16. Fontana, 17. Fantini, 18. Helliot, 19. Cestari, 20. Brugnami, 21. Keteleer, 22. Pambianco, 23. Massignan, 24. Magni, 25. Kazianka, 26. Alimiviva, 27. Metra itd.

SPLOSNA LESTVICA PO III. ETAPI:

1. Desmet (Carpano) 11.[illegible] in 38", 2. Simpson z zaostankom 3", 3. Mahé 3", 4. Nencini 9", 5. Bonifassi 55", 6. Battistini 1'1", 7. Favero 1'04", 8. Brankart 1'40", 9. Carlesi 1'[illegible], 10. Brugnami 1'04", 11. Anglade, 12. Massignan, 13. Pambianco, 14. Tinazzi, 15. Otano, 16. Galeaz, 17. Fantini, 18. Elliot, 19. Keteleer, 20. Couvreur, 21. Venturelli, 22. Selic, 23. Franceschetti, 24. Moser, 25. Baffi, 26. Defiliac itd.

Disciplinski ukrepi nogometne zveze

MILAN, 23. — Disciplinski odbor nogometne zveze je sklenil izreči sledeče kazni:

Globe: 175.000 lir Veroni, 70 tisoč Parmi, 50.000 Cagliariju, 40.000 Neaplju, Udineseju in Cataniji, 25.000 beneškemu nogometnemu društvu.

Prepoved igranja: 1 dan — Soncini (Parma), Celio in Blason (Padova).

Opomini: Basiliani (Verona), Beltrandi, Comaschi (Napoli), Carminati (S. Monza), Callegari, Carantini (Venezia), Pantaleoni, Carlini (Genoa), Fusato (L.R. Vicenza), Mora (Sampdoria), Griffith (Roma), Martinelli (OZO Mantova), Porra (Marzotto), Ballarini (Como), Ghersetich (Catanzaro), Perani (Padova), Cocconi (Parma), Cella (Novara), Scaccabarozzi (Novara), Stucchi (Messina) in Menegotti (Udinese). Disciplinski odbor je nadalje kaznoval trenerja videmske enajstorice Giuseppa Bigogna in Padove Rocca s prepovedjo vstopa na igrišče do 8. aprila letos.

Heissova v zakon in profesionizem

NEW YORK, 23. — Olimpijska prvakinja v umetnem drsanju Carol Heiss je javila, da se bo 30. aprila letos poročila z bivšim olimpijskim prvakom H. A. Jenkinsom. Heissova, ki ima 30 let, prejema razne ponudbe za vstop med profesioniste.

Od O'Brienovega do Longovega in Niederjevega svetovnega rekorda

Krogla še letos do 20 metrov?

Američani imajo za olimpiado trojico odličnih metalcev krogle

Že v začetku lahkoatletske sezone se je znamka svetovnega rekorda v metu krogle izboljšala za 15 cm. Pred dnevi je Bill Nieder na tekmovanju v Stanfordu postavil novo mejo svetovnega rekorda z metom 19.45. Niti dva tedna prej je Dallas Long izboljšal O'Brienov rekord z 19,38 metra, a ta je trajal le, dokler se ni pojavil Nieder.

Vse kaže, da bo krogla do olimpiade letela še daleč. D. Long se je dolgo pripravljal, da bi nadomestil O'Briena na prvem mestu svetovne lestvice. Lani je skušal spraviti svojega tekmeca z njegovega podstavka svetovnega rekorda in se mu je tudi posrečilo. Toda novo znamko je dosegel po sedmem metu, zaradi česar je niso mogli priznati. Vseeno pa se je videlo, da je O'Brienov rekord v nevarnosti. Sicer je svetovni rekorder odgovoril kot se spodobi in si je znal obdržati avtoriteto z odličnimi meti, s katerimi je vsaj za nekaj centimetrov izboljšal lastne znamke.

Če je O'Brien vestno treniral, Long ni počival. Njegovi uspehi v študentovskih lahkoatletskih tekmovanjih so napovedovali, da se bo izkazal tudi s težjo kroglo. Letos se je začel pripravljati in marca je dosegel kar je hotel: z metom 19,38 je izpodrinil O'Briena. Toda v ozadju je stal Bill Nieder, ki je bil lani na tretjem mestu v svetovni lestvici. Samo dva tedna se je pripravljal in sedaj je za sedem centimetrov izboljšal D. Longov še nepotrjeni svetovni rekord.

Nieder ima komaj 26 let in služi kot poročnik v vojski. 1955. leta je postal univerzitetni prvak in leto kasneje si je osvojil srebrno medaljo na olimpiadi v Melbournu, medtem ko je zlata pripadla O'Brienu.

Pozimi se Nieder pripravlja za lahkoatletsko sezono z igranjem košarke in z dviganjem uteži.

Potek tekmovanja v Stanfordu nam pove, da Niederjev rezultat ni slučajen. Atlet ima za seboj le dva tedna treninga in v tem času ni mogel razviti vseh svojih zmožnosti. Brez dvoma mu bosta sedaj tako Long kot O'Brien odgovorila in ni izključeno, da bo ta borba pripomogla krogli, da se bo zelo približala ali celo dosegla cilj 20 metrov. Zgodovina svetovnih rekordov v tej panogi je sledeča:

15,54	Rose (ZDA)	1909
15,79	Hirschfeld (Nem.)	1928
15,87	Kuck (ZDA)	1928
16,04	Hirschfeld (Nem.)	1928
16,04	Douda (CSR)	1931
16,05	Helyiasz (Poljska)	1932
16,16	Sexton (ZDA)	1932
16,20	Douda (CSR)	1932
16,48	Lyman (ZDA)	1934
16,80	Torrance (ZDA)	1934
16,89	Torrance (ZDA)	1934
17,40	Torrance (ZDA)	1934
17,68	Fonville (ZDA)	1948
17,69	Fuchs (ZDA)	1949
17,81	Fuchs (ZDA)	1950
17,90	Fuchs (ZDA)	1950
17,95	Fuchs (ZDA)	1950
18	O'Brien (ZDA)	1953
18,04	O'Brien (ZDA)	1953
18,42	O'Brien (ZDA)	1954
18,43	O'Brien (ZDA)	1954
18,54	O'Brien (ZDA)	1954
18,62	O'Brien (ZDA)	1956
18,69	O'Brien (ZDA)	1956
18,70	O'Brien (ZDA)	1956
19,06	O'Brien (ZDA)	1956
19,25	O'Brien (ZDA)	1956
19,25	Dallas Long (ZDA	1959
19,27	O'Brien (ZDA)	1959
19,30	O'Brien (ZDA)	1959
19,38	Dallas Long (ZDA)	1960
19,45	Nieder (ZDA)	1960

PROTI TARANTU

Demegna v nedeljo na desnem krilu

Enajstorica Triestine je imela včeraj v pričakovanju nedeljske tekme s Tarantom trening na stadionu pri Sv. Soboti. Trevisan je sestavil dve moštvi, ki sta igrali dvakrat po pol ure. V prvem moštvu so bili vsi kandidati za nedeljsko tekmo pred domačim občinstvom.

V prvem moštvu pa je Trevisan vnesel novost. Namesto Mantovanija, je poslal mladega Demegno na desno krilo. Pričakovanje za Demegnov nastop v krilu je bilo precejšnje, a žal se je igralec kmalu po začetnem žvižgu počutil slabo, zaradi česar se je moral zateči po pomoč k društvenemu zdravniku dr. Nuciariju. Demegna se je sicer kmalu opomogel in je proti koncu trening tekme šel na igrišče, a vseeno se je videlo, da ni popolnoma okreval.

Trevisan ga tako ni mogel opazovati, vendar je trener vseeno potrdil, da bo Demegna v nedeljo igral na desnem krilu.

Skupno so med tekmo zabili tri gole po zaslugi Puie, Taccole in Secchija.

FUTSE

Sestrice

Po končani večerji so naše male gospodinje stekle do nizkega zidu in tam pričele peti, najprej v posameznih kiticah, nato pa skupno. Ko so končale prvo pesem, so se nekaj časa pogovarjale, kaj bi pele zatem. In nenadoma so se odločile in zapele koračnico kitajskih ljudskih prostovoljcev...

Poskušale so zapeti to pesem v kitajščini, toda niso bile popolnoma gotove vsake besede; tiste besede pa, ki so jih znale, so napačno izgovarjale, tako da smo lahko samo slutili, kaj so pele. Toda dekletca so bila zelo zadovoljna sama s seboj.

«Kakšen od naših vojakov jih je moral učiti,» je dejal Mali Chou, ki je prišel k nam, «izredno bistri so, ti mali hudički!»

«Komu pravite ‚mali hudički'»? se je oglasil namestnik komandanta, kateremu ta izraz ni bil všeč «Mislite, da ste kaj boljši od njih? Kaj? Bolje bi storili, če bi jim dali kaj jesti?»

Možje so z navdušenjem pritrdili in vsi so stekli k otrokom.

Otroci so se smejali in odhiteli v koruzno polje na drugi strani zidu, da jih ne bi mogli ujeti. Končno so jih vojaki ujeli eno za drugo in pripeljali do hiše. Spočetka so bile bojazljive, toda kmalu so se znašle in pričele veselo jesti. Potem šele je najstarejše dekletce odkrilo, da so bili njihovi krožniki drugačni, kot naši. Najprej so nam ponujale, naj jemo z njimi, toda Mali Chou je stopil s polnimi usti k njim in dejal: «Ali vam je to všeč? Vzemite še?»

Starejše dekletce je dejalo nekaj ostalima dvema in vse tri so nato prišle k nam. Kaj naj storimo? Nismo jih mogli odgnati. Hotel sem nekaj reči, toda Mali Chou je že vedel, kaj bi naj bilo. «Odprimo še eno konservo!» je naglo dejal, v veliko zadovoljstvo vojakov. Namestnik komandanta je skrivaj odprl steklenico vina, popil požirek in nato ponudil steklenico ostalim: «No dajmo!»

Ne bi vam mogel povedati, koliko časa je trajala večerja, toda vsi smo bili res zadovoljni, da so imeli otroci dobro večerjo. Pozneje so dekletca vztrajala na tem, da nam pomagajo pri pomivanju posode. Ko pa je bilo vse počiščeno, je prosil Mali Chou z nekaj ostalimi možmi dekletca, naj jim kaj zaplešejo.

Tako resno kot le kaj je najstarejše dekletce prevzelo vlogo dirigenta in po kratki razpravi so pričele pri kamnitem zidu s svojimi pripravami. Na Koreji je navada, da je dekle, če se pripravlja na ples, obkroženo od ostalih deklet, da bi jo tako gledalci ne videli — in tudi naše sestrice so se držale tega. Njihova priprava ni bilo nič drugega kot pudranje obrazov s pudrom, ki so ga našle v materini skrinji. In ko so stopile na «oder», so bili njihovi majhni obrazki tako beli kot stena. Hotele so še poiskati primerne kostume, toda tega jim nismo dovolili.

Predstava je pričela z nekaj korejskimi plesi, ki smo jih že videli pred tem drugod, toda pozneje so zaplesale nekaj plesov, ki jih še nismo poznali. Neverjetna dekletca so bila to! Prav tako so bila zavzeta s plesom, kot katerokoli odraslo dekle, in plesale so tako resno, kot da bi bile na pravem odru. Po vsakem plesu, ki so ga končale, so zopet staknile glavice, da bi se pogovorile o naslednji točki. Mi pa smo bili zelo navdušeno občinstvo in smo jim vedno znova ploskali.

V gorah se zelo naglo noči. Komaj so zašli poslednji žarki sonca za hribom nam nasproti, ko je že pripljaval mesec na nebo in pričel sijati skozi suhe veje dreves. Vsa dolina se je zavila v mir in tišino.

Nihče med nami ne bo nikoli pozabil teh treh otrok, kako so ljubko plesali, sredi z mesečino oblite doline. Njihovi drobni glaski, otroške kretnje, njihova zaverovanost...

V tistem trenutku smo zaslišali izza hriba grmenje letalskih motorjev. V nekaj trenutkih sta prišla nad nas dva letalca tako nizko, da smo prav lahko razločevali dim iz motorjevih izpuhov.

Sestrice so prestrašene pritekle k nam. Najmlajša se je v strahu trepetajoč privila h komandirjevemu namestniku. Zaklical sem vojakom, naj vzamejo dekleta in jih spravijo v kritje pod drevesa. Stal sem pod smrekko z najstarejšim dekletcem na roki. Trepetala je in je skrivala glavico na moji rami. Videl sem leteti letalo na nebu, s strojnicami, naperjenimi proti vrhu hriba Kil Myona. «Le kaj počno tam?» sem se začuden spraševal. «Ali imamo tam kakšne čete?» V skrbeh sem gledal v nebo, kajti priletelo je še več letal in hip nato smo slišali eksplozijo bomb. «Nekaj so morali videti,» sem pomislil, «sicer se ne bi zaganjali v hrib!»

Nenadoma sem zaslišal žvižganje bomb prav nad našimi glavami. «Lezite! Ne gibljite se!» sem vzkliknil.

Štiri bombe so padle na pol poti do vrha hriba.

Dvignil se je dim in visoka smreka je hrešče padla po pobočju. V ozki kotlini je eksplozija še bolj donela — bilo je, kot da bi se podiral ves hrib

«Oh — mama!» je vzkliknilo najmlajše dekletce.

Njena večja sestrica se je nagnila iz mojega naročja k njej, da bi jo pomirila. Na svoji roki pa sem začutil vročo solzo.

Medtem so letala odletela. Vrnili smo se k hiši, toda otroci niso hoteli več niti plesati niti peti, zato smo jih skušali razvedriti s tem da smo jih mi učili peti. Toda bilo je, kot da so izgubile vsak smisel za karkoli drugega. Ves čas so bile, kot da poslušajo, če kdo prihaja. Najprej sem pomislil, da so še prestrašene zaradi bomb, potem pa sem opazil, da poslušajo, če se morda njihova mati ne vrača. Povedala jim je, da bo do noči nazaj, sem pomislil in se spomnil treh kupčkov riža, ki jim ga je pripravila za kosilo. Predstavljal sem si, kako jih je poljubila v slovo in jim naročala, naj bodo pridne in naj ostanejo lepo doma in kako se je obračala, ko je odhajala, ob vsakem koraku k njim.

Luna je zopet svetlo sijala na hišico v dolini in pokrivala drevesa in griče z mlečno meglo. Voda je v tolmunih zopet začela zmrzovati. Le matere ni bilo domov

Prav gotovo — bila je nekoliko preveč zaupljiva. Kako je mogla pustiti tri tako majhna dekletca sama ponoči sredi hribov? Nekaj jo je moralo zadržati. Morda je zdaj sem pomislil, pravkar vsa v skrbeh, na poti proti domu.

Vtem je najstarejša sestrica vstala, si nataknila čevlje in odšla do vrat. Odprla jih je in stopila v hladno noč — takoj za njo sta stekli še obe ostali. Tedaj smo zaslišali skozi gluho noč klic najstarejše sestre:

«Mama...!»

«Mama, mama!» sta odmevala glasova obeh malih. V tihi noči so njihovi klici napolnili dolino

«Mali Chou,» sem dejal, «pojdi in jih pripelji nazaj. Noč je zunaj premrzla.»

«Mama!» so se oglašali glasovi od zunaj.

Čez nekaj hipov je stopil Mali Chou zopet v sobo in dejal:

«Dekletca nočejo nazaj!»

Sam sem stopil iz hiše in videl tri majcene postavice ob kamnitem zidu sredi bledе mesečeve svetlobe, kako strmijo proti Mount Kil Myonu in kar naprej kličejo svojo mater.

«Sestrice,» sem dejal in nehote mi je glas trepetal. «Pojdite z menoj v hišo».

«Jaz hočem mamo!» je vzkliknila največja in pritekla k meni, se mi vrgla v naročje in planila v jok. Obe sestrici sta ji sledili. Nežno sem jih odvedel v hišo in polagoma pripravil do tega, da so legle spat.

Nisem mogel zatisniti očesa. Bil sem resnično v skrbeh. Le kaj se je moglo pripetiti, da matere ni domov? Zunaj hiše se je stražar grel, tako da je z nogami topotal. Kaj bo, če matere ne bo nazaj? Kdo bo skrbel za dekleta? V tem razmišljanju sem od utrujenosti vendarle zaspal, dokler se nenadoma nisem prebudil. Nekdo je zunaj govoril.

Moja prva misel je bila — mati se je vrnila. Nisem vedel, koliko je ura. Stražar je odprl vrata in dejal:

«Tolmač in vaški župan sta prišla!»

Takoj nato sta vstopila dva moža. «Ni vam treba vstajati,» je dejal tedaj tolmač, «župan je samo prišel, da bi pogledal po otrocih.»

Čemu bi naj župan prišel gledat otroke? sem pomislil. Bolje bi bilo, če bi poiskal njihovo mater! Nisem se mogel vzdržati in sem tolmaču povedal svoje misli. Toda tolmač se je samo bridko nasmehnil in dejal: «Njihova mati je mrtva.»

«Kako?» je tedaj planil poleg mene Mali Chou.

«Mrtva,» je ponovil tolmač. «Sovražna letala so jo ubila danes popoldne tik preden je nastopil mrak. Bombardirala so volovsko vprego in pri tem zadela poleg voznika tudi njihovo mater.»

«Prekleti, prekleti!» je s stisnjenimi zobmi dejal Mali Chou in za njim so ponovili te besede vsi možje v sobi.

«In kaj bo z otroki?» sem vprašal tolmača

«Žanje bo skrbela vlada Vsi bodo dobri z njimi — pri nas je zdaj toliko sirot!» je dejal tolmač. Vtem se je zunaj pričelo svitati. V nas so čakale še mnoge naloge. Pripravili smo se na pot — medtem so se [illegible] dile tudi tri sestrice. Nihče jim ni mogel ničesar reči, nihče jim ni mogel ničesar reči, nihče ni hotel kakšne koli pokazati, kaj se je zgodilo. Skupno smo zajtrkovali in ko smo končali, je Mali Chou brez besed vzel iz svoje torbe par rokavic, svinčnik in zavitek slaščic, položil vse to na okno in brez besed odšel. Bombe in brez besed odšel. Njim so možje drug za drugim jemali drobne, toda prisrčne darove iz svojih jaških torbic in molče odhajali. Ko sem končno izstopil skozi vrata, je planila starejša k meni in me prijela za roko in vprašala:

«Ali odhajate?» Bridko zajokala ko sem molče odkimal. Ko smo odhajali v obzidanega dvorišča, so žalostno stale tri sestrice nam s solznimi očmi mahale, najstarejša pa mi je dejala: «Če vidiš mamo, reci, naj pride domov!»

Poljubil sem vse tri — molče odšel.

Kaj naj bi tudi dejal? Toda ko smo nekaj časa neje prišli na poti mimo ostankov razbitega voza, je pobral Mali Chou s tal [illegible] kaj ostankov bombe in [illegible] stisnil enega v roko...